ޔައުމިއްޔާ ނަންބަރު: 33/3/2023

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޔައުމިއްޔާ

2023 ވަނަ އަހަރުގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ 33 ވަނަ ޖަލްސާ

٢٢ جُمَادَىٰالْأُولَىٰ ١٤٤٥

6 ޑިސެންބަރު 2023

(ބުދަ ދުވަސް)

ޖަލްސާ ފެށުނު ގަޑި: 9:05

ޖަލްސާ ނިމުނު ގަޑި: 13:49

2023 ވަނަ އަހަރުގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ 33 ވަނަ ޖަލްސާ

6 ޑިސެންބަރު 2023 (ބުދަ ދުވަސް)

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ރައީސް މުޙައްމަދު އަސްލަމް)

1. ޙަމްދު ޞަލަވާތް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرّحمن الرّحيم، الحمد لله والصّلاة والسّلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه. މަޖިލީސް ފެށުނީ.

2. ޖަލްސާގެ ހާޒިރީ އިއްވުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދަކީ 6 ޑިސެންބަރު 2023 ވީ ބުދަ ދުވަސް. 1445 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުމާދަލްއޫލާ މަހުން 22 ވަނަ ދުވަސް. މިއީ ދޮޅަ ނަކަތުން 10 ވަނަ ދުވަސް. އަޅުގަނޑުމެން އިހިނދު މިހިރީ 2023 ވަނަ އަހަރުގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ ތެއްތިރީސްވަނަ ޖަލްސާގައި. މި ވަގުތު ޖަލްސާއަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 27 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ސަފަރުގައި އެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު، އަދި ރަސްމީ ދަތުރުގައި އެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވަޑައިގެން ވޭ.

3. ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިޢުލާންކުރުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ؛ އެޖެންޑާ ނަންބަރު އޖ/33/3/2023. މި އެޖެންޑާ އިޢުލާންކުރަން.

4. ތަޢުޒިޔާ ފާސްކުރުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތަޢުޒިޔާ ފާސްކުރުން.

{4.1}- ޔައުމިއްޔާ ނަންބަރު 16/03/2023އިން ފެށިގެން 18/03/2023އަށް، ތިން ޖަލްސާގެ ޔައުމިއްޔާ. އެއީ 2023ވަނަ އަހަރުގެ 3 ވަނަ ދައުރުގެ 16 ވަނަ ޖަލްސާއިން ފެށިގެން 18 ވަނަ ޖަލްސާގެ ނިޔަލަށް ހުރި ޔައުމިއްޔާތައް. މި ޔައުމިއްޔާތައް މަޖިލީހުގެ ވެބްސައިޓުގައި ޝާއިޢުކުރުމަށްފަހު އެއްވެސް އިޢުތިރާޟެއް މެންބަރަކު އިސްލާހެއް ހުށަހަޅުއްވާފައިނުވާތީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 218 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން، މި ޔައުމިއްޔާތަކީ ރިޔާސަތުން ގަބޫލުކުރާ ޔައުމިއްޔާތަކެއް ކަމުގައި އިޢުލާންކުރަން.

5. މަޖިލީހަށް ތަޢާރަފުކުރަންޖެހޭ ބިލު

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްދެއްވުން:

މަޖިލީހަށް ތަޢާރަފުކުރަންޖެހޭ ބިލު. ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ގާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމާ ބެހޭ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވުން.

ގާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމާ ބެހޭ ގާނޫނު)އަށް އެއްވަނަ އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު.

6. ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްދެއްވުން:

ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ފަދައިން، މި ހިނގާ ތިންވަނަ ދައުރު، 2023 ވަނަ އަހަރުގެ ތިންވަނަ ދައުރު ނިމުމަކަށް އައިސްފައިވާއިރު، ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ފާސްކުރުން ފަސް ހިފޭ ގޮތުން، މި ދައުރުގައި މަޖިލީހުން ނިންމުމަށް މުހިންމު މަސައްކަތްތަކެއް ހުރުމުން، 27 ނޮވެންބަރު 2023ގައި ބޭއްވުން، މަޖިލީހުގެ 2023ވަނަ އަހަރުގެ 73 ވަނަ ދައުރުގެ 26 ވަނަ ޖަލްސާގައި، މަޖިލީހުގައި މި ހިނގާ ތިންވަނަ ދައުރު، 7 ޑިސެންބަރު 2023ގެ ނިޔަލަށް އިތުރުކުރުމަށް ފާސްކޮށްފަ. އެހެންނަމަވެސް، އެ މަސައްކަތްތަކަށް އަދި ނިމިފައިނުވާތީ، އަދި މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 214 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންވާ ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް ނިންމައި ހިނގަމުންދާ ދައުރު ނިމުމުގެ 7 ދުވަސް ކުރިން ބަޖެޓާ ގުޅޭ މަޖިލީހުން ގޮތެއް ނިންމުމަށް ހުށަހަޅަންވާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، އަޅުގަނޑު ގަސްތުކުރަނީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ މަޖިލީހުގެ މި ހިނގާ ތިންވަނަ ދައުރު 18 ޑިސެންބަރު 2023ގެ ނިޔަލަށް އިތުރުކުރުމާ ގުޅޭ ވޯޓަށް އެހުމަށް. އެހެންކަމުން، މިއަދުގެ ވޯޓު ގަޑީގައި އެ ވޯޓަށް އެހުން އޮންނާނެ ވާހަކަ ދަންނަވަން.

މިގެއިތުރުން ބައެއް ކޮމިޓީތަކަށް ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުން ބަދަލުގެންނަވައި އެކަން އަންގަވާފައި އެބަވޭ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ކޮމިޓީތަކަށް އައި ބަދަލު. އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީގައި ދަ ޑިމޮކްރެޓްސްގެ ފަރާތުން ހިމެނިވަޑައިގެންނެވި، ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބުގެ ބަދަލުގައި އެ ކޮމިޓީއަށް މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ހަމަޖެއްސެވުން. ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކަ ކޮމިޓީގައި ދަ ޑިމޮކްރެޓްސްގެ ފަރާތުން ހިމެނިވަޑައިގެންނެވި، މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދުގެ ބަދަލުގައި އެ ކޮމިޓީއަށް މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދު ހަމަޖެއްސެވުން. ވީމާ، ކޮމިޓީތަކަށް އައި މި ބަދަލު އިޢުލާންކުރަން.

މިގެއިތުރުން އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ މަޢުލޫމާތަށް ޓަކައި ދަންނަވާލަން. ވެސްޓް މިންސްޓަރ ފައުންޑޭޝަން ފޯރ ޑިމޮކްރަސީއާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ އަދި އިނގިރޭސިވިލާތުގެ ނޯދަން އަޔަރލޭންޑް އެސެމްބްލީ ގުޅިގެން މިމަހުގެ 4އިން 7އަށް ބޭއްވާ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމެއް މިހާރު މި އިދާރާގައި ކުރިއަށް އެބަދޭ. މި ޕްރޮގްރާމުގައި ނޯދަން އަޔަރލޭންޑް އެސެމްބްލީގެ އިދާރީ އިސް ފަސް މުވައްޒަފުން ބައިވެރިވެވަޑައިގަންނަވާ. އަދި މަޖިލީހުގެ އިދާރާގެ މުވައްޒަފުން ވެސް ބައިވެރިވެވަޑައިގަންނަވާ. އަދި މި ޕްރޮގްރާމު ހަމަޖެހިފައި މި ވަނީ، ޑިސެންބަރު މަހަކީ އެއީ ރިސެސްއަށް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން [illegible] ކަމަށް ބަލައި، ކޮމިޓީގެ މުވައްޒަފުންގެ ވެސް ވަގުތު ހުސްކޮށްދެވޭނެ ކަމަށް ބަލައިގެން. ދެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުރިހާ [illegible] ކޮމިޓީތަކުގެ [illegible] ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] ކޮމިޓީތަކުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންނަމަވެސް، ކޮމިޓީތަކުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމުމުން ކޮމިޓީތަކުގެ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށްގެންދިއުން ވެސް ހަމަ މުހިންމު ކަމަށް ވެސް ދަންނަވަން.

ކުއްލި މައްސަލަ

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކުއްލި މައްސަލަ؛ ބާރަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އަބްދުﷲ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ކުއްލި މައްސަލައެއް ވަނީ ލިބިފަ. މި ކުއްލި މައްސަލަ ހުށަހެޅުއްވުމަށް ބާރަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އަބްދުﷲއަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.

ބާރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ވަހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާ ކުއްލި މައްސަލަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލާނަން. ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގެ ތެރޭގައި ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ދެއްވާފައިވާ [illegible] [illegible] ވަޢުދުފުޅުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިސްތިޤްލާލަށް އުނިކަން އަންނަ އުސޫލުން އަޖުނަބީ އެގްރީމެންޓްތަކެއް ކުރީ ސަރުކާރުން ވެފައިވާ ކަމަށް ވިދާޅުވެފައިވާއިރު، ދުބާއީގައި ބާއްވާ ކޮޕް-28ގެ ސަމިޓަށް ވަޑައިގެން އިންޑިއާގެ ބޮޑުވަޒީރާ ބައްދަލުކުރައްވައި އެނބުރި ރާއްޖެ ވަޑައިގެން ރާއްޖޭގައި މީޑިއާ ކަމަށް ވިދާޅުވި އިންޑިއާ ސިފައިން ރާއްޖެއިން ބޭރުކުރަން އިންޑިއާއިން އެއްބަސްވެފައިވާ ކަމަށް ވިދާޅުވެފައިވާތީ، އެ އެއްބަސްވުން ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތް ހާމަކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ކުއްލި މައްސަލަ. އިންޑިއާގެ ހިމާޔަތުގައި އުޅޭ އެހެން ހާސް ސިފައިންގެ ބަދަލު ރާއްޖޭގައި މިހާ ކަމަށް ރައްޔިތުންގެ ހިތްތަކުގައި ބިރުވެރިކަން އުފެދި ގޮސްފައި ބައިނަލްއަޤުވާމީ މީޑިއާގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ދެއްވާފައިވާ ވާހަކަފުޅުގައި، މިލިޓަރީ ވިސާއެއްގައި އިންޑިއާގެ ކާރު ސިފައިންނެއް މިޓަމޯގާއި، އަދި އެކަން ރައްޔިތުންނަށް ހާމަކުރެވިފައިނުވާއި، އިސްތިޤްލާލަށް އުނިކަން އައިސް ރާއްޖޭގެ މިނިވަންކަން ގެއްލިފައިވާ ކަމަށް ރައީސް ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ވިދާޅުވެފައިވާ އެގްރީމަންޓްތައް ރައްޔިތުންނަށާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހާމަކޮށް، އަދި އެގްރީމަންޓްތަކުގެ އެހެން މާއްދާތައް ފާހަގަކޮށް ޝާއިޢުކޮށް ރައްޔިތުންނާއި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހާމަކޮށް، ރައީސް ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ވިދާޅުވި އިންޑިއާގެ ހާސް ސިފައިން ރާއްޖެއިން ބޭރުކުރާ ގޮތުން ދުނިޔޭގެ އެކި ތަންތަނުގައި ބާއްވުނު ކޮޕް-28 ސަމިޓަށް ވަޑައިގެން އިންޑިއާގެ ބޮޑުވަޒީރާ ނަރެންދްރަ މޯދީއާއެކު ބޭއްވުނު ސަރުކާރުގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުމުގައި އެއްބަސްވެވިފައިވާ، އިންޑިއާ ސިފައިން ރާއްޖެއިން ބޭރުކުރުމުގެ އެއްބަސްވުން ރައްޔިތުންނާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާ ހިއްސާކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 170 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މި ކުއްލި މައްސަލަ ހުށަހަޅަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވަހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކުއްލި މައްސަލައިގެ ބަހުސް މަޖިލީހުގައި ކުރިއަށްގެންދިއުމާ ގުޅޭ ގޮތުން މަޖިލީހުން ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް ވޯޓަށް ދާން ދެން އޮންނާނީ. ވޯޓު ރަނގަބީލު ޖައްސަވައިދެއްވުން އެދެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ! އަޅުގަނޑު ވޯޓަށް ދާނަން. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 170 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ބާރަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ކުއްލި މައްސަލަ، މަޖިލީހުގައި ބަހުސްކުރުމާ ގުޅޭ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ބާރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އަބްދުﷲ

މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	41
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	33
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	03
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	36
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	19
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވަނަވަރުދެއްކެވުން:

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ؛ މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 87. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 41. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 33. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 3. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 36. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 19. އެހެންކަމުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 170 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބާރަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އަބްދުﷲ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ކުއްލި މައްސަލަ މަޖިލީހުގައި ބަހުސްކުރުމަށް ފާސްވެއްޖެ. މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 172 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކުއްލި މައްސަލައެއްގައި ބަހުސްކުރުމަށް ފުރުޞަތުދޭނީ މަޖިލީހުން އެހެން ގޮތަކަށް ނުނިންމާހާ ހިނދަކު އެއް ގަޑިއިރަށް ވުރެ ދިގުނުވާނޭ ގޮތުގެ މަތިން. ބަހުސްގެ ވަގުތުގައި އެ މައްސަލަ ހުށަހަޅާ މެންބަރަށް ގިނަވެގެން ދެވޭނީ 7 މިނެޓް. އަދި މައްސަލައާ ގުޅޭ ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން ބޭނުންފުޅުވާ ކޮންމެ މެންބަރަކަށް ދެވޭނީ ގިނަވެގެން 3 މިނެޓް. އެހެންކަމުން. ބާރަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އަބްދުﷲއަށް އަރުވަމޭ ފުރުޞަތުއަރުވަން. އަދި މި ކުއްލި މައްސަލައިގެ ބަހުސަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަން. ބާރަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އަބްދުﷲ.

ބާރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މި މައްސަލަ ހުށަހެޅީ، މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ވަރަށް ބޮޑަށް އެނގެންޖެހޭން، އަދި އެނގިފައި އޮންނަންޖެހޭން މައްސަލައެއް ކަމުގައި ވާތީއާއި، މިހާރަކަށްއައިސް ވެރިކަމަށް އައުމަށް ޓަކައި ހިނގޭ ކެމްޕޭނުތަކުގައި ދޮގުހެދުމާއި، އޮޅުވާލުމާއި، ރައްޔިތުންގެ ހިތްތަކުގައި ބިރުވެރިކަން އުފެއްދުން އިންތިހާއަށް ދޮސްތުވެރިޔާއި، އަދި ޤައުމުގެ ސަލާމަތާއި، ޤައުމީ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާ ހުރި މި ބާވަތުގެ ބޮޑެތި މައްސަލަތަކުގެ ވާހަކަ ދެކެވޭއިރުގައި، އެކަމުގެ އަސްލާއި ޙަޤީޤަތް ރައްޔިތުންނަށް ހާމަވެގެންދާންޖެހޭން ކަމަށް ގަބޫލުކުރަމޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިހިސާބުން އައިއިރުގައި އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް މިފެނުނީ ވިސާގައި ރާއްޖޭގައި ތިބި ކިތައް އިންޑިއާ ސިފައިންތޯ، ހެލިކޮޕްޓަރު ހުރި ކޮންތާކުތޯ، ހެލިކޮޕްޓަރު ސިފައިން ތިބީ ރާއްޖޭގެ ކޮން ރަށްރަށުގައިތޯ، ނޫނީ ކޮން ސަރަޙައްދުގައިތޯ؟ މިއިން އެއްވެސް މައުލޫމާތެއް ރައްޔިތުންނަށް ހާމަކޮށްފައެއް ނުވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެކިއެކި މީޑިއާތަކުން އަޅުގަނޑުމެން އެނގޭ ގޮތުގައި، ނޫނީ ވެއްޖެއްޔާ ބައެއް ކަހަލަ ނިއުސް ކޮންފަރެންސްތަކުގައި ދެކެވޭ ވާހަކަތަކުގެ މައްޗަށް ބަލައިލާ ކަމަށް ވަންޏާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއިން ސާފުވާ ކޮން ވާހަކައެއްކަން އެނގޭ ވަރަށް ވުރެން އޮޅުންބޮޅުން މިއަދު މި ވަނީ ބޮޑުވެފަ. ބައެއް ފަރާތުން 77، އަނެއްބައި ފަރާތުން ހާސް ތިބި ކަމަށް، އަނެއް ބައި ފަރާތުން އެއްހާހަށްވުރެ ގިނަ، އަދި މުޅި ރާއްޖޭގެ ސަރަޙައްދަށް ނުރައްކާވާ އަދަދުގެ ސިފައިން، އެމްބަސީގައި ބޭރުކަމަށް ތިބި ކަމަށް، މިފަދަ ބިރުވެރި ވާހަކަތައް އަދި ދެކެވެމުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ހިތުގައި އިންތިހާއަށް ބިރުވެރިކަން އޮތް، އަދި ރައްޔިތުންގެ ކަންބޮޑުވުން އިންތިހާއަށް އޮތް ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިފަދަ ވާހަކަތަކުގެ ނަތީޖާ، ބަޔާނެއް ރައްޔިތުންނަށް ހަމައަށް ސާފުކޮށްދިނުން އެނގޭ، ޝަފާފުކަން އޮޅުންފިލުވުން. މިހިސާބުން އައިއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކިއެކި ވާހަކަތަކުން ސާފުވެގެން މި ދަނީ، ނޫނީ އަދިވެސް މި ދަނީ، ހަމަ އެކި ވާހަކަ އެކި ގޮތްގޮތަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދާދި މިދިޔަކަންދުވަހު ކޮޕް-28ގެ ސަމިޓާ އެކު ނޫނީ ސަމިޓަށް ވަޑައިގެން އިންޑިއާގެ ބޮޑުވަޒީރާ ކުރެއްވި މަޝްވަރާތަކުގެ އަޑީގައި މި ކަންކަމުން އެއްބަސްވެވިއްޖެ ކަމަށް ރާއްޖޭގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވަނީ ވިދާޅުވެފަ. އެހެންކަމުން، އެއްބަސްވުމެއް އެއްބަސްވެވިފައިވާ ނަމަ އެ އެއްބަސްވުމަކީ ރައްޔިތުންގެ މި މަޖިލީހަށް ހާމަކޮށްދޭންޖެހޭން އެއްބަސްވުމެއްކަން، އަދި އެ އެއްބަސްވުން އޮތީ ކޮން ގޮތަކަށްކަން ރައްޔިތުންނަށާއި މަޖިލީހަށް އެނގެންޖެހޭން ކަމަށް މީގެ ކުރިން މި ވާހަކަތައް ދެއްކެވި ބައިވެރިން މި މަޖިލީހުގައި ދައްކަވަމުން ގެންދެވިގެންދަވަމުން ބަރުލަމާނުގެ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވަނީ، އެ އެއްބަސްވުން ހާމަކުރޭ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނާއި މި މަޖިލީހަށް މި ދަންނަވާ އިންޑިއާ ސިފައިން ބޭލުން ވީ އެއްބަސްވުން އޮތީ ކިހިނެއްކަން، އަދި އޭގައި އޮތީ ކޯއްޗެއްކަން

އުނގެންވާން ކަމަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރާއްޖޭގެ ފުރިކަމަށް އަދުމަށް ބަލައި ޢާއްމު ކަމަކީ، ރައްޔިތުންގެ ހިތްތަކުގައި ބިރުވެރިކަން އުފެއްދުމާއި، ދޮގު ޚަބަރުތައް ފެތުރުމާއި، ނޫނީ ދޮގުހަދައި އޮޅުވައިލުން ކަމުގައި ވާނަމަ، އެއީ މާޒީ ކަމުގައި ހެދުމަކީ އަޚުލާޤީގޮތުން އެންމެންގެ މައްޗަށް އާއްމު ވާޖިބެއް. އަޚުލާޤީގޮތުން އެންމެން މިއަދު ކުރަންޖެހިފައިވާ ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިފަދަ ވާހަކަތަކުން ރައްޔިތުންނަށް ލިބޭ، ނޫނީ ފެއްޓޭއިރާ ރައްޔިތުންނަށް އަރާ އޮފީސްތަކުގެ ސަލާމަތުން ނިންމުމާ ނިސްބަތްކުރަނީ، އެއީ، އަދިވެސް ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިއަދު ބަދަލުވާންޖެހިފައިވާ ކަމެއް. އަދި ބަދަލުކުރަންޖެހިފައިވާ ކަމެއް. ރައްޔިތުންނަށް އުފާވެރިވެދެވިއްޖެއްސުން މިފަދަ ކަންތައްތަކަށް ކުރުމަށް ޖާގަދިނުމަކީ، އެއީ ވެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ހުއްޖަތުކަން ގެންނަންޖެހިފައިވާ ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑު ހަމަ ތަކުރާރުކޮށް މި ދަންނަވަނީ އަދި މި ގޮވައިލަނީ، މިފަދަ ހުރިހާ އެއްބަސްވުންތަކާއި، ރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާވާ ގޮތަށް ހުރި ހުރިހާ ވާހަކަތަކާއި ހަމަލާކުރުން ވިދާޅުވިދާޅުވާ އެއްގަމަށް އެ ކަން ކޮށްދެއްވުމަށާއި، އަދި މި ދެންނެވި އެއްބަސްވުން؛ ކޮޕް-28ގައި އިންޑިއާ ސަރުކާރުން ބާރުން އިންޑިއާއިން އެއްބަސްވި ކަމަށް ވިދާޅުވި އެ ވާހަކައަށް ބޭރު ދިޔާ އެއްބަސްވުމެއް ވާނަމަ އެ އެއްބަސްވުން ހާމަކޮށްދިނުމަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ތިބި އިންޑިއާ ސިފައިން ތިބި ތަންތަން ވަރަށް ސާފުކޮށް ވިދާޅުވެދެއްވުމަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ތަރުޖަމާން ވިދާޅުވަނީ ވަކި އަދަދެއް، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވިދާޅުވަނީ ވަކި އަދަދެއް. ސިޔާސީ ޕާޓީން ވިދާޅުވަނީ ވަކި އަދަދެއް. ދެން ވިދާޅުވާ ބޭފުޅުން ވިދާޅުވަނީ އެހެން އަދަދުތަކެއް. އެހެންވީމާ، މިގޮތުން ބަޔަކު ޝަކުވާތަކެއް ކަމުން، މިހާ ހާލާ އަދަދުގެ ބާރާ މިންނުން ކަމެއް، އަދި އެ މީސްމީހުންގެ އަޅުގައި ހުރި ކޮންކަހަލަ، ކޮން ބާވަތެއްކަމެއް ހަމަޖެހިފައި ކަމެއް، އެ ބާރުތުން ހަމަހަރާއިލާ ރައްކާތެރިވެސް ކޮންކޮން ތަންތަނުގައި ކަމެއް. ވިދާޅުވެދެއްވާނެތޯ. އެއީ ރައްޔިތުންނަށް އެނގެން ހައްގުވާ ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ވާހަކަތަކާއެކު އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ، މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން މިހާރު މި ކުރާ މަސައްކަތްތަކުގައި މިފަދަ މަޢުލޫމާތު ރައްޔިތުންނާ ހަމައަށް ގެނެސްދިނުމަށް ބަލައި އެހީތެރިކަމާއި ލިބިގެންދާނެ ކަމަށް. ނޫނީ ފެއްޓޭއިރާ މިގޮ ބަޔަކީ ރައްޔިތުންނަށް ހަމަހަމަތީރީގެ ގޮތް ދިފާޢުކުރާގޮތަށް ކަމަށް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން، އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަން އާދެ، ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝަރީފް އަބްދުލްޙަކީމަށް.

ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝަހީމް އަބްދުލްޙަކީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު މި ހުށަހެޅިގެން އުޅޭ ކުއްލި މައްސަލައަކީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަދުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިބްރާހީމްމުޙައްމަދުޞާލިޙް، އެ ކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެންގެ އަވަށްޓެރި ޤައުމުތަކާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ ހިތުގައި ބިރުވެރިކަން އުފެދޭ ފަދަ [illegible] ވާހަކަތައް ދައްކައި، އަދި މިއަދު ފެނިގެން އައިސް އޭގެ އެއްވެސް އަސާސެއް މިއަދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ދައްކައިނުދެވުނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއަދުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ދޮގުހަދައި މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ އިތުބާރު އޮތްތޯ ނެތްތޯ، އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ބަލަންޖެހޭ ކަމެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު އިއްޒަތްތެރި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ސަރުކާރުގެ ފުރިހަމަ ބާރު ލިބިފައިވާއިރުގައި، އިންޑިއާ ސިފައިންނާ ބެހޭ ގޮތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަ، އެ ބަޔާނުން، އެ ބަޔާނާ، އެ ބަޔާނާގެ ސަރުކާރުން މިއަދުގެ ރައްޔިތުންނަށް އެއީ ކިހާވަރެއްގެ [illegible] އޮތް ވާހަކައެއްކަން [illegible] ކަމަށް ވާނަމަ، މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން އެ ބަޔާނާގެ ނުކުތާތަކާ [illegible] އެބަޖެހޭ. އެއީ ރައްޔިތުންގެ ހައްގުގައި ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދޮގާއި، މަކަރާއި، ހީލަތުން [illegible] އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެ ފެނިކަމުގެ އެއްވެސް އަސާސެއް، އެ ފެނިކަމުގެ އެއްވެސް ގާނޫނީ ހަޤީޤަތްތަކެއް އޮތް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލެއްނުކުރަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަދި އަހުރެން އިންޑިއާއާ ބެހޭ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިންޑިއާއަކީ، މި ދިވެހިރާއްޖެއަށް ދިމާވި ކޮންމެ ކަމެއްގައި، ކޮންމެ ކަމެއްގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެންމެ ގާތުން، އެންމެ ގާތުން އެހީތެރިވި އަޅުގަނޑުމެންގެ އަވަށްޓެރި، އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަރަށްވަރަށް ގާތް އެކުވެރިއެއް އެއީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން މި ރާއްޖޭގެ އެންމެފަހު ރައްޔިތުން ވެސް ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި ރާއްޖެއަށް ދިމާވި އެންމެ ބޮޑު، އެންމެ ބޮޑު ކަންތައްތަކުގައި އެންމެ އަވަހަށް ސުނާމީކާރިސާގައި، އެންމެ އަވަހަށް ރާއްޖޭގެ އަތުގައި ހިފައިގަތީ އިންޑިއާއިން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަދި މިއަދު ވެސް، ބޭސްފަރުވާއަށް ނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ އާންމު ރައްޔިތުން އެންމެ ގިނައިން ޚިދުމަތްހޯދަންދާ އެއް ޤައުމަކީ، އިންޑިއާ. އިންޑިއާގެ ރައްޔިތުން މިއަދު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހި ރައްޔިތުންނާ ދެމެދުގައި ނުހަނު އިހުތިރާމާ އެކުގައި ކަންކަންކުރަމުންދާއިރުގައި އަދި ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހި ރައްޔިތުންނާއި އިންޑިއާ ރައްޔިތުންނާ ދެމެދުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ [illegible] ވާހަކަދައްކަވައި، އެކަމަކު ކަންކުރުމުގެ ނަތީޖާއަކީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކުރިއަށް ފެންނަން އޮތީ ބަނަ ދުވަސްކޮޅެއް. މި ބަނަ ދުވަސްކޮޅެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަން އޮތީ، މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން މިއަދުގެ ސަރުކާރުން އެ ދައްކާ ވާހަކަތައް އެއީ ރައްޔިތުންނަށް [illegible] ކަމަށް ވާނަމަ، މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން އެ ބަޔާނާގެ [illegible] އެބަޖެހޭ. އަޅުގަނޑު ސަޕޯޓުކުރާނެ ކަމަށް ދަންނަވަން.

ދެއްވި ފުރުސަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ދެން، އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވާނީ ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރަށް.

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ފުރަތަމަ ކަމަކީ، އިންޑިއާގެ ގާނޫނުއަސާސީގައި އޮންނާނެ އަވަށްޓެރި އެއްވެސް ޤައުމުތައް ނުނަގާނެ ކަމަށް. އަދި އެފަދަ ކަމެއް ކުރުމަކީ އިންޑިއާގެ ސަރުކާރަކަށް ވެސް އެއް ބާރެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުގެ ހާލަތުގައި މި މަޖިލީހުގައި އަބަދުވެސް ދޮގުހަދައިގެން، މަކަރާއި ހީލަތް ހަދައިގެން ވޯޓުހޯދުން، އެއީ މި ރައްޔިތުންގައި މިހާހިސާބަށް ހިނގަމުންދިޔަ ކަންތައް. އެކަން މަޢުލޫމު ހިސާބުން ފެނިގެން އަދާ ހަމައަށް ވެސް މި އަންނަނީ މިހެން. ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ވަރަށް ސާފު، ދިވެހިރާއްޖެއަކީ މިނިވަން ޤައުމެއްކަން. އަހަރެމެން ގަބޫލުކުރަނީ މި ރާއްޖޭގެ އެއްވެސް ސަރުކާރަކުން މި ރާއްޖޭގެ މިނިވަންކަން ގެއްލުވާލުމުގެ ބަދަލުގައި ހިންގާފައި އޮތީ ކަމަކަށް. 3 ނޮވެންބަރުގައި ވެސް އިންޑިއާ ސިފައިން ތިބި. އެހެންނަމަވެސް ރައީސް މުޢިއްޒާ އެއްޗެއް ހަދުން އަންގަސްޓޯންގެ ދަރުން އެ ބޭފުޅުންނަށް ފައިބައިގެންވެސް. އާޔަތުން އަސްކަރީ ހުރިހާކަން އިންޑިއާގެ މިލަންގައި އޮޕަރޭޝަނެއް ނެތް، މި ރާއްޖޭއަކު އޮޕަރޭޝަނެއް ނެތް. ރާއްޖޭގެ ވަސީލަތް ނަގާލާ، ގާއިމުކުރުމަށް ހަރުދަނާ މަސައްކަތްތެރިންތަކެއް އިންޑިއާއިން މި ރާއްޖޭގައި އޮޕަރޭޝަންތައް ހިންގަމުންދާކަން އެނގޭ. މިއަދު ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ވަރަށް ސާފުވެއްޖެ، ތިޔަ ދިފާޢުގެ ކޮމާންޑު އަދި އެ ދިފާޢީ ސަރަހައްދުތައް ތަރުތީބުކޮށްފައިވާކަން. އަޅުގަނޑުމެން މި ކަމުގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅިގެން މިއަދު ވޯޓުދީފައިވާ ބަޔާންކުރުމުގައި މި ދަނީ، މިހާ ހިސާބުން ނިންމާލަން ކަމެއް ނޫން. ސިޔާ ސާފުކޮށް އެބަ އެނގެންޖެހޭ، ޚަބަރުތަކުގައި ވެސް މިވާގޮތަށް. އެއީ ކޮންކޮންކަމެއް ހިނގައިދިޔަ ގޮތް. އެހެން ޕާޓީގެ ވިޔަފާރި ދިރާސާކުރުމުގައި އެންމެ ބޮޑު އެހެން ރާއްޖޭއަށް އިތުބާރުކުރެވިގެންދާނީ، ބޮޑު ބަދަލަށް މި ޤައުމު ވިއްކާލާފައިވާތީ. އެއީ ފުރަތަމަ ކަލޭ، އައްޑޫ އަތޮޅާ ކައިރީގައި އުތުރު އަތޮޅު، އެ ތަނުގެ މަސްވެރިންގެ ބިން ނުވަތަ މުދުން ބައެއް ވިއްކާލި ވާހަކަށް ދައްކަވާފައިވާތީ. އަދި އިންޑިއާ ސިފައިން ރާއްޖޭގައި ތިބިތާ، ދިފާޢީ ރާއްޖޭގެ މިނިވަންކަމާއި ރާއްޖޭގައި ނުތިބި ކަމަށް ބުނުން، އެ ބަޔަކުގެ އެކަމާ ވާހަކައެއް ދައްކަވާފައިވާތީ. އެގޮތަށް ނަޒާހަތްތެރި ގަނޑުން، އެކި ދެކެ ރިޔާސީ ކަނޑައެޅުމުގައި ސަރަޙައްދުގެ އެކަމުގެ ވަސީލަތް ގާއިމުކުރިއެވެ. އެކަމުގެ ނަޒާހަތްތެރި ގަނޑުން މިއަދު އުޅޭ ގޮތް އަދި ސަރުކާރުން އެކަން ސާފުކުރެވޭނީ މި މަޖިލީހުން. މި މަޖިލީހުން ފުރިހަމަ ޤާނޫނެއް ކަނޑައެޅުމަށް ކަމެއް ކުރަން ބޭނުންވާތީ. މި މަޖިލީހުން ނަގާފައި ހުރިހާ ބަޔަކު، މި ބޮޑު ކަމެއް ބޭނުންވާނެ. އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަނީ މި ދެ ކަމެއް މިއަދު

ވެސް. ކޮންމެ އިންތިޚާބެއްގައި ދައްކާނެ މިކަހަލަ ދޮގު ވާހަކައެއް. ދައްކައިގެން އިންތިޚާބު ކާމިޔާބުކުރަން އޮންނަ ގޮތާ ޚިލާފަށް ރާއްޖޭގެ އިންތިޚާބުތައް ކާމިޔާބުކުރަމުން މި ދަނީ. ދޮގުހަދައިގެން މަކަރާއި ހީލަތުން. ދެން، ދިވެހި ރައްޔިތުން އެ ގޮތް ގަބޫލުކުރާނެ ވަރަށް ކިޔާއިދީނީ. ދެން، އަޅުގަނޑު ހިތާމަކުރަން، އަޅުގަނޑުމެން އެމް.ޑީ.ޕީން ބާޔި، މިއަދު މި ކުއްލި މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެ ބަދަލުގައި ހުރަހަކައިގެން، ހަމަ ޑްރާމާ މިއޮތީ އެއީ. ޕާޓީގެ ރައްޔިތުންނަށް ސާފުނުކުރެވުނީ؟ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވާކިބިން ދަނީ. ވަރަށް ވާކިބިން ދަންނަވާ އެމް.ޑީ.ޕީގައި ދިރުއާ. އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޕްރައިމަރީގައި ތިބި މީހުންނަކީ ވާކިބިން ދަންނަ ބަޔަކު ނޫން. ހަމަ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެސް މަކާރައި ހިތަދުމުން އިންތިޚާބުތައް މި ދަނީ. އިއްތިހާދުގައި ދިހަ އިންތިޚާބު ބަލައިގަނީ! ހުރަހަރަކަށްހުރަހަރާ ހުއްޓަ އެސް.ޕީ ގޮއްސަ ހުއްޓުވަނީ. އެސް.ޕީ ޖަރީމާތަކެއް ނެތީ. އަޅުގަނޑުގެ މައިކް ދެން އާލާއްޖެ، ރައީސްގެ ކުރިމަތީގައި އެއްޗެއް. ފުރުޞަތު މައިކް ގަންނަން 5100 ރުފިޔާ އަޅުގަނޑު މިހާރު ހިފައިގެންގޮސް އެބަހީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މީހުން މަޖިލިސް އިދާރާގައި. އެހެންވީމާ، އާ މަޖިލީހު އަޅުގަނޑުމެން ރިޕޯޓަށް އުފާކުރަމު. ދެން، މައިކުން ބަރަން ވާހަކަދައްކާށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނިންމަވައިލައްވަން؛ ނިންމަލައްވީތޯ؟

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ދެންނެވީ، މިހާރު ނިންމާލަމުން މި ދަންނަވަނީ؛ އެހެންވީމާ، މި މައްސަލައިގާ ވަރަށް ހައްސާސްކަން ބޮޑު، ދައުލަތުން ކަންބޮޑުވާން އޮތް ކަމެއް. އެހެންވީމާ، މިކަން ނަހަމަގޮތުން ބަލައި އަޅާނުލައި ފިޔަވަޅު އަޅާނީ. އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޕީ.ޖީގެ ގަރާރު އުފައްދައި ކޮންމެ ފިޔަވަޅެއް އަޅާނަން މި ކަމުގައި. ގާނޫނީ ހަމައެއްގައި ގޮތުން، މި ކަންކަން ދައުލަތުގެ ސަރުކާރުން އެބަ ޖެހޭ. އެ ވާހަކަ ދަންނަވަމުން އަޅުގަނޑު ވާހަކަ ނިންމާލަން. މިގޮތަށް ޖުމްހޫރިއްޔާ! އަޅުގަނޑު ވާހަކަ ޖަލްސާއަށް ހުށަހަޅަން! ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް. و السّلام عليكم ورحمة الله وبركاته.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ދެން، އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ކެލާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފަށް.

ކެލާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު އިންޑިއާ ސިފައިން ރާއްޖޭގައި ތިބުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ހުށަހެޅިފައިވާ ކުއްލި މައްސަލައަކީ އަޅުގަނޑު ވެސް ވަރަށް ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކުރިޔަށްގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދިޔައީ، ރަސްމީ ޕޮލިޓިކްސްގައި "އިންޑިއާ އައުޓް" ޖަހައިގެން މަސައްކަތްކުރަމުންދިޔަ ތަން. މި ތަން ފެނުނީމާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބިރުވެރިބިރުވެރިކަން ހިތަށް އަރައި. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމުގައި ކިތައް އިންޑިއާ ސިފައިން ތިބި ބާވައޭ؟ ބައެއް ހަބަރުތަކުން ބުނާ ގޮތުގައި ހާހުން މިތި ކަމަށްވޭ. އަދި އެ ބޭފުޅުން ތިބި ކަމަށް ވަނީ މިލިޓަރީ ހަތިޔާރާ އެއްކޮށް، ބަޑު ހަތިޔާރާ އެއްކޮށް. އެންޓިޓޭންކު، އެއަރކްރާފްޓް މިސައިލްތަކާ އެއްކޮށް، ބައެއް ވަރަކަށް ޓްޖޯބައް ވެސް ފެނޭ. ރާއްޖޭގެ ދެކުނުގައި، ހަނިމާދޫގައި އަދި ލާމުގައި މިތާ ބޭރުން ސިފައިންނަށް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އެއްގޮތަކަށްވެސް ތިބެވަރަކަށް ޖަވާބުދާރީވެވުން ނުވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެ ތަން ބަލަން، ޗެކްކުރަން، ހަމައެކަނި ހަބަރުތަކުން ނުވެގެން އަދިވެސް [illegible] [illegible] ފޮނުވައިގެން އެކަމާ [illegible] މަޢުލޫމާތު ލިބިގެން އެތާ ތިބި ސިފައިންތަކާއި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ފެނިގެންދިޔައީ. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު އެ ސިފައިންނަކީ ވީ ކޮބާ ވެސް، ކިހާ ދުވަހެއް ވެސް، މީ ކޮބައެއް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނޭނގޭ. އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަމުންދަނީ، [illegible] [illegible]، އެއީ [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަނީ އެއްގޮތަކަށްވެސް އެ ބޭފުޅާ ދިރާސާކުރައްވާން ކަމަކަށް. 77 ސިފައިން މިތި ކަމަށް ވިދާޅުވި. އެހެންވީމާ މި ކޮށް ސަމާލުކަން ނިމިގެން ވަޑައިގެން ވަކި އަދަދެއް ވިދާޅުވިޔާ އަޅުގަނޑުމެން މި ތިބެނީ ހައިރާންވެފަ. ކުރިޔަށް އަދި ރައީސާ ބައްދަލުވާން ވަޒީރުންވެރިންގެ، ނުވަތަ [illegible] މަޖިލިސްގެ ބަދަލު މި ކުރެވެނީތޯ؟ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު މަޖިލީހުގައި [illegible] ޑިފެންސް އެމްއެންޑީއެފްގެ ހުރި ވާހަކަ [illegible] ބޭނުން ގޮތުން. އެ އެމްއެންޑީއެފްއަށް ކޮމާންޑު ދިނީ؟ މި ޗީފްއޮފްޑިފެންސް [illegible]، މަޖިލީހުގައި އަބަދު [illegible] [illegible] ޑިފެންސް އެމްއެންޑީއެފްގެ ވާހަކަ، އެ އެއްޗެހި ނަގައި ދެއްކުމަށް. އެ އެއްޗެހި ނަގައި [illegible] [illegible] މަޖިލިސްއަށްވެސް ޖެހުނީ. ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް [illegible]، އެ އެމްއެންޑީއެފްގެ ވެސް އެބައޮތް. އެމްއެންޑީއެފްގައި ހުރި އެތައް ހާސް ސިފައިން މިތި ކަމަށް [illegible] އެއްކޮށް. މުޅި ރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible]، ބޭނުން [illegible] [illegible] ހިފުމުގެ ބާރު އިންޑިއާ ސިފައިންނަކީ [illegible] މި ޤައުމުގެ ދާއިރާ. އެހެންނަމަވެސް، [illegible] ގޮތުން [illegible] މި ވީ؟ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރަކު ނުފެނުނު، އެ ސިފައިންނާ ހެލިކޮޕްޓަރު ދުއްވަން މީހުން ޓްރޭނިންގު [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މަޖިލީހުގައި ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް ވާހަކަ

ކަންބޮޑުވާން ކަމެއް. އެއީ އިންޑިއާއަކީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަރަށް ކައިރި، އަވަށްޓެރި ދައުލަތެއް. ރާއްޖެއަށް ދިމާވާ ކޮންމެ ހާލަތެއްގައި ކޮންމެފަދަ މައްސަލައެއް ދިމާވިއަސް އެ ބޭފުޅުން އެބަ ތިއްބަވާ. އަޅުގަނޑުމެންގެ އުމްރާނީ ތަރައްޤީގެ އެންމެ ބޮޑު ބައެއް ހިއްސާކޮށްދެއްވަނީ، ހިލޭ ހަދިޔާކޮށްދެއްވައި ތިބި ބަޔަކީ، އެ ބޭފުޅުން. އަޅުގަނޑުމެން އެ ތަނަކަށް ޝުކުރުވެރިވާ، ޤައުމީ ޔުނިވަރސިޓީގެ އިމާރާތް ވެސް އެޅުނީ އިންޑިއާ ސަރުކާރުގެ ހިލޭ އެހީގައި. އަޅުގަނޑުމެން އެ ތަނަކުން ބޭސްކުރަމުން ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ އެންމެން ގެންދާ އައި.ޖީ.އެމް.އެޗް އެއީ އިންޑިއާ ސަރުކާރުގެ އެހީ، ދިވެހި އެހީއެއް. ޝުކުރިއްޔާ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނިންމަވައިދެއްވަން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވާނަން.

ކާށު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޑިފެންސްގެ ހުރިހާ ފިޔަވަޅުތަކަށް، މި ބުނި ރަށްތަކުގައި ކަނޑުމަތީގެ ފިޔަވަޅުތަކާއި، ކަނޑުމަތީގައި ދަތުރު ކަނޑުވަރުތަކާއި ބޮޑުވަރަށް، ގިނަ އަދަދެއްގެ ބޮޑުވަރަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަދިޔާކުރައްވާ. އެހެންކަމަށް ކަންކަމުގެ ނުވަނީ؟ އެންމެ ދުރަވެގެން އަމިއްލަ ބޭ ޑިފެންސެއް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގެންސޮދުއިވ. އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކާއްޓަކީ ވެސް ޚާއްޞަކަމުގައި ސަރަހައްދުގެ ދުވަސްގައި. އެހެންވީމާ، މިވަރުގެ ބަޔަކަށް އަޅުގަނޑުމެން މިފަދަ ދޫގެ އިތުބާރުގެ އަދިއެކަން ސަރުކާރު ބަދަލުވެދާނެ އިންޑިއާ ސަރުކާރު ބަދަލުވުމުން އަޅުގަނޑުމެން ހިފެހެއްޓޭނެ ކަމެއް ނޫން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ދެން، އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވާނަން މަޑަވެލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަސަން ޒަރީރަށް.

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ޒަރީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހިތަށް މި އަރަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދުވަސް ބޮޑު ހަނދުމަކުރަން ނިކަމެ، [illegible]

ވަޢުދުތައް ހަދައިގެން ރައްޔިތުންނަށް ޙަޤީޤަތް އޮޅުވާލައިގެން މިއަދު އެމީހުން ވެރިކަމަށް އައީ. މިއީ ޙަޤީޤަތް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދައުލަތުގެ ހުރިހާ ސިޔާސަތު ބައްޓަންކުރެވިގެން އެކުލެވޭ ގަރުނުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދުނިޔޭނީ، ގެދޮރުވެރިކަމާ ދުނިޔޭގައި އެއްބަސްވެފައިވާ އަސާސް ބަރާބަރު އެކަށީގެންވާ ހުރިހާ ސިޔާސަތެއްގެ މައްޗަށް، އެ ބައްޓަންކުރެވިގެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު މި ދައްކަނީ، އަމާޒަކީ އިންޑިއާގެ ވާހަކަ. މިއީ އަޅުގަނޑު

ކުރިން ބުނިހެން، މި ސަރަޙައްދުގައި އަދި ދުނިޔޭގެ ވެސް ބޮޑު ބާރެއް. ބޮޑު އިޤްތިޞާދީ ބާރެއް، ބޮޑު އަސްކަރީ ބާރެއް، އާބާދީ ބޮޑު ދައުލަތެއް، ޖިއުގްރަފީ ގޮތުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނާ ވަރަށް ގާތް ގައުމެއް، ކަނޑު ވަށައިގެން، ކަނޑު ހިފަހައްޓަންވެސް އިޤްތިޞާދީ ބާރެއް އަދި ބިން ސަރަޙައްދު ތަނުގައި ވަކި ދައުލަތެއް މި އަމާޒަކީ އިންޑިއާއިން. މި ދައުލަތް އިންޑިއާއާ ގާތްގާތުގައި ހުރިހާ މަޝްރޫޢުތަކެއްގައި ބައިވެރިވެގެން

ޑޮނޭޝަން ދޭ. ދުއިއާރ ޓާޒަވާލަތްތަކުގެ ދޭތެރޭ ކުޅޭ ސިޔާސީ ކުޅިވަރު ފެނުނީ ކުރީގެ ސަރުކާރުގެ ތެރެއިން ރައްޔިތުން ވަނީ. އަޅުގަނޑު ބުނަން އަދިވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެއްބަސްވުންތަކެއް، އެ މަޝްރޫޢުތަކުގެ ފައިދާކުރާ ފުރުސަތު ހުޅުވާލާ ޚިދުމަތްތަކަށް އަސާސީ ޕްރޮޖެކްޓްތައް ވަނީ މި ދައުލަތާ، އެ މަޝްރޫޢުތަކަށް ކުރިއެރުވުމަށް ހަރުދަނާ ހާމަކުރުމާއި، ހެލްތު، ތަޢުލީމު، ސިނާޢަތް، ރައްކާތެރިކަމާއި، ރައްޔިތުންނަށް ކަނޑަކަށް އެ ގޮތުގައި އެ ހަރުދަނާ ފިޔަވަޅު ހަރުދަނާ ކަމެއްގައި އިތުރުކަމެއް ދިނުމަށް ހަރުދަނާ ސަބަބެއް ބަޔާންކުރަން ދޭ. އެ ދައުލަތުގެ މަސައްކަތުން ވިޔަސް ކުރިއަށް ދިޔަ މަސައްކަތް އިން ކޮބާ؟ ނަތީޖާ އަލަށް ދެކެން ސިޔާސަތުން މި ވާހަކަ ދެއްކުމުގައި ހަމައެކަނި އެއް ކަމަކީ ޕޮލިސީ. ކުލަބުގައި ކަހަރު ސިފަކުރާ ވެސް އެއް ކަމަކީ. އެކަމަކު މިހެން އެނގޭ 77 މިލިއަން ޑޮލަރު. މިއީ 95% ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙްގެ ސަރުކާރުގެ ދައުރު ތަކުގެ ސަރުކާރުގެ ދައުރުގައި ކުރުމަށް ސިޔާސަތުގެ ދައުލަތް މިއީ އަދި މިލިއަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރައްޔިތުން ކަންކަން އިތުރުކޮށް ވެސް ބަޔަކު ވަކި ވަކިކަން، ހެއްކަށް ގެންދަނީ ހަމަ ޙަޤީޤަތުން. އިސްރާއީލު ދިފާޢުގެ ގެއްލުންތަކާ، އަދިގެންފައި ގެއްލުންތަކާ، ކަނޑު ބޮޑު ބައެއް ގެއްލުމަކަށް، އަޅުގަނޑުމެންނާއި، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރައްކާތެރި މުސްތަޤްބަލެއް މި ޤައުމު ހަމައެކަނި ރައްކާތެރިކަމާއި ރައްކާތެރިކަމާއި ރައްކާތެރިކަމުގެ ސަރަޙައްދުގެ ރައްކާތެރިކަމާއި އިތުރު ސަރުކާރު ބޮޑު އަސްކަރީ ޖަމާޢަތެއް، އެކުގައި ވަގުތު ކަމަކީ ހަމައެކަނި އިތުރުވެގެން އެ ރައްކާތެރިކަމުން ހަމައެކަނި ވަރަށް ރައްކާތެރިކަމާއި ބައިނަލްއަޤުވާމީ ސަރުކާރު ހިންގަނީ. އަޅުގަނޑު ދުނިޔޭގެ ރައީސް، އަޅުގަނޑު އެދެނީ ރަނގަޅު ވަކި ވަގުތެއް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިއަށް ހުށަހަޅާ ދަނީ.. ދެން ދުނިޔޭގެ ވަގުތުތަކެއް ލިބިގެން ދަނީ..

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރުކޮށް ނިންމަވައިދެއްވީތީ އަޅުގަނޑު ޝުކުރުއަދާކުރަން.

މަތިވެރީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ޒަރީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

[illegible]، [illegible] [illegible]. އެއީ ދައްކަން [illegible] ވެސް ވާހަކައެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު ނިންމާލަމުން ވެސް ހަމަ ސަރުކާރަށް ދަންނަވަން ބޭނުންވަނީ، ދެންވެސް މި ބޭފުޅުން، ވެރިކަމަށް އަންނަން އަވަށްޓެރި އިންޑިޔާ [illegible] ދެއްކި ވާހަކައިގައި މި ބޭފުޅުން މިއަދު [illegible] [illegible]. އަވަހަށް [illegible] [illegible]. [illegible] އެދި، ދެންވެސް [illegible] [illegible] ސިޔާސަތުގެ މައްޗަށް ބިނާވެ، ބައްޓަންކޮށް، މި [illegible] ވެސް އަވަށްޓެރި ޤައުމުތަކާއި އަދި [illegible] ވެސް ގުޅުން [illegible] [illegible] ބައްޓަންކުރެވިގެން [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަން އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޒުއަށް.

އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހުށަހެޅިފައިވާ [illegible] މައްސަލައަކީ ޙައްސާސް، މުހިންމު މައްސަލައެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ވެސް ދެކެން. މައްސަލަ ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިމަތީގައި އުފެދިފައި މި އޮތް ބޮޑު ސުވާލަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރިޔާސަތަކަށް އަންނަން، ވެރިކަމަށް އަންނަން ރައްޔިތުންގެ މެދުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުމެއް ނުވާފަދައިގެން ރައްޔިތުންގެ ވޯޓު ގަތުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] ނިމުނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެއީ އެކަން ނުހަނުނުރަނގަޅު ގޯސް ކަމަކަށް ވަންޏާ، އެއީ އިންސާފުވެރި ގޯސް ކަމަކަށް ވަންޏާ، ދުވަހަކު ވެސް މި ޤައުމުގެ މުސްތަޤްބަލަކަށް އުފާވާކަމެއް ނާންނާނެ. މި ޤައުމުގެ ރައްޔިތުންނަކަށް އުފާވާކަމެއް ނުލިބޭނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ވެރިކަމަށް އަންނަންވެގެން [illegible] [illegible] [illegible] ލިބިގަތުން. ރާއްޖޭގެ ކަނޑުގެ ސަރަހައްދުން ބޮޑު ބައި ގެއްލިއްޖޭ. ރާއްޖޭގެ މިނިވަންކަމާއި އިސްތިޤްލާލު ގެއްލި މިންވަރަށް އިންޑިޔާ ސިފައިން މި ރާއްޖޭގެ ރަށްރަށުގައި ބޭސްކުރޭ. އެތައް ހާސް ސިފައިންނެއް މި ރާއްޖޭގެ ރަށްރަށުގައި ބޭސްކޮށް، ރާއްޖޭގެ މިނިވަންކަން މި އޮތީ ގެއްލިގެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ވެރިކަމަށް އައިސް މާ ގިނަ ދުވަހެއް ނުވާ [illegible] [illegible] [illegible]، 77 ސިފައިން [illegible] [illegible] ފާހަގަކުރެއްވިއްޖޭ. އެއީ މީގެ ހަތަރު އަހަރު ކުރިން، 2019ވަނަ އަހަރު ވެސް އޭރު ސަރުކާރުން ހާމަކުރި އަދަދު، 77. އިއްޔެ ދުވަހު [illegible] [illegible] [illegible]

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެ ވިދާޅުވަނީ އަދި ޕްރެސް ސެކްރެޓަރީ ވިދާޅުވި އެއްޗާ ދިމާވާ އެއްޗެއް ނޫން. 89 ތިބި ދިޔުން ކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާ. ތިމަންމަނިކުފާނު ވެސް އަދި މި އުޅެނީ ސާފުކުރެވޭތޯއޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޤައުމުގެ ވެރިޔަކު ދައްކާ ކަހަލަ ވާހަކަތޯ މިހިރީ؟ އަނެއްކާވެސް އެ ބޭފުޅާގެ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީހުގެ ސެކްރެޓަރީ ވިދާޅުވާ އެއްޗާއި އެ ބޭފުޅާ ވިދާޅުވާ އެއްޗަކާ ދިމާއެއްނުވޭ. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިއީ ހަމަ ޙަޤީޤަތު ސަރުކާރުތެރެއިން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކޮބާ ސަރުކާރުގެ ތިން ދުވަހު ރައީސް އޮޅުން ބަދަބަދަލުން ބޮޑުވިބޭ. ވަޒީރުންނާއި ދޫކުރު ހުރިހާ ބޭފުޅުން ބިލިބިލުކުރި. މިވަރުގެ ބަޔަކަށް ފިރިހާލިބި ނުކުރުވޭ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބަޖެޓަކީ ވެސް ރައްޔިތުންގެ ހިތްތަކުގައި ބިރުވެރިކަން އުފައްދައި، ބޭބަލާ ދާއިރާ އިދާރާތަކުގައި ބިނާކުރާ އެއްކޮށް ފިޔަވަޅުއަޅަން އަދި ބަޖެޓަން ފިރިހަން އުފައްދައިގެން ބައްޔަކުން މި އުޅެނީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސްލަޙަތުގެ ބިނާކުރާ އެބަ އޮތް. އަދަދަށް މި ފިރިހަން ނިންމަނީ. އެއާއިދުއްޔާގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ފެނޭ ހަދައިގެން ގޮވައިދަން، އަސާސީ ޝަކުވާ މަޑުކުރާމަ ރައްޔިތުންނަށް ހަމަޖެހުނީ. ބަޖެ-28 ސަބްސިޑީގައި އިނގޭތޯ އެއްކަލަ ހުރި އެއްބަސްވުން އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަވާލު ފޯރުކޮށްދިނީ! ރައްޔިތުންނަށް ހަމަޖެހިނީ! ދާގައި މަޖާރާއި، އަޅުގަނޑުމެންނާގެ ތޮއްގައި ތާއަބަދަށް މި ފަސް އަހަރު ހަދައިގަތުމުން ކުރާދާނެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެކަން އެގޮތަށް ކުރެވޭނެ ކަމަށް އަދުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ހިފެހެއްޓުމަށް ވަޒަން ބޭނުން ކުރުން. ރައްޔިތުންނަށް އިންސާފު ހޯދައިދިނުމުގައި މި ރައްޔިތުންގެ މަސްލަހަތުގެ ދުނިޔާގެ ދަށުން އުނގަން. ރައްޔިތުންނަށް އިންސާފު ހޯދައިދިނުމަށް، ބަޔަކު ސާފުކޮށްދިނުން. ބަޔަކު އަޅުގަނޑުމެން ފުރުޞަތުދެއްވުމުން. ދާގައި މަޖާރާއި، އަޅުގަނޑުމެންގެ ތޮއްގައި ފިރިހަމަން ވަޒަން ގެނެސް ބޭނުން. އެއީ ދާގައި މަޖާރާއި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ފިރިހަމަން ދުވަސްކުރުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ނިންމައިލެއްވީތޯ؟ ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ ސިރާޖު.

ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ ސިރާޖު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ރައްޔިތުންގެ ނިންމުމަށް އިޙްތިރާމްކުރަންޖެހޭނެ. ރައްޔިތުން މި ވަނީ ބޭޒާރު އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ކުރިއަށް އޮތް ފަސް އަހަރު ވެރިކަން ކުރާނީ ރައީސް ޑރ. މުޙައްމަދު މުއިއްޒު ކަމަށް ކަނޑައަޅައި ނިންމާފަ. އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ސަރުކާރަށް، ހަމަ ސަރުކާރު. ދުވަސް ފުރުޞަތު ސަރުކާރުގެ. ކުރީ ސަރުކާރު ޒަމާން ކޮންކޮން ސިޔާސަތު، ކޮންކޮން ޕޮލިސީ ހިންގަން ގެނެސްފަ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅު ކޮންކޮން ސިޔާސަތު ހިންގަމުންދާނެ ކަމާމެދު. މި އަޅުގަނޑުމެން މި ވާހަކަ، އެއްބަސްވެފަ. މި ރައްޔިތުން އެއްގޮތަށް

ޤައުމަކާ މައްސަލަޖެހިގެންނެއް ނޫން. ދިވެހިން ނޫނީ ދިވެހި ޤައުމުގައި އެއްވެސް ޤައުމެއްގެ ސިފައިން ތިބޭކަށް. އެކަން ވަރަށް ސާފުކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ނިމިދިޔަ އިންތިޚާބުގައި ކަނޑައަޅައި ނިންމައިދީ. ރައްޔިތުން ނޫނީ މި ޤައުމުގައި އެއްވެސް ޤައުމެއްގެ އެންމެ ސިފައިންގެ މީހެއް ވެސް ހުންނާކަށް. އެންމެ ބޮޑު ޝުކުރެއް ވެސް ދަންނަވަން އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިން ނޫނީކަން ނިމިދިޔަ އިންތިޚާބުގައި ސާފުކޮށް ނިންމައިދީ. އަޅުގަނޑުމެން އެ ނިންމުމާ އެއްގޮތަށް، ރައްޔިތުން އެ ނިންމުމާ އެއްގޮތަށް މި ޤައުމުން މި ޤައުމުގައި ތިބި ބޭރު ޤައުމުގެ ސިފައިންތައް ބޭރުކުރާނެކަން އެއީ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއްވެސް ގޮތަކަށް ސަރުކާރު އޮތް ގޮތެއް ނޫން. ރައްޔިތުން އެ ނިންމިނިންމުމަށް އަޅުގަނޑުމެން އިހުތިރާމުކުރާނަން. އެގޮތަށް އެ މަސައްކަތް މި ސަރުކާރުން ދެއްކީ. ކަނޑުގެ މައްސަލައިގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު ހަމަބޮޑު އެ ލިބެނީ، އިސްލާހުސްވިން އަދި ޤާނޫނު ދުވާލު ނުދާ ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މިނިވަން މޮރިޝަސްއަކަށް ކަނޑު ދޫކޮށްލެވިގެން. އެ ނިންމުން ވެސް ރައްޔިތުންނަށް ކަމުނުދާފަދަ ފެނިގެން މި ވަނީ ބަދަލުކުރެވިފަ. ނަންބަރުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން، ޤައުމުގައި ތިބި ބޭރުގެ ސިފައިންގެ ނަންބަރުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ތަފާތުވެފައިވާ އެ އަންނަނީ، މިދިޔަ ސަރުކާރުގައި އެ މައުލޫމާތު ހާމަނުކުރާތީވެ. އެ ކަންކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން މައުލޫމާތުތައް އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ލިބިފައިނުވާތީވެ. އިދާރީގޮތުން ހިއްސާކުރެވިފައިވާ ކަރުދާހެއް އޮތް މުސްތަޤުބަލްގައި އަޅުގަނޑުމެން އެ މައުލޫމާތުތައް ހާމަކުރާނަން. ދިވެހި ޤައުމުގައި މިހާރު ސިފައިން ބާލާން. މި ހަފްތާ އަހަރު ފެށިކަސްކުރަން ހަމަވާ އެއް މި ފެށިކަން ވައްޓާލުމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ފުރުޞަތެއް ނުދޭނަން. ފެށިކަން ރައްޔިތުން ނިންމިފަދަ އެކަމަށް އިހުތިރާމުކުރަންޖެހޭނެ. ފަސް އަހަރުގެ ދައުރަކަށް ރައްޔިތުން މި ވަނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިންތިޚާބުކޮށްފަ. އެކަމަށް އިހުތިރާމުކުރަންޖެހޭނެ. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޓަކައި ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުދަންނަވަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ! ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދުދީދީ.

ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދުދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގަލޮޅު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މި ވާ ކުއްލި މައްސަލައަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގެ ދައުރުގައި މިހާރު ހުންނެވި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ދައްކަވާފައިވާ ވާހަކަފުޅުތަކުގައި، އަދި އިތުރުން އެ ޕީޕީއެމް ޕީއެންސީ ފަރާތުން ނެރުނު ބަޔާނުގައި ދެއްކި ވާހަކައެއް. ކެމްޕޭން އިންޑިއާގެ ސިފައިން ދިވެހިރާއްޖޭން ބޭރުކުރުމުގެ ވާހަކަ އެ މިނިވަން ބިމެއް

ސިފައިން ތިބި ވާހަކަ، ޚާރިޖީ ބިރުވެރިކަމުގައި އޮތް ވާހަކަ، މިފަދަ ތަނުގެ ބޮޑުބަސް ވާހަކަތައް ދަންނަވައިގެން ވެރިކަމުން މިހާރު އައިސް، ވަޑައިގެން އެ ހުންނެވީ. އަދިވެސް މިހިސާބަށް އައިއިރުގައި އާދެ ތިޔައީ، ބަޔަކުމެން އެ ހާމަކުރާކަން މަސައްކަތެއް ނުކުރައްވާ. ދުވަހަކު ވާހަކަދެއްކުމެއް ދައްކަވަނީ. ބައެއް ދުވަސްދުވަހު އެބަ ވިދާޅުވޭ، އަދި ތިބި އަދަދެއް ސާފުކޮށްދެއްވާށޭ މި ދުވަހު. އަނބުރާ ދުވަސްދުވަހު އެބަ ބުނޭ 77އާ. އެހެންވީމާ، އެކި ދުވަހު އެކި ވާހަކަވެސް ދައްކަވަމުން އަދިވެސް މި ދަނީ ރައްޔިތުންނަށް އޮޅުވައިލަމުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު މިކަމާ ވަރަށް ބޮޑަށް ހިތާމަކުރަން. އެއީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި އެބަ ހިމެނޭ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި އެބަ ބުނޭ، ދިފާޢީ ބާރުތަކުގެ މިނިވަންކަމާއި، ސަރަޙައްދުގެ ރައްކާތެރިކަން؛ މި ސަރަޙައްދުގެ ރައްކާތެރިކަން ދެމެހެއްޓުމަކީ އެއީ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މައްޗަށް އޮތް މަސްއޫލިއްޔަތެއް އެއީ، ޤާނޫނުއަސާސީ ލާޒިމުކުރާ ކަމެއް އެއީ. މި ސަރަޙައްދުގެ ރައްކާތެރިކަން ހިންގާއިރާ ޖަމާޢަތްތަކުން، ހިންގާއިރާ ޒިންމާވެއިގެން މި ސަރަޙައްދުގެ ރައްކާތެރިކަން ދެމެހެއްޓޭނީތޯ؟ އެއީ އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރާ ސުވާލެއް. މިއީ ވަރަށް ދަތި ކަމެއް، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަކަށް ހުންނަވާ ބޭފުޅަކު މިހެން ޖިންސާފުރުކަން ކުޑެ ވާހަކަތައް ދަންނަވަމުން ގެންދަވަން. އެއީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ދަމަހައްޓަން، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މަގާމުގައި އެންމެ ކަންކަމަށް ބަލަންޖެހޭ، އަދި މި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ދަމަހައްޓާގެ އެންމެ ބޮޑު އެއް ޖިންސާފަރު ފަރުމާ ކަމަކީ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މިފަދައިން މަސައްކަތްކުރައްވާތީވެ. އަޅުގަނޑު ގޮވައިލަން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މިހާރުން މިހާރަށް އެ ދައްކަވާ ވާހަކަތައް، އަދި ރައްޔިތުންނަށް އޮޅުވާލުމަށް ބަލައި އެ ދައްކަވާ ބޮޑުބަސް ތިބި ވާހަކައެއް ހުއްޓުވައިލުމުން ފަހު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ތައުބާވާށޭ! 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)އަށް، ދިފާޢީ ބާރުތަކުގެ މިނިވަންކަމާއި ސަރަޙައްދުގެ ރައްކާތެރިކަން ދެމެހެއްޓުމަށް ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފުރުޞަތުގައި ދިފާޢީ ބާރުތަކުގެ ޤައުމީ ސިޔާދަތަށް އިހުތިރާމުކުރުން އިޙުތިރާމްކުރުވުމަށް. ޤައުމީ ސިޔާދަތަށް އިޙުތިރާމްކުރުން އިޙުތިރާމްކުރުވުމަށް ބަލައި އެ މަސައްކަތް އެ މަސްއޫލިއްޔަތު ފުއްދަވާށޭ! ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ރަނގަޅަށް ބައްލަވާފައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އެއްބަސް ނުގެންގުޅުއްވާށޭ! ރައްކާ ޤައުމުގެ ދަމައިގެން މި ސަރަޙައްދުގައި ނުރައްކާތެރި ކަމަކަށް ވައްޓައިނުލައްވާށޭ! އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް އަދިވެސް ހަމަ ތަކުރާރުކޮށް ގޮވާލަން އެދެން، 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، މި ސަރަޙައްދު ރައްކާތެރިކުރައްވާށޭ! އިންޑިއާ ސިފައިން ރާއްޖެއިން މިތާގައި ތިބި ވާހަކަތައް ހުރެ ކޮށްދެއްވުމުގައި ޕީ.ޕީ.އެމްއާއި ޕީ.އެން.ސީން ދައުލަތުގެ ކަމުގައި ފިރިކަލުން އައިސް އެ ހިއްސާވި އަޅުގަނޑު ދާނީ ގޮތެއް ނަގަ، އެކަމަ މަސައްކަތްކޮށްލިން ފިރިހެނުން އަޅުވެވި ފެށް އެއީ ފެށް ވަރަށް ދަތި ކަމެއް. އެއީ ކޮށްދިން ތެރޭގައި ދަންނަވާ ވާހަކަތަކީ، ވާ ވައްދުމަކަށް އެއީ، ތެދު ވާހަކައެއް ވާނެތޯ. އެއީ ރައްޔިތުން ވޯޓު އެ ދެން އެ ވާހަކަތަކަން

ބަލައިގެން. އަޅުގަނޑުމެން ހަގީން، އިންޑިއާގެ މި ތޫރުގެ ވާހަކަތަކަށް ވަރަށް ގިނަ ތަރައްގީއެއް ދިޔަ އެކީ ހިތުން ރުހުމުން ގަބޫލުކުރެވޭތީން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ކުރުކޮށް ނިންމާލައްވާން އެދެން.

ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދުދީދީ ވާހަކަދައްކަވަމުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުން ނަމަ، އެއީ ވެރިކަމުން އަދުލު ޖަހައި މިހުންނަން އެ ދައްކަވާ ވާހަކަތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުން ވޯޓުދިނުމުގައި، ބާރުބެލުން ވާހަކަދައްކައިގެން ރައްޔިތުންނަށް ހުރި މަގު؛ އެއީ ޑިމޮކްރަސީގެ ސަރުކާރުގައި ހުރުމުގެ އުސޫލު އެ ޑިމޮކްރަސީ ދައްކައިދީގެން ވެރިކަމުން އަދުލުވެރި ރަނގަޅު ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު ހުރި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ، އެހެރީގައި އެ ހާލަތުން ވަނީ ވަރަށް ދޭތެރޭގައި ހަރަކާތްތެރިވެ އިންޑިއާގެ ހަރަކާތްތަކުން، ހިސާބުން އަރިހުން މި ކުރީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުން ނަމަ، އެއީ ރައްޔިތުންނަށް ދޫކޮށްލައިގެން އަދި ފުރިހަމަވީ. އެ ސަރުކާރުން އެންމެގިނަ ރައްޔިތުން އަދި ބޮޑުކަމެއް ނިންމަވާނެ. ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސެން އަބްދުއްރަޙީމް.

ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސެން އަބްދުއްރަޙީމް ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބަޖެޓުގައި ވޯޓު ދިވެހިންގެ ޙައްޤުގެ ކުރިއަށް ފިޔަވަޅު ވަރަށްގިނަ ދިވެހިންނަށް ބޭނުންވާ ކާބޯތަކެތި ދައްކަވައިދީ. އިންސާނުންގެ މުދަލުގައި އެއް ބަޖެޓުގައި، ތަކެތި ވެސް ބަރަން ދާދި ފުރާނެ. އަދި ތަރައްޤީގެ ހަމަތައް ހުރެގެން ވެސް ދަނީވަމުން. މިއަދު ވެރިކަމުން ވަޢުދުވެގެން އެ ސިޔާސީ ބާޒާރު ވެރިކަމުން ވަޢުދުވެފައިވަނީ ވިދާޅުވި، ހަމައެކަނި ޒުވާނުންނަށް އިންޑިއާގެ ސިފައިން. ވެރިކަމުން ވަޢުދުވެގެން އުޅޭ ފުރުޞަތުތަކެއް މި. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު ވެރިކަމުން ނަފާއަށް ދެވޭނެ އެބަ ފުރަ. ދެ ހަފުތާ ފުރިހަމަކުރާން. މީޑިއާ ހާލު ބަދަލުވެއްޖެ. ފުރަތަމަ ދުވަހު އިންޑިއާގެ ސިފައިން، ހެލިކޮޕްޓަރު ސިފައިން މި ޒުވާނުން ބާވާން ކަމަށް ބުނި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ވާހަކަ މިއަދު ބަދަލުވެއްޖެ. އިއްތިހާދީ ފުރުޞަތު ކޮންފަރެންސްގައި ވެސް އެއްވެސް ވަރަކަށް ޒުވާނުގައި މިތާ އިންޑިއާގެ

ސިފައިންގެ އަދަދު އެނގޭ ގޮތެއް، ސާފުކޮށްދޭތޯ. ވިދާޅުވެފައި ވަނީ، އަޅުގަނޑު ބަލަންޏާ ޖެހޭނީ. 77އާ، 88އާ. ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް މިއަދު ވިސްނޭ އެބަ، ގޯހެއްކަން މި ހެދުނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު އެބަ ވިސްނޭ، މި ބޭފުޅުން ދައްކަވުން އަދި ވާހަކަތަކަކީ ދޮގެއްކަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކުރުދުއްވުރިގައި މި ބޭފުޅުން ދެއްކެވި ވާހަކައަކީ، އިންޑިއާ ސިފައިންނަށް، ކުރުދުއްވުރިން ބިމެއް ވިއްކާލާ ވާހަކަ. ރައްޔިތުން އެކަން ގަބޫލުކުރި. ހަނިމާދޫ އެއަރޕޯޓު އެއްކޮން އިންޑިއާއަށް ވިއްކާލާ ވާހަކަ. އަދި މުޅި ދަރުމު އަޅުގަނޑުމެން އެ ބޭފުޅުންނަށް ދޫ ވާހަކަ. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިންނަށް ކަންކަން ހާމަވަމުން އެބަދޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެތަން އިންޑިޔަންބޭސްތަކާއި އެތަން ސިޓީބަލެއް ސިއްރުކުރުވިފައިވާ ވާހަކަ ވިދާޅުވެވަން ވިދާކަމަން ވަޒީފާ، އެ ކަސްތޮއްތޮވެއް، އެ އިންޑިޔަންބޭސްތޮވެއް ހާމަކުރައްވާން ކަމަން. ރަނގަޅު ތަރުތީބު، ދު ހަދުމާ ފެނުނުތަން އެއްވެސް އިންޑިޔަން ބޭހެއް، އެއްވެސް ސިޔާސީ ފޯސް ހާމަކުރައްވާން ދެކެވުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ދައުރު ސަފާރަތުގެ ކުރަންޖެހޭ. ގާތިޖީ ސިޔާސަތު ފުއްދިވެއްޖެ. ބޭރުގެ ދައުރުތަކަން އަޅުގަނޑުމެން އިސްތިޢުފާ މި ސަރުކާރުން ބަސްބަހުރުން ގެއްސެ. ބޭރު ދައުލަތުތަކުން ވަގައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރިންނާ އަޅުގަނޑުމެން އިސްތިޢުފާ ބަދަލުކުރަމުން އެބަދޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ފުރިހަމަ ވަގައިގަތުމަކަން ވިސްނާ އެންމެ ބޮޑު އެއްކަލާ، ދަޅުމުއްދަމް. ވާހަކަފުރަތަމަކުރައްވާން ފުއްޓިލި ދިޔައީ. އެހެންނަމަވެސް، މިކަން ކުރުމަން ހަމަހަކަކީ ކުރައްވަން ފުއްޓިލި ކަމަށް، އެމް.ޑީ.ޕީން ހުރިހާ ކަމެއްގައި ފުރުޞަތު ވިދާޅުވުން. ހަމައެކަނި ދުރާލައި ފުއްދީ ސަރުކާރުން. އިތުރު ކަމެއް ކުރާކަން ނެތް. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ފުރިހަމަތަކުގައި އިންޑިޔާގެ ބަޔާން ކުރި ދާކިރުވިނުގެ ވާހަކަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އިންޑިޔާގެ ބަޔާން ކުރި ދާކިރުވިނުގެ ކަނޑުއްޔާ ކާބައިގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިޔަފާރިގެން ވަޅަށް ބޭފުޅުން؟ އިންޑިޔާ ބަޔަކު އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު އެންމެ ވަކާލާފަކާ ފަށާސްތީ ދުރުގަރު އުފެއްދުމަން ޖަހައި އެންމެ މަސައްކަތްތަކާ ބޭފުޅުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާރަވެރިކަން، ވަޅުދުވަވައިގެންނެވި އެއްވެސް ކަމެއް މި ބޭފުޅުންނަކަން ނިކަން. ފައިސާއެއް ވިދާޅުވި. ފައިސާއެއް ނުދިނުން. ބޭރު ދައުލަތްތަކުން ފުރިހަމަޔަށް ބޭނުން ފިލުވުމުގެ ބޭނުން ދައުލަތުގެ ދަތުރުގަތް ވަޒީފާ ތިން. އަޅުގަނޑު...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ނިންމަވައިލެއްވުން ފުރުޞަތުއަރުވަން.

ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޤާސިމް ޢަބްދުއްލަޠީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

މާފުކުރައްވާ! މި ކުއްލި މައްސަލަ އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިގެން މި ޤައުމު ސަލާމަތްކުރުމަށް މަސައްކަތްކޮށްދެއްވާ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވާނީ ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު... (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ! އެދިވަޑައިގެންފައިވާ ތަރުތީބުން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަމުންދާއިރު ވާ ގޮތަކީ، ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެދިވަޑައިގެންފައި ގަޑިޖެހޭއިރު ނުލިބޭ، ދެން ލިސްޓުގެ އެންމެ މައްޗަށް ދަނީ. އެހެންވީމާ ކަމެއް އިނގޭތޯ. މިހާރު ވަޑައިގެން އެބަ އިންނެވި ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ޢަބްދުﷲ. އަޅުގަނޑު އެމަނިކުފާނަށް ފުރުޞަތުއަރުވަނަން.

ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގެއްލުން އެތީގެ ބޮޑުކަމުން އަދިވެސް މި ދުނިޔޭ އަރައިނުގަނެވޭން. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޑރ. މުޢިއްޒު އިއްޔެގައި ހިޔާ ޕްރޮޖެކްޓުގެ އަގު ކުޑަކޮށްދިނުމާ އެ ކަންތަކުގެ އަޅުގަނޑުވާގަންވެގެން މިއަދު ކޮންމެވެސް އެއްކޮޅަކާ ހިޔާގައި މި ތަނަށް ކުއްލި މައްސަލައެއް ގެންނަންޖެހުނީ. މިއަދު މިތި ކުއްލި މައްސަލައަކަށް ވާ ގޮތެއް ނެތީ. ނަވާރަވަނަ މަޖިލިސް [illegible] ކުއްލި މައްސަލަ މި [illegible] ދުވަސް ނުވެގެން. ވެރިކަމުގެ ހަވާލުކުރިތާ 21 ދުވަސް ނުވެގެން [illegible] ސަރުކާރަކަށް [illegible]

[illegible]

އުސްތާޛާއި، ރަނގަޅު ހަމަތަކާއި ރަނގަޅު ވަގުތުތަކުގައި އެކަމެއް ކުރަމުންދާން. ބަލަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ބަލާފައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެ ކަންތައްތައް ކުރަމުންދާން. އެހެންވީމާ، މިއަދު މިކަން ނުކުރެވޭ ހާލަތުގައި، މިކަން މިހެންނޭ؛ އިންޑިއާ ބޮޑުބޭބޭ، ކުޑަބޭބޭ. ހަމަ އިންޑިއާއިން އެހީވާ އުސޫލުން މި ދައުލަތުގެ މިނިވަންކަން ގެއްލުން ކޮންމެ ފަހަރު މިނިވަންކަން ގެއްލުވައިލި ފަހަރު އިންޑިއާއިން. އެ ފަރާތަކަ ފަހު މިތާ ފާހަގަކުރަންވާން. މަޖިލީހު ފުރަތަމައިރު އިންޑިއާއިން އަޅުގަނޑުމެންގެ އަތުން. އެފަރާތަކަ ފަހަރު މިތާ ފާހަގަކުރަންޖެހޭނެ. ޗީނުންނާއި، މަލަބާރީންނާއި، އަސްދިރިއަސްދިރިންނާއި، ކަންނަންނޫނާ، މި ހުރިހާ އެއްޗަކީ އިންޑިއާގެ ނުރައްކާއޮތް ހުރި މި ދައުލަތުން ގެއްލިފައިވާ މިނިވަންކަން. 1988 ވަނަ އަހަރުގެ ނޮވެންބަރު މަހުގެ 3 ވަނަ ދުވަހު ރާއްޖޭގެ މިނިވަންކަން ގެއްލުނީ ފަސް އިންޑިއާ އައިސްގެ ޖެހިގެން، އެކަން ކުރީ ފަސް. ދެން ބުނަނީ އިންޑިއާއިން އެހީވީ. މިއަދުން އެ ސިފައިން؛ އާދު އެ އަދި، ރާއްޖެ ހިފަން އައި ޖަރީމާކުރުންތަކެއް ފުރަތަމައިގެން އުޅުނިކަނީ އިންޑިއާއިން އައި ސިފައިން ކަމުގެ ނުކޮށްދެއްވާ ނޫން. ދެން އަޅުއްކާ އިންޑިއާ ސިފައިން ބާލަންޖެހެނީ ކާރިސާއެއް؟ ބޭރުން ހަނގުރާމާ ހިސާބަށް ކަންތަކަކަށްވެސް އިންޑިއާ ސިފައިން ބާލަންޖެހެނީ މިއަދުން އުޅޭ ފަސް. އެހެންވީމާ، މިއަދު ފަސް އިންޑިއާ ސިފައިން މިތާ ނުތިބޭނެ ނޫން. އެކަމަކު އެ އޮންނަ އުސްތާޛާއި، ރަނގަޅު އިންސާފުގެ ތަޢުލީމުން އެ ކަންތައްތައް ކުރަމުންދާ ވާހަކަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ތަކުރާރުކޮށް ދަނީ ވިދާޅުވަމުން. އެ ކަންތައްތައް ކުރާނެ ﷲ އިރުޝާދުކުރެއްވިއްޖެއްޔާ. އިންޑިއާ ސިފައިން މިއަދުން ބާލާނަން. ޑރ. މުއިއްޒު އެ ވިދާޅުވީ ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގެންދަން ޑރ. މުއިއްޒަށް ކުރިން އޮތީ ހުރިހާ މަސައްކަތެއް ރަހުމާ ދުވާލު މިއަދު ފަސް ކުރަމުން އެ ދަނީ. އިއްޔެގައި ފަސް ހިނދުން ފެނިގެން ތޮއްގައި 10، 11 ޖަނަވަރީ ދައުރުން ބަލައި މިނިސްޓަރުންނާއި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކުރި ބޭރު މަސައްކަތެއް، މިޖާބަކުން މިއަދު މާ ބޮޑެތި އެ ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރިއަސް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެ ކަންތައްތަކުގައި އަވަދިކޮށް އުޅުއްވަމުންދާއިރު ދިވެހި ދައުރުން ބަލައި...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރު! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރުކޮށް ނިންމަވާދެއްވުން އެދެން.

ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެހެންވީމާ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކުރާ ކަންތައްތަކަށް ފުރުސަތުއަރުވަމުންގެން، އިއްޔެ ހަޤީޤަތުގައި ވަރަށް މަސައްކަތްތަކާ ކުރިއަށް މިތާ 54 މެންބަރުން ތިބެގެން މިފަދަ މަސައްކަތްތަކުގެ އެއްބާރު އިރުޝާދުކުރެއްވިއްޔާ ނުލިބުނު. ﷲ އިރުޝާދުކުރެއްވިއްޔާ ރައްޔިތުން ބަދަލުގެނައުމަކަށްނަން މިއާ މި ހާމަ ހަކަ. ޑރ. މުއިއްޒުގެ ސަރުކާރުން ރައްޔިތުން ބަދަލުގެނެސްނަން. ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން؛ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތުން، އަދި ޤާނޫނުއަސާސީ ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެ މަތީން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އިސްލާމްދީނުގެ އަސާސަކާ ޚިލާފުނުވާ ގޮތުގެ މަތީން ވާހަކަދެއްކެވުމުގެ އިޚްތިޔާރު ލިބިގެންވޭ. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ވާހަކަފުޅުތަކުގައި ކަންކަމުގެ ޙަޤީޤަތް ބަހައްޓަވައި ޙަޤީޤަތާ އެއްގޮތަށް ވާހަކަދެއްކެވުމަކީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް ކަމުގައި ފެންނާތީވެ، އަދި މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު ބަޔާންކުރަނީ ވެސް އެހެން ކަމުގައި ވާތީވެ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ސަމާލުކަމަށް ދަ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަން ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދަށް.

ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އަޅުގަނޑު ފެށޭ ހަމަ މިއަދު ހުށަހެޅިފައި މިވާ މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން މައްސަލައަކަށް ވާނީ، އެކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ކަންތައްތަކެއް އެއްކޮށް ދަންނަވާލަން ފުރުޞަތަށް އެދެން. އަޅުގަނޑު ފެށޭ އެންމެ ފުރަތަމަ ޖ.ރ. މުއައްސަސާ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ދެކޭ ވާހަކައެއް ނޫން. އެ މަސްއޫލިއްޔަތު ރިޔާސީ ކެބިނެޓުގައި ހިމެނޭ ވަޒީރުންގެ އަރިހުގައި، ދައުލަތުގެ ސަރުކާރުގެ ދާއިރާގައި ހިމެނޭ ވަޒީރުން ސިފައިންނާއި ކުރިމަތިލާ ސިފައިން ކުރިމަތިލާ އަދި މިކަން ކުރުމަށް ސިފައިން ރިޔާސީ ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ހުރިހާ ދާއިރާއެއްގައި ބަދަލުގެނައީ އެ މަސައްކަތަށް. އެހެން އަޅުގަނޑުމެން ދެކެނީ ވާހަކައެއް ނޫން. އެހެން މިއަދުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޖ.ރ. މުޢިއްޒު ދައުލަތުގެ ވަރަކަށް. އަޅުގަނޑު އެދެން، އެކަން މިއަދު ސިޔާސީ މަޤާމުތަކުގެ ދައުލަތް ނަމަ އެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށް ސިޔާސީ މަޤާމެއް ދޭން ވާނެ. އެކަން ސިޔާސީ މަޤާމުތަކުގެ ދައުލަތް ނަމަ، އަޅުގަނޑުމެން އެ މަސްއޫލިއްޔަތު ދައުލަތުގައި މަޖިލީހުން ފާސްކުރަން ޖެހޭނެ. އެ މަސްއޫލިއްޔަތު ފުރިހަމަކުރަން ވަކިވަކިން ބާރުފޯރުވަން ޖެހޭނެ. އެއީ އާދައިގެ ވަރަކަށް ނޫން. ފުރިހަމަކުރަން އަންނަން ދޭހަކުރަނީ. ދޭހަކުރެވޭ އެބަ ސުރުޚީ ހުރިހާ ކަމަކާ ގުޅިގެން ފެސްޓް. އެހެންނަމަވެސް، މިއީ ހަދާނުކުރާ ދޭހަ ނޫން. ދިވެހިން ބޭނުމެއްނުވާނެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މިނިވަންކަން ގެއްލޭކަށް. ދިވެހިން ބޭނުމެއްނުވާނެ އަޅުވެތިކަމުގެ ދޭތެރޭ ފިޔަވަޅު. ކަރުދާހެއް ދޭހަ ހުރި ކަމުގައި ވިޔަސް، މިއީ އާދައާ ހިލާފު ބޮޑު ދޭހައެއް. މިއީ ފުރުސަތު ރައްޔިތުން އިންޑިޔާއަށް ބަރުލަމާނީ ދައުލަތުގެ ޤައުމީ ވަރަށް ބޮޑު ދޭހައެއް. މަގު ރައްޔިތުންގެ ވާހަކަ ބަރުލަމާނީ ދައުލަތް، ރައްޔިތުންގެ މިނިވަންކަމާއި، އަޅުގަނޑުމެން ދޭން ބޭނުންނުވާ ބާރު އަމާނާތް ޖަވާބު ދޭނީ ބައްލަ ފޮޓޯޝޮޕީ ތަކުގެ ބަރުލަމާނީ ސަރަހައްދު. މިދު ރާއްޖޭގެ މިނިވަން ސަރުޙައްދުގެ ގޮތުގައި ހުރި ބަރުލަމާނީ ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހިމާޔަތްކުރަން

ނުވަ ހާހަށްވުރެ ގިނަ ރައްޔިތުން ރައީސް އިބްރާހިމް މުޙައްމަދު ސޯލިހަށް ވޯޓުދީ ކަމުގައި ވިޔަސް މި ބިރުވެރި ނާދާން ވާހަކަ ދެކެ. މުޢިއްޒު، ކެންޑިޑޭޓުގެ ޖަލްސާތަކުން ދެއްކެވި އެކަން ބަޔަކު ގޮތަށްދެއްކީ އެ މަނިކުފާނުން ފިޔަވަޅުން ދެކޭ. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެނަށް އެނގޭ، އިންޑިޔާ ފަދަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނިކަމެތި ގައުމެއްގެ ކަންތައް ފަރަހަނާ އަޅުގަނޑުމެންނާ އެންމެ ގާތުން އަޅުގަނޑުމެންނާ، އަޅުގަނޑުމެންނާ ކުޑަނބާއި ޓެކްނިކަލް ޙަރަކާތްތެރިވާ އޭރު ފަހުން ދިޔަ އަސްކަރީ ޖަހާޒު "އިންޑިއާ އައުޓް" ޖަމާޢަތުން އެ ކުރި ބޭފުޅާ ކުރި ސަރަޙައްދު މިއަދު އެ މަނިކުފާނު ފިޔަވަޅު ދެކެމުން، ދިވެހިންގެ ތެރެއިން މަދު ބައެއް ގަބޫލުކުރިމަ. ކަންފަތް ވެސް ދެކިފައިވެސް. މިއަދު އެކަން ސަރުކާރުން ދެކުނު ކަމުގައި ނަމަ އިންޑިއާގެ ސިފައިން ޙާޟިރުގައި ތިބިކަން، ރަށްތަކާއި ކުރު ހާޟިރު ސިފައިން ކެނޑިނޭޅި އިންޑިއާ ސިފައިން ޙާޟިރުގައި ތިބިކަމުގެ ބޮޑުވެރި ވާހަކަ ކަނޑައެޅޭ ކޮންމެ ގޮތެއްގައި ހުރި ކަންތައް ވާހަކަ ދެކެ. މުޢިއްޒު ކެންޑިޑޭޓަކަށް ހުރެ ދައްކަވަމުން އައުދެކެވުން އަޅުގަނޑު ކުރިމަތީ ތަކާ ސަރުކާރު ރައްޔިތުންނަށް ދެއްކެވި ވާހަކަ. ކަރުނަވެސް އެއްފަދަ ވާހަކަ ދެކެ. މުޢިއްޒަށް މި ޑޮލަރުތަކަށް، ކަރުނަވެސް ސަރުކާރުން ދެއްކެވި ވާހަކަ އެ ކުރިކަމުން އިސްތިއުފާދެއްވައިފިން. ޙަޤީ އަޅުގަނޑުމެން މި ޖަމާޢަތް އެ ކުރިކަމާ ދެއްކެވި ކުރިމަތިވެފައިވާ ކަންތަކުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ޝިހާމު.

ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޝިހާމު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ހުށަހެޅިފައިވާ ކުއްލި މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑު ވެސް ކަންބޮޑުވާ ކަންކަމެއް ހުރިމަ، ކަންތައްތައް ހުރިގޮތް އެކަން ފާހަގަކޮށްލަން އަޅުގަނޑު ވެސް މި ފުރުޞަތުގެ ބޭނުން މި ހިފީ. އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހެޅިފައި މި އޮތް މައްސަލަ ފެނިގެން އައި ގޮތަށް، ދެކޮޅުވެރިން އައި ގޮތް ވިސްނައިލާއިރު، އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑުމެން އަޑުއިވުނީ، ހާލުން، ދެ ހާލުން ހަތިޔާރުއެޅި ސިފައިން ހަރަކާތްތެރިވެ އުޅޭތީ މީހާ އުޅެބިލި ކަމަށް. އެކަމާ އަޅުގަނޑު ހުރި އަޅުގަނޑު ވެސް ކަންބޮޑުވޭ، ހަރު ވެސް. އެހެންނަމަވެސް، ހަރުގެ ސަރުކާރުން ބުނި، މި ހަތިޔާރުގައި ސިފައިން އިންޑިއާގެ އެބަ ތިއްބޭ. ހަތިޔާރެއް ނެތޭ. ހަތިޔާރު އަޅައި ހެއްޔޭ ހަމަ ޒާތުގައި. އެހެންނަމަވެސް، މި ކޮޅުސްރަ ވަޑައިގެން، ހަތިޔާރުއެޅި ސިފައިން ދިމާވި، ހަތިޔާރާއި ނުލާ ހެލިކޮޕްޓަރެއް ބޭނުންކުރާ ސިފައިން ޙާޟިރުގައި ތިބި ނަމަ ކަނޑު ތެރޭގައި. އެހާ ބައިވަރު ސިފައިން ބޭނުމީ ކީއްވެ ކަމުން ދިވެހި ރައްޔިތުން ބަލައިގަނެވޭ ކަމަކަށް ނުވާތީ. މިއަދު ވެސް ބަހައްޓާ ބައެއް ބޭނުމަކަށް ކުރިން ކުރެވޭ ކަންތައްތަކާ. ދެކެވޭ ދެކެވޭ، ފުރަތަމަ ދެކެވޭ އަދިވެސް ދެކެވޭ ރައީސް އެދުނުގައި ރައްޔިތުންނާ މުޢާމަލާތް ކުރާގޮތަށް

ވާހަކަދައްކަމުން ވިދާޅުވި، މިރާއްޖޭގައި ތިބި ހަތްދިހަ ހަތެއް. ރަނގަޅު، އޮތުމުން އެއީ މިހާރަކަށް ވާ ދުރުސްތު ކަމެއް ނޫން. އެހެން ވިދާޅުވީ އާދެ. ހަތްދިހަ ހަތެއް ހަތްދިހަ ހަމަކަން ދެ އަހަރު ތެރޭގައި ގިނަވީ. މި އަދަދު އިތުރުވެފައިން ކަމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޔެގައި ފެށިކަމަށް 20 ދުވަސް ވީއިރުގައި މިހާރު ރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވިދާޅުވަނީ އަށްޑިހަ ނުވައެއް މިހާރު ތިބީ. ރަނގަޅު އޮތުމުން ދުރުސްތެއް ނޫން. އެކި ވެރިކަމްތަކުގެ ދައުރުތަކުގައި އެކި އަދަދު. އަދަދު ސަރުކާރުތަކަށް މި އުޅެނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ ބިރުވެރިކަމެއް، 77 އިން 89 އަށް އިތުރު މި ވީ 20 ދުވަސް، 15 ދުވަސް ތެރޭގައި. މިއީ ބިރުވެރިކަމެއް. މި އިތުރުވަނީ ކިހިނެއްތޯ؟ ގެއްލިގެން ދިޔައިރު ހަމައެކަނި އެކެއް ތިބި ބަޔަކު ފޮނުވަނީތޯ؟ މިއީ ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް. ފަހަރުގައި ކުރިން އެ ވާހަކަދެއްކި ބޭނުމެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގޮތުގެ އެބަ ކުރިތޯ، ބަރާބަރުގައި ވެސް އެ ބޭފުޅުން އެ ވިދާޅުވާހެން، ހަމައެކަނި ސިޔާސީ ނަތީޖާއެއް ތަފާތު ވިސްނުންތަކަށް ގެއްލިގެން މިއީ ކަމެއް. އަނެއްބައިގެ ކަމަށް ބޮޑުވެއްޖެ މިހާރުގެ ޖެހިން ސިޔާސީ ބާރަކީ އަދަދުބަދަލުކުރުން އެބަ ސަރުކާރުތަކުގެ ހުރި އަދަދުގެ ހަމަހަމަކަން ވެސް މަސައްކަތް ބަދަލުކުރެވޭ. މުޅި ރާއްޖޭގެ ސަރަހައްދުތަކުގެ އެއްގޮތް އިންތިޚާބީ ނިޒާމު ހިމެނޭގޮތަށް، މިހާރު ވެސް ހަމައެކަނި އެކި ދަށް ސިފައިން، މިއަދަށް ޤާނޫނީ އިޞްލާޙު ކުރުން ކަންދަތުން ކަލަޔާ ނުބައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ކުރާކަން. މި ދައުރުގައި ހަމަޔަށްމެ ސިޔާސީ ނަތީޖާއަށް ގެއްލިގެން މި ތިބީ. އިސްލާހު ވެސް އެކަމާ ކަންބޮޑުވޭ. އެ މީހުންގެ ސިޔާސީ ގެއްލިގެން. އަދަދުބަދަލުކުރުން ވެސް ހާސިލުވެގެން މިއީ. އާދޭސްކުރަން ނަހަމަކަން ޖެހިގެން ދަތިގެން ވެސް އަދި ހަމައެކަނި އެ އެކަށީ. އެ ބޭފުޅުން ވިދާޅުވި އަދަދު. އަދަދުގެ ގޮތުގެ ވާހަކަ މިކަން ކުރާ ޖެހުނު ހާލަތުގައި ތަފާތުކުރުން ބަޔާން ކުރަމުންދާނަމަ. ބަލައިލަންޏާ ވެސް ހަމަ ސިޔާސީ ރާއްޖޭގައި އެކަމަށް ތިބި؟ މި މަޖިލީހުގައި ކުރީ ދުވަސް ވިދާޅުވި، ކަމާގެ ސަލާމަތުން ސިޔާސީ ނުކުޅެދޭ. މިހާރު ސަލާމަތަކަށް 20 ދުވަސް ވީ. ސަލާމަތުގެ ހުރި ކަމެއް ހުސް ދުއްސަވައިގައި ދޮނަރުގެ، ދޮނަރު ދުވަސް ފެށީ. ރާއްޖޭގެ ބަޔަކުން އެބަ ނިންމާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ހަމަޖެހިފައެވެ. ފަރާތްތަކުން ސިޔާސީ ހުރިގޮތުން. އެއް ދުވަސް ތެރޭގައި ފަސް ހުރިން. ހުރިވަތް، މި ދެ މައްސަލަ، ރިޔާސީ ނިޒާމުގެ ވާހަކަދެއްކުން އަދަދުގެ ހަމަ ބަދަލުކުރުމަށް ފަސް ކަންބޮޑުވޭ. 89 މިހާރު އިތުރުވޭ އެބަ. މި ދެބައި އިތުރު ކަމަށް ފައްޓައިގެން މިއީ ބިރުވެރިކަމެއް. ވާ ހަމަހަމަކަން ފުރިހަމަ ކަމެއް، އަދި ބާރުގަދަ ބައެއްގެ އަދަދު ހަމަހަމަކަމާ އެބަ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވާނީ ދުވާފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިސްމާޢީލް އަޙްމަދަށް.

ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާއީލް އަބްދުލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދޮގުހެދުން، ދެބައޮޅުން، ފިތުނަފަސާދަ ފެތުރުން، އޮޅުވައިލުން، ޖޯރުން، ބުލީން، މިއީ ހުރިހާ ޖަމާޢަތްތަކަށް ވެސް ގެއްލުން ކަންކަން. މި ކަންކަމުގެ މައްސަލަ ކަމެއް ބިނާކުރިމާ، އެކަން ދުރުމި، ދިރި އާންމުންނަކާ ގުޅޭ އެއީ އަބަދުވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހިތުގައި ޝަކުވާއުފުލާ ކަމެއް. ސާފުކަންމަތީގައި ކުރިއަށްދާންވާނަކާ ދުރު ވެސް އެއީ ޝުކުރުއަދާކުރާ ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަދި ހާއްސަކޮށް، ވަކިން ހާއްސަކޮށް މާލީ އިސްލާމްދީނަށް، އަދި އަޅުގަނޑުމެން ދީނަށް ޤައުމަށް، ވަޠަނަށް، އަޚުލާޤަށް، ޤައުމިއްޔަތާ އަޅުވައި މިފަދަ ފިތުނަފަސާދަ ވާހަކަތައް ދައުރުކުރޭ، މިއީ، އިސްލާމީ ޤައުމެއް ކަންބޮޑުވާންޖެހޭ ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ފުރަސްޅި، އަޅުގަނޑުމެންނާ ދެކޮޅަށް ވާދަވެރި ފަރާތްތަކުން މިދިޔަ ފަސް އަހަރުދުވަހު ބޮޑަށް އެންމެ ގިނަ ދުވަހު ވިއްޔާ އެއް ސޯޝަލްމީޑިއާ، އިންޑިއާ އައުޓް. އެންމެ ގިނަ ދުވަހު ވިއްޔާ އެންމެ ބޮޑު ސޯޝަލްމީޑިއާ، އެންމެ ބިރުވެރި ސޯޝަލްމީޑިއާ ވެސް، އަދި އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންގެ ހިތުގައި ކަންބޮޑުވުން އުފެއްދި ސޯޝަލްމީޑިއާ ވެސް އިންޑިއާ އައުޓް. އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިގަތީ ސަރުކާރު ހަވާލުވި އެންމެ ފުރަތަމަ ވެސް ކުރަންޖެހޭނީ މަސައްކަތްތަކަށް ވާނީ، މި ދިވެހިރާއްޖޭގެ މިނިވަންކަމަށް އެ ބޮޑުވުން އުފެއްދި ޝަރުޢީ ފުލުހުންގެ މަސައްކަތަށް. އެކަމަކު ހިތާމަޔަކީ، އެ މަގަށް އެ މަސައްކަތަކީ ކުރާ ތަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުފެނުނު، ނުވަތަ އެއީ ދޭތެ ވާހަކައެއް ކަމަށް އަދިއްޔަމަށް އިޙްތިރާޒުވުން. ކުޑަކުދިންތަކުގައި ދު ހާލުން، ދިން ހާލުން މި ދަތިކަމުގައި މިދިޔަބިރު، އިންސާފުގެ މިދިޔަބިރު ތިބި ކަމަކަށް އެ ބޮޑުވުން ދިރާއި ތަކުރާރުކޮށް ރައްޔިތުންނަށް އަންގަމުން އަދި އޮޅުވައިލަމުން. މިއަދު، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފާހަގަވާ ކަމަކީ، އެންމެ ބޮޑެތި ދޮގުހަދާފައި ވެސް މީގެ 21 ދުވަސް ކުރިން ބުނަންކުރި މީހެ ހަރަކާތް ހަރަކާތް. އެ ވެސް، އެއީ ވަކި ބޮޑުވެރިކަން، ކަންތަކުން ދުނިޔެމާ ބޮޑުވެރިކަން މި ހަރަކާތުގައި ހިފަހައްޓާ މީހުންގެ ގޮތުގައި ސިފަކުރެވިގެންދިޔަ ތަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނުނު. ފާއިތުވެދިޔަ 21 ދުވަސް ތެރޭގައި އެ އަދަދު 12އަށް އިތުރުވެއްޖެ. އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ، އިންޑިއާ އައުޓް ގޮވި މީހުން ދުވަހަކުން އިންޑިއާ ސިފައިން މި ތަނަށް އިތުރުވަމުންދާ ތަން. އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރަނީ މި ބާރަތޭ މިއީ، ރައީސް މުޢިއްޒުގެ ސަރުކާރަށް ވީ ދުވަސް އަސްނާކާވެސް މި ހަރުގައިން އިތުރުވި 12ގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑަށް ސިފަވެގެންދާ: އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ގޮވާލަން ރައްޔިތުންނަށް އަޅުވާލިޔަފައިވުން ސާފުވާންޖެހޭ. އާދައި ދުނިޔެއަށް ނޫން އާދަކަމުގައި ދެއްކި ވާހަކަ އެއީ ރައްކާތެރިކަމާ ބެލުމެއް. މިއަދު ދުނިޔެމި، ބަޔާނާ މަޢުލޫމާތު ރައްޔިތުންނަށް ފިޔަވަން. މިއީ ސީދާ އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިވަންކަމާ ގުޅިގެން އޮތް ކަމެއް. އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމިއްޔަތާ ގުޅިގެން އޮތް ކަމެއް. މިގޮތުން އަޅުވާލިޔަފައިވުން، އަދަދު މަދު ނަމަވެސް، އެ ހުރި އަދަދެއް، އެ ހުރި ބަޔަކާ އަދަދު އޭގެ ގޮތުގައި

ސާފުކޮށްދޭންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. އެހެންވީމާ، އަދި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް އަޅުގަނޑު ގޮވާލަން، އަދި އަޅުގަނޑު ގޮވާލަން، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އެކިއެކި ވުޒާރާތަކަށް އައްޔަންކޮށްފައި ތިއްބެވި ބޭބޭފުޅުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް އެއްބާރުލުން ދެއްވަން. އިއްޔެގައި ޕްރެސް ކޮންފަރެންސްގައި ވިދާޅުވި، އެކި ވުޒާރާތަކުން ދޭނީ އެކި އަދަދު. އެހެންވީމާ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިޢުތިބާރުކުރައްވާ ބޭފުޅުން ވުޒާރާތަކަށް ލައްވައިގެން މީގެ ޕަވްއަރަ އަދަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އާންމުކުރައްވާނެ. މިހެން ބުނީ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ކުރުކޮށް ނިންމާލަން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވާނަން.

ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާޢީލް އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިފަދަ ބިރުވެރި ވާހަކަތަކެއް ސިޔާސީ މަސްރަހުގައި ތަކުރާރުކުރާތީ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަންކަން ވެސް ބައްޖަންކުރަނީގެ. މިގޮތަކީ ނަހަމަކަމެއް، ޝާއިސްތަކުރަން، ދާގައި ފުލުހުންގެ ބާރުއިން އުފެދިގެން އަސްނަ ސަރުކާރާ ހިފެހެއްޓުމާ ދާތީތަކައި އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ސަލާމަތުވާދިނުން. މިއަދު ވެސް ނުރައްކާތެރިކަން އުފެދިގެން އަދި އަސްލު ބޮޑު އެއް ސަލާމަތީ، އެ ބޮޑުވެގެން ދިޔައީ އަޅުގަނޑު ބުނެދެން، އެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވުރެން އެ ބޮޑުވެގެން ފެނިގެ އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ނިންމައިލާފައި ހުރީ. އިދާރީކަންތައްތައް، އަޅުގަނޑުމެން ނުވެސް މި ސަރުކާރު ރައްޔިތުންނަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހި ރައްޔިތުން ސަރުކާރަށް ޝަކުވާ. އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތް ފުށު. ވިސްނުމުން އަޅުގަނޑުމެން މި ދެނީ ރައްޔިތުންގެ އިދާރާތަކުގެ ސަރުކާރަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ! ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވާނީ މިލަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ރިޝާއަށް.

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރިޝާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ، ސިޔާސީކަމުގައި ނޫނީ، ހިފެހެއްޓުމުގެ ނޫނީ ސަރުކާރުގެ ކަންކަން ޤާނޫނުތަކުން. ވަޒީފާވެރިއެއްގެ ދޮށީ، ސަރުކާރުގެ ކަންކަމުގައި، ވަޒީފާވެރިއެއްގެ ދޮށީ، އިޤުތިޞާދީ ސިޔާސަތު ވަޒީފާތަކެއް ކަނޑައެޅުމާއި ބަލައިގަނެ، ވަޒީފާވެރިއެއްގެ ދޮށީ، އިޖުތިމާޢީ އަސާސީހައްޤުތަކެއް.

ވަޢުދުވެވަޑައިގެންނެވި، ކުރީގެ ސަރުކާރުން ވަޒީފާތައް ދީފައި ހުރި، އެއްވެސް ސިފައެއްގައި ނިހުގައިނުގަންނާނެ ކަމަށް. ވަޢުދުވެވަޑައިގެންނެވި، ކުރީގައި ހިންގަން ފެށި، ސަރުކާރުތަކުން ހިންގަން ފެށި އެއްވެސް ޕްރޮޖެކްޓެއް ހުއްޓާނުލައި ކުރިއަށްގެންދަވާނެ ކަމަށް. ވަޢުދުވެވަޑައިގެންނެވި، ހުވައިކުރުމާ ހަފްތާއެއްގެ ތެރޭގައި އިންޑިއާ ސިފައިން، ހަތިޔާރުއްދި ދިޔަބަރި ސިފައިން ރާއްޖޭގައި ތިބިކަމާއި، އެތައް ހާސް ސިފައިންނެއް އެބަތިބި ކަމަށާއި، އެ އެތައް ހާސް ސިފައިންނެއް ދުވަހަކު ދުވަސް ވެގެން ބޭރުކޮށްލާނެ ކަމަށް. އިޖުތިމާޢީ؛ އިންތިޚާބުގެ ދުވަސްވަރުގައި ހުށަހެޅި އިޖުތިމާޢީ ތަޢާރަފުކުރެއްވި ކަމަށާއި ގެންދަވާ ތަން. މިއަދު ޙައިސިއްޔަތުން ބަލަން ހުރިހާ ކަމަކީ، ތަރައްޤީގެ މަސައްކަތް ކޮށްދެއްވި ރައީސް ނޫނޭ، އިންތިޚާބުގައި ހުށަހެޅި ތިމަންނަމެން އިޖުތިމާޢީ، މިޖެހޭ، ރަނގަޅުވެފައި ސިފައިން ޤާނޫނީ ދިމި ކަމަށް ތިރިވާހުޅުމޭ އެއީ، އިޖުތިމާޢީގެ. އެކަމަކު ރައްޔިތުން ހިތައިން މާލޭގެ އެބަދޭ. މަސައްކަތް ބައްޕަވާތީ ފިޔަވަޅުއަޅައި. މި މަޖިލީހުގެ ޤާނޫނު ސަރުކާރާ ބަހާ ކުރިއެރުން އަދިވެސް ހިނގުން އެކްސްކަވާށް ދިރާސާ މިއަދު ކުރިމަތި ނުކުމެ ކަމަށް، އެ ވިދާޅުވާ ހާސްކަމުގެ ފުރުޞަތު ދިން މިދިޔަ ރައީސްގެ ސިފައިން އެކު އިނގޭ ބައިއަތުގައި، ބިޔަހީ އެ ބައިރަކު މިއި ދަތުރުވެރިއަކީ ކަން ސަރުކާރުތަކުގައި، ކަން ކުރެވޭގޮތަކީ، ހިތާމަ މިއަދުރުމާ، ކަން ކުރީގައިދެވުނު ބިޔަހުންނަތު ކަންކަމަކީ ކާބޯތަކެތި ހިމެނޭ ހިސާބުތަކެވެ. މި ކަންކަން އިޖުތިމާޢީ ހިސާބުން 241 ކޮށްދެއްވި ރައީސް ސަރުކާރުގެ ބަދަލުގައި ރައްޔިތުން ތިބި އިޖުތިމާޢީ ދަތުރުތަކާ މާބޮޑު ބަޔަކު ފަރާތުން އެތައް އުފަލާއި ތަފާތު ރައީސް މިކަން ސަރުކާރުތަކުން. އެހެންނަމަވެސް އިޖުތިމާޢީ ޢަމަލުކުރުމަށް؛ ކުރީގެ ސަރުކާރުގެ ޙާލަތު ސަރުކާރުގެ ކުޅިވަރު ސިޔާސަތު ޤާނޫނީ ވިސްނުމުގެ ފުރުޞަތު 77އަށް. އެ 77 ފެށި ކަށަވަރު ކުރުމަށް ހިމެނުނު މިއަދު ބައެއްގެ، އެ ބަދަލުތައް ކުރެއްވި ތާރީޚީ ބޮޑު ގޮތަކަށް، ދިރި ތާރީޚު ޢިލްމު ގެނައުމާ އެކު ކޮށްދެއްވި، ޚިދުމަތް ބައެއްގެ ޙައްޤު ހިމެނޭ ވަރަށް ގިނަ ތާރީޚީ ފިޔަވަޅު ބާއްވާ ކަމަށް. ވަޢުދުވެވަޑައިގެންނެވި، އިޖުތިމާޢީ ކަމަކަށް ނުވާތީ. ވަޢުދުވެވަޑައިގެންނެވި، ދިވެހި ފުރިހަމަ، ކޮންމެހެން، މަސައްކަތް، ބައެއް އެ ބަދަލުން އެކަމަށް ބަލަހައްޓާ ދައުރު ހަމަޖެހުން ތެރޭ ކަށަވަރު ކޮށް ދެވޭ ސަރުކާރު ފަރާތަށް ހަވާލުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ކަމަށް. ކަމާ އަޅާކަރަ ކުރި ބޭނުންވާ ދިރާސާކުރާ ކަމަށް ވިދާޅުވިއެވެ. ދާއިރާތަކަށް 43 ކުރީގެ ގޮތުގައި ކުރަކަށް ފަރާތުން ހިސާބުގެ ދެކެވޭ. ވީމާ އެއީ ވީއްދާ. އިންތިޚާބުގައި ވަޢުދު އަދި އެކަން ކަށަވަރު ވަޢުދު...

ރައީސް ސަރުކާރު ވަނަ ދާއިރާ މެންބަރު:

އިބްރާހިމް ޝަރީފް، ކުރީގެ ނޯމާލީ އަބުދުﷲ ވަގުތު އަދާކުރަން.

މަޖިލީހުގެ ރައީސް ފަރާތުން މެންބަރު ވާހަކަދައްކަވައިދެއްވުން:

އިންތިޚާބުގައި ވިޔަސް، އެހެން ކަމެއްގައި ވިޔަސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން، ކަނޑައެޅިގެން ބުހުތާނު ދޮގު، ބުހުތާނު އިތުރުކުރުމަށް އެއްވެސް [illegible] ހައްދަވަންޖެހޭނެ ކަމަކަށް. އެއީ ކޮށްގެންވާނެ ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުއަޅުވާލަން، އަދި ދިވެހި ރައްޔިތުން ވެސް އެކަން ގަބޫލުއަޅުވާނެ. މި މައްސަލައަށް، މިއަދު ހުށަހެޅިފައި މި ވާ ކުއްލި މައްސަލައަކީ ވަރަށް ހައްސާސް މުޅި ޤައުމުގެ އަމާންކަމާއި، ރައްޔިތުންގެ ސަލާމަތާއި، ރައްޔިތުންގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 241 ވަނަ މާއްދާގައި މި މި މައްސަލައަކަށް ތަފާސްކޮށްފައިވާ މި މައްސަލަ ބަލައިގަނެވިފައި، ރައްޔިތުންގެ ރައްޔިތުންނަށް ސިޔާދަތު ސަލާމަތު އާ ދިނީ އަދަދުން، އާއިލީ ދުވަހެއް، މި މަޖިލީހުގައި ސިޔާދަތު ސަލާމަތު ބަލަހައްޓަމުންދަނީ. އަދި ހަމައެކަނި އިންތިޚާބުގައި ވިޔަސް ސަލާމަތާއި ބަޔަކު ވެސް ގެއްލިފައިވާ ކަމެއް ނުވަތަ ކަރުދާހެއް ސަލާމަތުން ހަމަޖެހިފައި ހުރި ކަމަކަށް. މި މަޖިލީހުގެ ބާރު ވެސް މި ސަރުކާރުން ހަމަޖެހިފައި ސަލާމަތީ ސަރަހައްދު އިންޑިއާގެ ސިފައިން، ރައްޔިތުންގެ ސަލާމަތީ ދާއިރާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިރިއުޅުމުގެ ދިރިއުޅުމަށް ކުރާ ބޭނުމާއި ހަމައެކަނި ހުރި ސިފައިން ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންގެ ގޮތުން ގެއްލިފައިވާ ބުރަ ސަލާމަތާއި، މި މަޖިލީހުގައި ސިފައިން ގެނެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ މަޖިލީހުގެ ސަރުކާރަށް ހުރިހާ ރައްޔިތުން. މަޖިލީހަށް ސަލާމަތުން ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުސަތުއަރުވަން އުތުރުގަލޮޅު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމަށް.

އުތުރުގަލޮޅު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ހުށަހެޅިފައި މިވާ މައްސަލައިގައި އިންޑިއާ ސިފައިން ނުވަތަ އެހެން ޤައުމެއްގެ ސިފައިން ރާއްޖޭގައި މިހިރީ މިންވަރު މި ސަރުކާރުން ހަމަޖެހިފައި. ހަމަޖެހިފައިވާ ފޯރީގައި އެއް ޖާގައެއް ދީގެން ސަލާމަތީ ސަރަހައްދު ނިންމާލަން. އެއީ މިއަދުގެ ސަރުކާރުގެ މިންގަނޑު، މިއަދު ބޭރު ޤައުމުތަކުގެ ސިފައިން ރާއްޖެއިން ފޮނުވާލުމަށް ދިވެހި ރައްޔިތުން ވޯޓުދިނީ. އަދި އިންތިޚާބުގައި ވަނީ ސިފައިން ރާއްޖެއިން ފޮނުވާލުމަށް ހިތްވަރު ދީފައި، މި ސަރުކާރުން ވަނީ ސިފައިން ރާއްޖެއިން ފޮނުވާލާނެ ކަމަށް. މި ދުވަސް މެދު ކަނޑައެޅުމަށް ދިވެހި ރައްޔިތުން ވޯޓުދިނީ. ކުރިން ބޭރުގެ ސިފައިން އިންތިޚާބުގައި 7 ވަނައިރުގެ ކަނޑައެޅުމަށް ބަލައިގަނެ ސަރުކާރުން ދިވެހި ރައްޔިތުން ކަނޑައެޅުމުގެ ސިފައިން ރާއްޖެއިން ނިންމާލުން، އެކަމާ ހިތްވަރުދެމުން ހަމަހަމަކޮށް އެކު މަޖިލީހުގައި މި މަޖިލީހަށް. ރައްޔިތުން ބޭނުންވަނީ، ރައްޔިތުންނަށް ސިފައިންގެ ކަނޑައެޅުން. އިންތިޚާބުގައި އެ ނިންމި ދިޔަ ސިފައިންގެ ކަނޑައެޅުން ރައްކާތެރިކަން.

އެގޮތުން، ކުރިއަށް އޮތް ތާގައި ހިލާ ކުލުބުގެ ކުލި ކުޑަކޮށްދޭ ގޮތަށް އެ ނިންމީ. އެއަށްފަހު ވިޔަފާރިތަކުގެ ޑައުންޕޭމަންޓް 50%އަށް ކުޑަކޮށްދޭ ގޮތަށް ނިންމީ. ޑެންޓަލް ކެއަރ އާސަންދައިގެ ތެރެއިން ހުރި ގޮތަށް ނިންމީ. އަދި އައި.ވީ.އެފް ހެދުން ގޮތަށް ނިންމީ އާސަންދައިގެ ތެރެއިން. ފެބުރުއަރީ ކުއަރ ސެންޓްރަލް ގައިޑުލައިނާ ގޮތަށް ނިންމީ. ކައުންސިލްތަކަށް ބަޖެޓްދިނުމުގެ ގޮތުން، ބަރަބަރު ކަހިރީ ހުރިހާ ފަޅުރަށްތަކަށް ކައުންސިލްތަކަށް ދޭ ގޮތަށް ނިންމީ. ހިތާ ބަޖެޓަށް ދެވޭ ގޮތަށް ނިންމީ. މި ހުރިހާ ކަމެއް މިގޮތަށް ނިންމުމުން އެކަމަށް ހަޖަމުކުރުމަށް ވަރަށް ދަތިއުނދަގޫ ކަމަކަށް ވާނެ. އެހެންވީމާ، ކޮންމެވެސް އެއްބަސްވުމަކާއި ވިޔަފާރި، މި ތަނަށް ވައްސަފަހުން ގެންނަވައިގެން ދޫކޮށްލަދޭނެ ރޭވުމެއް ހުރުމަކީ އެއީ ކޮންމެހެން މިހާރު އިދިކޮޅުން ކުރަންޖެހޭ ކަމަކަށް ވާނީ، އެކަން އެ ކުރަނީ. މިއަދުގެ ސަރުކާރު ޢާއިލީ ދުވަހު ގެޔަކަށް ނުކުން. ރައްޔިތުންނަށް ހުރިހާކަމަކުން ފައިދާވާ ސަރުކާރު އެ ޢާއި ވަރުބަދިކަމެއް ނަމާ 24 ގަޑިއިރު އެލަރޓުގައި. މިނިސްޓަރުންނަކަށް އެއްވެސް ރެސްޓްބްރޭކެއްގެ ވަގުތެއް ނުލިބޭ. ސަރުކާރުގައި ތިމާބާވަ އެންމެން އެ ތިބީ ރައްޔިތުންގެ ޚިދުމަތުގައި ނުކުމެ. އެހެންވީމާ، އެ ކަންތައްތަކާ ބާރު ސާފުކުރުމަށް، ހަފްތާގެ ސާފުކުރުމުގައި ދަނޑުވެރިޔާ ދެނެއް ހަޖަމު ނުކުރެވޭ. ދެން ގެންގޮސް މި ކަހަލަ ވަރުގަދަކަމެއް. މިހާރުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުތަކަށް ކުރާނެ އަސަރެއް އިންޝާﷲ ނުލިބޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން ދަރިން ބާރު ކުރިއަށް. ރައްޔިތުން ސަރުކާރު ހޯއްދަވާފައި އެ އެކީ ސިޔާސީ ގޮސް އަހަރަށް. އެހެންވީމާ، އެހެން އިޚްތިޔާރުވީ؛ ރައްޔިތުންގެ ނިންމުމަކީ އިޚްތިޔާރުކުރަންޖެހޭނެ. ބާރުތަކެއް ފިރިގެން ހަމަހަމަ ރައްޔިތުންގެ ހިތައިން. މިއަދުގައި ތިމާބާވަ އެއްގޮތަށް މެންބަރުންނާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންމެން އެއަށް އިޚްތިޔާރުކުރަންޖެހޭނެ. ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން އެ އެކީ ކޮޅުމަތިވި. ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތްކުރަން. އެކަމުގައި އެ އުޅުއްވަނީ. އަދިވެސް ކުރިއަށް އޮތް ތާގައި އިޢުތިރާފުކުރުމަކީ ސާފު ހަމަ ފުރުސަތު، ސާފު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތައް އިޖުތިމާޢީކުރުމަށް ގެންދަވާނެ. ތިމާބާވައި! އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭ ޚިދުމަތް، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ލިބޭ ޚިދުމަތް، ހަމަ މި އެންމެ ބޮޑު ބުރުޖުނަށް ވެސް ލިބިގެންވާނެ. މި ބުރުޖުން ވެސް އަސާސީ ހިފޭއެއިން މިކަމާ އުފާކުރައްވާނެ. އެކަމަކު ސިޔާސީ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ކުރުކޮށް ވާހަކަފުޅު ނިންމަވާދެއްވުން އެދެން.

ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެކަމަކު ސިޔާސީ ހަމައެކަނި މިކަހަ މި ބަޖެޓުގެ ޒިންމާ އަދާކުރުމުގެ ގޮތުން މިކަން ކުރައްވަމުންގެންދަވާ. އެހެންވީމާ، މި ބަޖެޓު މި ކުރައްވަނީ. އަޅުގަނޑު އުންމީދުކުރަނީ، މި ބަޖެޓުގެ ތެރޭގައި ތިމާބާވަ ބަޖެޓު ވެސް

އެންމެ އަވަހަށް، ދިވެހިންގެ ތެރެއިން އެންމެ އަވަހަށް ގެޑިކަށް ކޮކާޖު ހަދަން ފުރާވަޑައިގަންނަވާނީ މިއަދު މިއާ އިދާރާގަން ފާހަގަކޮށްލަވާ ބޭނުން ކަމަށް. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ބިލެތްފަހީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހްމަދު ހަލީމަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވާނަން.

ބިލެތްފަހީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު ހަލީމް ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު އެންމެ ފުރަތަމަ ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން ޕީ.އެން.ސީގެ ތުޅުސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް. އެއީ މިއަދު އެ މެންބަރަށް އެ ވަނީ ވިއްސަވަން ނަތީޖާތަކާ އެކުގައި ކޮންގްރެޗުލޭޓު ދިޔަދި ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އެހެންވީމާ، އެ މަނިކުފާނަށް ވަރަށް ބޮޑު މަރުޙަބާ! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ހަފްތާގައި އޮތް މަޖިލީހުގައި އަޅުގަނޑު ކޮންމެވެސް ވާހަކަދައްކަމުން. އެހެންނަމަވެސް، އިންޑިއާގެ ގުޅުމަކީ، ދިވެހިރާއްޖެއާއި އިންޑިއާގެ ގުޅުމަކީ އެއީ ޗައިނާއެއް ނޫން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަރަށް ގިނަ ބަޔަކަށް، އަސްލު މަދު ބަޔަކަށް ނޭނގޭނެ. ވަރަށް ގިނަ ބަޔަކަށް، ޤައުމީގޮތުން ވަރަށް ގިނަ ބަޔަކަށް އެނގިގެން، ހަމަގައިމު މިޒަމާނުގައި އިންޑިއާ ސިފައިން ނެތްކަން. 1988 ވަނަ އަހަރުގެ ނޮވެންބަރު މަހުގެ 4 ވަނަ ދުވަހަން ރާއްޖެއަށް އިރުއަރައިގެން އައީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނާއި ދިވެހި ސަރުކާރު ބަދަލުކުރަން ބަލަ ހަމަލާއާ އެކުގައި މި ރާއްޖެއަށް އިންޑިއާގެ އަސްކަރީ ބާރު ވަޑައިގެން އަރައި މަސައްކަތްކޮށްދެއްވަން އަޅުގަނޑުމެން އެދުނީމަ. އެ ދުވަހު ވެސް ހަމަ އިންޑިއާ ސިފައިން މި ރަށަށް އައީ ހަނދާނާ އެކުގައި. އަރައި އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ކަންކަން ކޮން ނިމިގެން އެއް އަހަރުދުވަސް ތެރޭގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިފައިން މި ކަމުން ދިފާޢުކުރީ. އެހެންވީމާ، ޝަހީދުންގެ މި ހަނގުރާމައިގައި އިންޑިއާއާ އެކު ގުޅުމަކީ ދިފާޢީ ފެށުމެއް މި ހަނގުރާމައިގެ ސަރަޙައްދުކުން އިންޑިއާ ސިފައިން އަރައި ބަރުވެރިކަމާ އާއިލާއި މި ހަނގުރާމައިގެ ހިފުން ދުވަހަކު ވެސް މަސައްކަތްކޮށްދެއްވުން ނުވި. ދިވެހި ފުރުސަތުގައި އެކަން ދެއްކާދެއްވިއެއް ނުވި. އެހެންވީމާ، މިއަދު ވެސް އަދި މާދަން ވެސް، ކުރިއަށް އޮތް ފަހަރަކު ވެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން ދިވެހި ސިފައިން މިރާއްޖެ އަރައި ހިފުން ކަމަކަށްނުވާތީ. އެހެންވީމާ، މި ހަނގުރާމަގެ ބައެއް ކަންކަން؛ އަޅުގަނޑުމެންނަން އަމިއްލަ ހާލަތުގައި ނުކުތާ ބައެއް ކަންކަން ހުއްޓަނީ ޖަހައި އިންޑިއާގެ ސިފައިންނައި އިންޑިއާގެ އަދި އެހެން ވެސް ވަސީލަތްތަކެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބޭނުންކޮށްދިން އަދީ. އެއީ ހަނދާންވާ ވެސް ކަމެއް. އިންޑިއާއަކީ އެންމެ ބޮޑު އިގްތިސާދީ ދުނިޔޭގައި މިހާރު އަރަމުން އަންނަ. އެ އިގްތިސާދީ ބާރު އަރަމުން ދުނިޔޭގައި

މަސައްކަތްކުރަންޖެހޭނެ. އޭގެތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަރިކައާއި ސަގާފަތަށް ބަލައި ވެސް އިންޑިއާގެ ބައެއް ވަސީލަތްތަކާއި އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންކުރަމުން އާދޭ. ޒަމާނުއްސުރެ އެކަން ކުރެވެން އޮންނަނީ އެގޮތަށް. އެ ގުޅުން އެބަހުރި. އަޅުގަނޑު ކަންބޮޑުވާ މައްސަލައަކީ، މިހާރު މި ދާއިރާ ހަރަކާތްތަކުގެ ސަބަބުން އިންޑިއާގެ ނޫސްމީޑިއާގައި، އިންޑިއާގެ ސަރުކާރާއި، އިންޑިއާގެ ރައްޔިތުންނަށް ކުރާނެ އަސަރުތަކެއް އެއީ، ވަރަށް ބޮޑު މައްސަލައެއް. އެ އަސަރު އެޅިގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ އެންމެ ނިކަމެތި ދިވެހި ރައްޔިތުން، އިންޑިއާއަށް ބޭސްފަރުވާއަށް ދާ މީހުންނަށް މިގެ އުނދަގޫ ޖެހުމަކީ އެއީ، އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާ ކަމެއް ނޫން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ސިޔާސީ ބޭނުމަކަށް ވެސް މި ކަހަލަ ވާހަކަ ދެއްކުމަކީ އެއްގޮތަކަށްވެސް ރަނގަޅުކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު ގޮވައިލަން ސިޔާސީ ޕާޓީތަކަށް ވެސް، އަދި އަންނަން ސަރުކާރުތަކަށް ވެސް، އިންޑިއާއާ މެދުގައި ޚާއްސަ ގުޅުމެއް މިހާރު ކަށަވަރުކޮށްދެއްވުން، އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމިއްލަ ފައިދާއަށް ބަލައި މި ކަންކަން ނުކުރުމަށް. މިދިޔަ ކުރިން ހުށަހެޅުނު ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެންނާއި އިންޑިއާއާ ވަނީ ވަރަށް ގާތް ގުޅުމެއް އުފެދިފަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު މި ފުރުސަތުގައި ހުރިހާ މި މަޖިލީހުގައި ވާހަކަދައްކާއިރު ދިމާވާ ކަމެއް ބޭނުން ދުއްވެނީ އިހްތިރާމުކުރައްވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން އިންޑިއާއާއި ގާތްކަމާއި ވަރަށް ހިތީ ނަތީޖާއެއް ފުރިހަމަ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ގާތްކޮށް އުޅެންޖެހޭ ޤައުމެއް. ފަހަރުގެ މިހެން ހިތާމަ ބަހައި ދިވެހިރައްޔިތުންގެ ސިޔާސީ ނަފްރަތުކުރާކަން ވެސް އެބަ އުޅޭ. އަދި އާދޭސްކުރަން..

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިންމާލެއްވީތޯ؟

ބިލެހްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ބިރުވެރިކަމެއް އެބަ އުފެދޭ. އެހެންވީމާ، މި ޙާލަތުގެ ކަންކަން، އަދި ހުއްޓުވާލާ މި މަޖިލީހުގެ އެޖެންޑާގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް ތިބި ޒިންމާ ވާހަކަ ދައްކައިގެން ނުވާނެ. ނިޒާމުގެ އިޖުރާއަތު މެންބަރު މިއަދު ދެއްކެވި ވާހަކައަކީ އެއީ އެއްގޮތަކަށްވެސް ދައުލަތްތަކުގެ ވާހަކައެއް ނޫން. ޝުކުރިއްޔާ! މަޖިލީހަށް ފާރިގެންފައި އުސޫލު ތިބެއް ނޫން. މަޖިލީހަށް އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމު ދިނުން ހިފެހެއްޓުން ޤައުމު ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އެ ޤާނޫނުގެ ވަނަ ނަންބަރުގައި ދަށުން އެއީ ޑާޓާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވެސް އެ މަޝްވަރާގައި ވެސް އެ ކަހަލަ ވާހަކަ މި ބައިގައި ދުވާލު ކަމަކީ ވަނީ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑު ދޭތެރޭގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސްގެ ވާޖިބެއް.

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ބަހުސްގެ ތެރެއަށް އަޅުގަނޑަކަށް ވަދެވޭކަށް ނެތް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑަށް އަމާޒުކޮށް ދެއްކި ވާހަކައާ ގުޅިގެން ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ނިންމެވީމަ އަޅުގަނޑު ވާނީ ދަންނަވާފައި، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ވާހަކަފުޅުގައި ބަޔަކާ އެއްކޮށްވާ ގޮތުގެ މަތީން މައްޗަށް ހިމަނައިގެން ވާހަކަދެއްކެވުން. އާދެ! އަޅުގަނޑު ދަން ފުރުސަތުއަރުވަން އޮތީ، ދިއްގަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްހާމް ޙަސަން.

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްހާމް ޙަސަން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ފުރަތަމަ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ހިތަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ދަންފާ އާ ހަނދާންކޮށްލަން؛ އެއީ ވަގުތު މިހާރު އަރިހުގައި ބޭރުގެ ވާހަކަދައްކަވައިގެން ނިމުނު ދުވަސް އިމްތިޙާނުތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ކާމިޔާބު ދިނުމަށް ފާއިތުވި ވާހަކަ ނުދައްކަވާ ހަމައެކަނި ފާހަގަކުރެއްވިއިރު. ގޮތުގައި ދަންނަވަން އަޅުގަނޑު ވެސް ފާއިތުވި ދަނޑިވަޅުތައް ގޮތުގައި ދަންނަވާލަން. ކުރީގެ ވެރިކަމުގައި ކުރެވުނު ކަންކަން ދެކޮޅަށް ހަދައިގެން ވާހަކަ ދައްކާ އަޅުގަނޑުމެން ކަޑައެޅިފައި އޮތް ގޮތް. މި ބަޔަކުގައި ބިނާކުރެވިފައިވާ ކަންތައް ބޭނުންކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައި. އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓުގެ ތަފާސް ހިސާބު ބަލާލާއިރު ގައިމު ވަޒީފާ ދިނުމަށް ކަނޑައެޅިފައި އޮތް ގޮތް، ސިޔާސީ ކަނޑައެޅުމަށް ހޯދާފައި ވާހަކަ ދެއްކިއިރު ފެނިގެން ދިޔަ ކަމެއް. ސަރުކާރުން ހަރަދުކުރާ ފައިސާ މިނިވަން ބަލަހައްޓައިގެން އެބަޖެޓުގެ ބައިތަކުގައި ހަރަދު ކުރާނެ ގޮތް ދަންނަވާލަން، ސަރުކާރުގެ ކުރިއަށް ގެންދާ މަސައްކަތް ތަފާސް ހިސާބުގެ ރިޕޯޓުތައް އެކުލަވާލައިގެން ސިޔާސީ ހަމަ ވެސް ކަނޑައެޅި ބަޖެޓުގެ ބައެއް ބަދަލުތަކާ މެދު ހިމެނޭ ކަންކަމާ ގުޅޭ ބޮޑު މަސައްކަތްތަކެއް. އަދި ބަޔަކު ކަނޑައެޅި ދަތުރުފަތުރުގެ ނިޒާމު ހިމެނޭ، ހުރިހާ ކަންކަމަށް ބަލައިލާއިރު މާލީ ދަތިކަން ދިމާވާ ކަމަކީ ސަރުކާރުގެ ކުރިއެރުމުގެ ސަބަބުން. އާދެ! އަދި ވެސް ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތު ކަނޑައެޅިފައިވާ އިޤުތިޞާދީ ކަރުދާހުގައި ބަޖެޓު ބަލަހައްޓާ ގޮތް ރަނގަޅު ނުވާ ދުވަހު އެހެން ނަމަވެސް، އަދި ސަރުކާރުން ފާސްކުރެވޭނެ ގޮތެއް ނެތް. އަދި އެތައް ކަމެއް ކުރުމަށް ރޭވުނު ގޮތުގެ ކަންކަން ދިމާވާތީ، އަނެއްކާވެސް ކަނޑައެޅި ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން ހޯދާފައި އޮތީ ސަރުކާރުން ދިޔަ މަސައްކަތް. އެހެން ނަމަވެސް ކަނޑައެޅި އާމްދަނީ އަމާޒުކޮށް ދަތުރުފަތުރުގެ ރޭވުންތައް ރަނގަޅު ވެސް، ކުރިއަށް ނުދާ ވާހަކަ ދައްކަން. އަދި މިފަދަ ކަންކަމަށް ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން ފައިސާ ހޯދުމަކީ ސަރުކާރުގެ ވިސްނުން. ވަގުތު ކެނޑޭނެ ކަމެއް ނުކުރެވޭ ގޮތަށް އަދި ބަޖެޓުގެ ތަފާސް ހިސާބުތަކުގެ ތެރެއިން ދިރާސާ ކުރެވޭނެ ބަޖެޓު ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދަވާ.

ހުވައިކުރައްވައިގެން ހުރި ރައީސަކު މިއަދު މިކަހަލަ ޕްރެޝަރެއް ދިމާވާ ގޮތަށް ކުރިން ދެކެވިފައިވާ ވާހަކަތައްގެ ސަބަބުން، އޭގެ ސަބަބުން ޤައުމުގައި ހަމަނުޖެހުން އައުމަކީ ވެސް އެކަށީގެންވާ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ އުއްމީދަކީ، ވީހާވެސް އަވަހަކަށް ކެމްޕޭނުގައި ދައްކާފައި ހުރި ވާހަކަތައް އެއީ، ބަޖެޓާ ހިމާޔަތް ވާހަކަ ކަމަށް ވާނަމަ، އެކަމަށް މާފަށް އެދުން. ނޫން ކަމަށް ވާނަމަ، އެކަންކަން ސާބިތުކޮށްދިނުން. އަދި މި ވަގުތު ސިފައިންގެ ވެރިޔަކަށް ހުންނަވައި، ވިހި ދުވަސް ވަގުތުތެރޭގައި އެ އަދަދުގެ ރައީސްކަން؛ އެކި ދިރާސާކުރުން ލިބޭ މައުލޫމާތުގެ ސަބަބުން އެ އަދަދުގެ ބަޔަކަށް އަދި ރައްޔިތުންނާ ހަމައަށް ދެނެގަތުމަށް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ނިންމާލައްވާ ކުރުކޮށް.

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ޙަސަން ވާހަކަދައްކަވުން:

އާދެ! އެ އަދަދުތަކުގެ ހަޤީޤަތަށް ބަލައިލާއިރު، ނޫނީ ކަމަށް ވިދާޅުވެދާނެ ވެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މައްސަލައެއް. މިހާރުސާބަތު އަންނައިރުގައި އެކިވަރުގެ ތަފާތުވި އޮންނަނީވެސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ އުއްމީދަކީ، މިއަދުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވީހާވެސް އަވަހަކަށް ވިދާޅުވެފައިވާ ވާހަކަ، ކެމްޕޭން ދިމާކުރަން ވިދާޅުވެފައިވާ ވާހަކަތަކުގެ ބައްޔަކަށް ސާބިތުކޮށްދެއްވުން. ނުވަތަ މާޒީން އެދިލައްވުން. ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ދެން އިއްޒަތްތެރި އިތުރު މެންބަރަކަށް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް ފުރުޞަތުއަރުވާކަށް ވޯޓަށް ފަރު. އެއީ ކަނޑައެޅިފައިވާ އެއް ގަޑިއިރުގެ ވަގުތު މިހާރު މި ވަނީ ހަމަވެފައި. ހަމަވީއިރު، މި މަޖްލިސްގައިގެ ބަހުސް ނިމުނުތީ ފުރުޞަތު އެދިވަޑައިގެންފައި ތިއްބެވި ބޭފުޅުންނަށް ފުރުޞަތުއަރުވާލުމުގެ ހުށަހެޅުއްވުން އެބަވޭ. އެހެންކަމުން، އެ ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ވޯޓު މިހާރު ވާނީ ދަނޑިވަޅަށް. ވޯޓުގެ ދަނޑިވަޅާ ގުޅޭ ހަމަވުމުން އަޅުގަނޑު ވޯޓަށް ދަންނަވާލަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުރު) އާދެ! އަޅުގަނޑު ވޯޓަށް އަހާނަން. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 170ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ބާރަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ހުށަހެޅުއްވާ ކުއްލި މައްސަލައަށް ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން އެދިވަޑައިގެންފައިވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތުއަރުވައިދިނުން ނިންމުން މި މަޖިލީހުގެ ބަހުސްގެ ވަގުތު އިތުރުކުރުމަށް ބިލެތްފަހި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ބަޝީރު ހުށަހެޅުއްވުމާއި، ދިއްގަރު

ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްހާމް ޙަސަން ތާއީދުކުރެއްވި ހުށަހެޅުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ބިލެހްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޙަލީމް

ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްހާމް ޙަސަން

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޟިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	31
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	25
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	25
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	13
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ފާހަކަދެއްވުން:

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ؛ މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 87. ހާޟިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 31. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 25. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 25. އެހެންކަމުން، މިގޮތަށް ފާސްވެއްޖެ. އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގެންނެވި ތިއްބެވި ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް ފުރުޞަތުއަރުވައި ނިމުމުން މި ބަހުސް ކުރިއަށްގެންދާނަން. ހުސްވަގުތުގެ ކުރިން؛ އާދެ! އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތުއަރުވާނީ މަޑަވެލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ފިރުޝާނަށް.

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ފިރުޝާން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައަށް އެއްޗެއް ދަންނަވާލުމުގެ ކުރިން އަދި ހަމަ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ކަމެއްގެ ވާހަކަ ދަންނަވައިލާނަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ 25 އޮކްޓޫބަރު 2022ގައި ނިޔާވި ޢަބްދުﷲ ރަޝީދުގެ މައްސަލަ ނޭޝަނަލް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުން ނިންމައި ދައުވާކުރަން؛ އިހުމާލެއް އޮތް ކަމަށް ނިންމައި، އެ އިހުމާލުވި ފުލުހުންގެ މައްޗަށް ދައުވާކުރަން އިއްޔެ ޕްރޮސެކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ރިޕޯޓްކޮށްފައި އެބައޮތް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި މައްސަލައަކީ، ބޮޑު މައްސަލައެއް. އަދި މި މައްސަލައަކީ، މި ތަނުގައި އަޅުގަނޑުމެން އޮޅާއެ ފަރަކު އެ ވާހަކަ ދެއްކެވުން މައްސަލައެއް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ފާއިތުވެގެންދިޔަ ސަރުކާރުގައި، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރުގައި މި މައްސަލަ ނުބަލާ އޮތްކަން. މި ސަރުކާރުގައި މިކަން ނިމިގެންދިއުން އެއީ އިންތިޒާރުކުރާކަން އަޅުގަނޑު އުފާކުރާ ކަމެއް ކަމުގައި ދަންނަވަން. އަދި ހަމަ އެއާއެކު ފާހަގަކޮށްލަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، 22 ޖޫން 2023ގައި މި މައްސަލައިގައި ހޯމް މިނިސްޓަރ އިމްރާން ޢަބްދުﷲ، އޭރުގެ ހޯމް މިނިސްޓަރ އިމްރާން ޢަބްދުﷲއާ އަޅުގަނޑު މި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކަށް ސުވާލުކޮށް ކުރިން. މައްސަލަ އޮތީ ހިނގާބައި އަދި ހިނގާފައި އޮތީ ކަންތަކާ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ މިހާރު ހުށަހެޅުއްވި މި ނުކުތާ، ބާރަށް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި ނުކުތާ މައްސަލަ. އެޖެންޑާ ބައްލަވައިލެއްވުން އެދެން. ކުރިއަށް މައްސަލަ މިހާރު މި ގޮތުގައި އިނގޭތޯ.

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ފިރުޝާން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކުއްލި މައްސަލައިގެ ނުކުތާއިން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު އިސްތިއުފާގެ ވާހަކަ ދަށުން މި ވާހަކަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. ހަމަ މި ދުސްތޫރީ މައްސަލައިގައި އިމްރާން ޢަބްދުﷲއާ އަޅުގަނޑު ކުރި ސުވާލުގެ ޖަވާބުގައި އިތުރުކުރައްވާފައިވާކަން ޖަވާބު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އިހުމާލުވެ ނިމުނުކަމުން އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު، އޭނާގެ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު މި މައްސަލައިގެ ޒިންމާދާރީވުމާއި ވިދާޅުވި، އެއްވެސް ހެއްކެއް ފެނިފައެއް ނުވާތީ ނޫން ކަމަށް. އަދި އޭނާގެ އިތުރުކުރައްވާފައި މައްސަލައިގައި މަސައްކަތްކުރައްވަމުން ކަމަށް އަދި އެފަދަ ބެލެހެއްޓެވިކަމަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހުށަހެޅިފައި މި ވާ މައްސަލައިގައި، މި ފަރާތުން ހުށަހެޅިފައި މި ވާ މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން ބޭނުމީ ދެން ފުލުހުން، ހަމަ ސަރުކާރުން ފުލުހުން ގެނެސްދީފައިވާކަން. މިހާރު ފުލުހުން

ހާމަކުރަންޖެހޭ. އަދި ސަވައްބަ މަޢުލޫމާތު ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދިނުމަކީ ހެޔޮ ވެރިކަމެއްގެ އެންމެ އަސާސީ ސިފަ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ސަރުކާރުން ވެސް، އޭރުގެ ސަރުކާރުން ވެސް އެކަން ދަމަހައްޓަންޖެހޭ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަވެގެންދިޔައީ އޭރުވެސް ހާމައެއްނުކުރޭ. މިހާރު ވެސް ހާމައެއްނުކުރޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އިތުރުފުރުގެ ވާހަކަ، ސަރުކާރުން އޮޅުވައިލާ ވާހަކަ ދައްކާއިރު، މި މަޖިލީހުގެ އިމްތިޔާޒަން އަތަރައިގަތް ވަޒީރުގެ މައްސަލަ ވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސްގެ ރިޔާސަތުގައި ބެއްލެވުމަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޭނުން އެދެން. ޝަހީދު އިލްޔާސް ޢަބްދުﷲ އޭރުގެ ހޯމް މިނިސްޓަރު ވަނީ ހަމަ ހާލުގައި މި މަޖިލީހުގެ އިމްތިޔާޒަން އަތަރައިގަތް. އެ މައްސަލައާ، ދުސްތޫރުބަދަލު މި މަޖިލީހުގައި ޖަވާބުދާރީވުމަށް އަންނަ ވަޒީރުންނަށް ފިޔަވަޅެއްގެ ގޮތުން ނުވަތަ ތަޖުރިބާއިން ގޮތަށް ގޮސްނަން ގޮތަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި މަޖިލީހުގައި...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ސަމާލުކަމަށް ދަންނަވަން. މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ ތަރުތީބުން ކުރިއަށް ގެންގޮސްދެއްވުން އެދެން. އަޅުގަނޑު އެއްގޮތަކަށްވެސް ބޭނުންވާ ކަމެއް ނޫން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ވާހަކަފުޅުތައް މަދުކުރައްވަން. އެހެންނަމަވެސް، މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި ވަރަށް ސާފު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ލިބިވަޑައިގަންނަވާ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ ތެރެއިން މައްސަލައެއް އޮތް ކަމުގައި ވަނީ ނަމަ، މަޖިލީހަށް ވެސް ހުށަހަޅުއްވަން. ގަވާއިދު މަޖިލީހަށް ވެސް ހުށަހަޅުއްވަން. އަދި ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެ މަތިން ކާނުގެ މައްސަލައަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ހުށަހެޅުއްވިއިރު ވެސް އެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާ ގޮތް މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު ހަމަ ފުރުޞަތަކަށް އެބަހުރި ގަވާއިދުގެ ބައިތަކާ ގުޅޭ މަތިން ފާސްކުރާ ގަވާއިދެއް ގަބޫލުކުރެވޭތީ އެދެން. މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުން ޙުރުމަތްތެރިކަމުގައި، އަދި މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު ހިފެހެއްޓުމަކީ، ދަމަހައްޓުމަކީ، ނުވެގެންނުވާ ކަމަކީ މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ ޒިންމާއެއް ނޫން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް އެ ޒިންމާ އަދާކުރެއްވުން ވެސް އެދެން. އަޅުގަނޑު ހުސްވަގުތުތަކުގައި ވިދާޅުވަން ފުރުސަތު ގަސްތު؛ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ވަގުތު ހަމަވެއްޖެތޯ؟ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރުކޮށް ނިންމާލައްވާ އެދެން.

މަޑުއްވަރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ފިރުޝާން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ނިންމާލާނަމަ ވެސް ދަންނަވާލަން ބޭނުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި މަޖިލީހުގެ އިމްތިޔާޒަން އަތަރައިގަތް މަޖިލީހަށް މި މަޖިލީހުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބަލަންޖެހޭނެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު އިތުރަށް ފުރުޞަތެއް ނުދެއްވާނަން. އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލީން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް، ހުށަހެޅުއްވި މި ވާ މައްސަލައަށް؛ އިމްތިޔާޒުގެ މައްސަލައެއްކަމުގައި ވަނީ ނަމަ އިމްތިޔާޒުގެ މައްސަލަ ކުރިއަށްގެންގޮސް ގޮތް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާ ކަމުގައި ވަނީ ނަމަ އެކަމުގެ އިރުޝާދު މަޖިލީހުގެ އިދާރާގެ ފަރާތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް [illegible] ވާހަކަ ވެސް ދަންނަވަން. އިދާރީ [illegible] އިއްޒަތްތެރި އެއްވެސް މެންބަރަކު، ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ވާހަކަފުޅުދައްކަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު އިމްތިޔާޒުގެ މައްސަލަ ހުށަހަޅުއްވާ ދޭ ގޮތުން އެއްވެސް އިޝާރާތެއް، އެއްވެސް މައުލޫމާތެއް އަދި އެކަމުގެ ފޫޓޭޖް ބޭނުންފުޅުވާ ކަމުގައި ވަނީ ނަމަ، އެ ފުރުޞަތު ހޯދައިދެއްވުން އެދެން. އިތުރު ފުރުޞަތެއް ނުދެވޭނެ ވާހަކަ ދަންނަވަން. އަޅުގަނޑު މިހިސާބުން މެދުކަނޑައިލާނަން ހުސްވަގުތުކޮޅަކަށް. ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު އަޅުގަނޑުމެން ދެވަނަ ސެޝަން، މިއަދުގެ ދެވަނަ ސެޝަން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދެވަނަ ދަންފަޅި ފަށާނީ 11 ޖަހާއިރު. 11 ޖަހާއިރު ފަށާ ދަންފަޅީގައި ރިޔާސަތު ބަހައްޓަވައިދެއްވާނީ މީދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ސިޔާމް މުޙައްމަދު. އަޅުގަނޑު އެ ގަޑީގައި ބައްދަލު ބައްދަލުވުންތައް ހުރުމާ އެކު [illegible]. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

{ހުސްވަގުތުކޮޅު: 10:31 އިން 11:02 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސިޔާމް މުޙައްމަދު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އާދެ! ޖަލްސާ ފަށަނީ މެދުކަނޑާލެވުނު ހިސާބުން. އާދެ! އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ، ކެޔޮޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އާދިލަށް.

ކެޔޮޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އާދިލު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު މި ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައަކީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިގެން [illegible] މި [illegible] ދުރަށް އަދި [illegible] ގޮތަކަށް [illegible] ނުކުރެވޭނެ. އެހެން މި ދެންނެވި ކަމަކީ، [illegible] ގޮތެއް [illegible]

ރައްޔިތުން ބޭނުންވާނެ ކަމެއް. މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެމްބަރުން ޤާނޫނުއަސާސީން ކަނޑައަޅުއްވާ ކަންތައްތަކެއް ވޭ. ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ ބަޔަކަށް، ޤާނޫނީ ސިޔާސަތު ދިފާއުކުރުމާއި، ޤާނޫނީ ސިޔާސަތު ކަނޑައެޅުމާއި، އަދި އެކަމާ ގުޅޭ ކަންކަން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މަޖިލީހުގައި މި ވަނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާކަމުގެ މަގާމުގައި ހުންނަވާ ބޭފުޅާ. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ވަރަށް ސާފު ބަހުން އެބައޮތް ބަޔާންކޮށްފައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ސިޔާސަތު ކަނޑައަޅައި، ހިންގައި، އެ ސިޔާސަތު ހިނގާނުހިނގާ ގޮތް ބަލައި، ބާރުގެ ޤައުމުތަކާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމާޢަތްތަކާ އެކު ގުޅުން ގާއިމުކުރުމަކީ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މަސްއޫލިއްޔަތާއި ވާޖިބު ކަމެއް. އަދި އެއާއެއްކޮށް، ރައްޔިތުން އެ މަޖިލީހަށް އިޚްތިޔާރުކޮށް އުފެއްދުމުގެ ކާމިޔާބު ކަމަށް ވަނީ މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި އަރައިގެން އެބަޖެހޭ މުޅި ސަރުކާރުތަކުގައި ސިޔާސަތުތައް. އެހެންވީމާ، މިއަދު މި ހުރިހާ ފަރާތެއްގެ ކުރިން މަޖިލީހަށް، އަޣްލަބިއްޔަތު މަޖިލީހަށް ދެ ގޮތަށް މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކެނޑިނޭޅި މި މަސްއޫލިއްޔަތު ހިފެހެއްޓުމަށް ސަރުކާރު އިސްނެގުމުން ހަރުދަނާ އިޤްތިޞާދީ ނިޒާމެއްގައި، ކުރީ މަސައްކަތްތަކުގައި މިކަން ކުރިއަށް އަދާކުރަމުން ކުރެވުނު ފަރާތްތަކުގެ ހަރުދަނާ އިޤްތިޞާދީ ސިޔާސަތު، ސިޔާސީ މަސައްކަތް. އެހެންވީމާ، އަދާކުރަމުން މި މަސައްކަތް ކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ޤާނޫނީ ސިޔާސަތުތަކާ އެކު ސިޔާސީ ތަރުތީބު، ހުރިހާ ކުރުން އިދާރީ ނިޒާމެއް ހަމަޖެހޭ ދެން މި ބާރުތަކުގެ ކަންކަން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ވަކި ބާރެއް ހިނގަމުން އަދާކުރަމުންދާ ދާއިރާތަކުގެ ޒިންމާ ދިޔަޔާ ފަރާތްތައް މަސައްކަތްކުރުމުގެ. އަދާކުރަމުންދާ މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ހަރުދަނާކުރުން ދުވަހު ފަހުން އެންމެހާ، ހަރުދަނާކަމާ ދެ ފަރާތުން ދައުލަތާ ގުޅުންހުރި ހަރުދަނާކުރުމުގައި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފައިސާ ދިރިއުޅުން. އަދާކުރަމުން ދާ ހަރުދަނާ ކުރުމުގެ ވަކި ބާރުތަކަށް ބަލާ ދާއިރާ ހިންގުމުގެ ސިފައިން އަދާކުރަމުން ދާ ސިޔާސީ ވިޔަފާރި. ވަކި ހަރުދަނާކުރުން އަދާކުރަމުން ދާ ވެރިކަމުގެ ސިފައިން ކަނޑައަޅައިގެން ސިޔާސީ ކާމިޔާބީ ހަރުދަނާކޮށް ވަކި ވަނީ، އަދި ހިމާޔަތް ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެ ވަނީ، ރައްޔިތުންގެ މަސައްކަތް އެ ކަންކަމުގައި ހިމެނޭ ކަންތައްތައް ޖިންސާތަކުގައި އެކު އެކަން ކުރީގައި. މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސަކީ ވަކި ހަމަ އެކަމަށް ކަންތައް ކުރީގެ ސަރުކާރުތަކުން. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 90 ވަނަ މާއްދާގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ފާސްކުރުންތައް ކުރިއަށް ހިމެނިފައި ވާނެ، ވަކި ހުރިހާ ފާސްކުރުމާއި ހިމެނިފައިވާ. އިސްލާމްދީނުގެ އަސާސަކާ ޚިލާފުނުވާ ގޮތުގެ މަތީން ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތައް، ދަކުރާ ގޮތުގެ ސިޔާސީ ހިންގުން؛ މިހެން އަދާކުރަމުން ގޮތުން، މި ފާސްކުރުމުގެ މުއައްސަސާ ދައުލަތުގެ ދާއިރާތަކުގެ ހަރުދަނާ ފަރާތްތައް އަދާކުރަމުން ހިމެނޭ ދައުލަތުގެ ސިޔާސަތުތަކުން ސިޔާސީ ކަނޑައެޅުން ބަލައި ވަކި ފާސްކުރުމުގެ މުއައްސަސާތައް ދައުލަތުގެ ކުރީގެ ފާސްކުރުމުން ހިމެނޭ ވަކި... (ވަގުތުކޮޅަކަށް ކުރަނދު) ވަކި ފާސްކުރުމުގެ މުއައްސަސާތައް ހަރުދަނާކުރުމުގައި ދައުލަތުގެ ވަކިވަކި ކަމަށް، ކުރިއަށް ދިޔައީ އެބަ ޒިންމާދާރު. ދުވަހަކު އަދި އެއްކަލަ ސިޔާސަތު ސިފައިގެން ހަރުދަނާ ކުރުމުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިމެނުނު ދައުލަތުގެ، ސިޔާސީ ހިމެނުމުން ކުރިއަށް

ގަބޫލުކުރެވޭ ގެއްލުމެއް އޮވެއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާ، އެކަން ބަލައި ދިރާސާކުރުމަށް މެކޭނިޒަމެއް ވެސް އެބަ އޮންނަންޖެހޭ. ސިޔާސީ މީހުން ކުންފުނިތަކާ މައިކާއި ޖިބްރީލާ ބޭނުންވާ ގޮތަކަށް އެ ވާހަކަ ދެއްކުމަކީ އޮތީ، ޤަދުރުކަން އޮތް ހެވެއް ނޫން. ސިޔާސީ ގޮތުން އަޑުއަހަމުން ދައްކަންޖެހޭނީ ދައްކާވަރުގެ ވާހަކަތަކެއް. އަދި މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަކީ ޒިންމާދާރުކަމާ އެކު މިކަން ކުރުމަށް ބަޔަކު، ދިވެހިރާއްޖޭގައި މި ބާވަތުގެ ކަންކަން ހިނގަމުންދާ ގޮތް ބެލުމަށް ބަލައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 241 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކޮމިޓީއެއް އެބަޖެހޭ އެކުލަވައިލަން. އެ ކޮމިޓީން އަޑުއަހަމުންނަން ޒިންމާދާރުކަމާ އެކު މިކަން ކުރުވަންޖެހޭނެ. އެ ކަމާ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ޒިންމާދާރުކަމާ އެކުލަވާލެވިގެންވާ ސިސްޓަމަކުން ކަންތައްތައް އެއް ސިޔާސަތަކުން. އަދުލުވެރިކަމާ ދިރާސާކޮށް، ހަމައެކަނި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ދެންބަދަލުން އެކަނި ސިޔާސީ ކުންފުނިތަކާއި ގުޅުން، ތިމާގެ އަމިއްލަ ފައިދާއަށް ޓަކައި ސިޔާސީ ކުންފުނިތަކާއި ގުޅިގެން އުޅެއޭ ނޫން. ސިޔާސީ ދާއިރާގެ ފަރާތްތަކުގައި ހިމެނޭ ކަންކަމުގައި މިފަދަ އަންނަ ބޭފުޅުން ކާމިޔާބު ކޮށް ސިޔާސީ ކުރިއެރުމާއި، އަދި ކަމާގުޅޭ މުއައްސަސާތަކުން ވެސް ސިޔާސީ ކުރުމަށް. ސަރުކާރަށް މަޖިލީހުގައި އަދުލުއިންސާފުގެ ގޮތުގައި ވެސް ރައްޔިތުން ނަގަހައްޓާ ފުރިހަމަކުރަން ކުރަހައިލުމަށް ފުރިހަމަ ބޭރުފުށް ބެލުން އުފެއްދުމަށް އެ ބޭނުން ކުރަމުންދިޔަ މަސައްކަތްތަކުން ސިޔާސީ ކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ސިޔާސީ ފަރާތަކުން ބޭރުފުށުގެ އިޚްތިޔާރު ކުރުމަށް މި ގަވާއިދު، އަދުލުވެރި ދަރަޖަތަކާ، މި ޤާނޫނުގެ ކަންކަން ކުރީގެ ސިޔާސީ އިސްލާމީ ދީނަށް ބާރުވެރިކަމާ ދެކޮޅަށް ހުރިހާ ހަމައެކަނި ދާއިރާގެ ފަރާތްތަކުން ކުރަމުންގެންދަނީ! މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ވެސް ކުރިއެރުމަށް މަސައްކަތް ކުރަމުންގެންދާ ބިނާކުރަނިވި އެކަން ކުރިމަތިން އަދުލުވެރި ގޮތް ގޮތުން.

ޝުކުރިއްޔާ!

ރިޔާސަތުން ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް ގުރައިލީ މުހައްމަދު އަލް ޙިދާސީ ޚަބީބް އިބްރާހީމް ގުރައިލީއަށް.

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝަރީފް ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތް ސަރުކާރުން ނިންމުމުގައި ހިމެނޭ ގުރައިގެ އަސާސީތަކުގައި ގާއިމުކުރުމުގެ ހުރި ހަރަކާތް ދެއްކެވުމާއި ޕާރލިމަންޓްގެ ބިޑްތަކާއި ގެންދެވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރައްޔިތުންގެ ގުރައިގައި ދިއްގަރުގައި ވެސް އެފަދަ ހަރަކާތް ފުރިހަމަވާނެ ހަފްތާ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ދާއިރާގެ މީހުންނަށް އިއްވެސް ދެއްވާ ޕްރޮފެޝަނަލް ހިދުމަތް ދޭން ދިމާވެއްޖެއެވެ. ރައްޔިތުން ސަރުކާރަށް މާލިއްޔަތު، ސަރުކާރުން ވެސް ޑިސެންބަރު ދިއްގަރުގައި ގާއިމުކުރުމަށް ހަރަކާތް ފުރިހަމަ ހިދުމަތްތަކުގެ އިއްޔާކުރަނިވި ވެސް ލިބޭނެ ގޮތް އެކަން ބަދަލުކުރުމަށް ދިއްގަރުގައި ޕާރލިމަންޓުގެ ހިދުމަތް ވެސް. މިއަދު ދެކެވިދާނެ ގުރާތުކަމާ އެއްސަތުކަން ވުރެ ބޮޑު އަހަރުތަކަށް މި ސިޔާސަތަކަށް މަސައްކަތްކުރާށެވެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މުހިއްމު ކަންކަމުގެ މަޤުސަދަކީ މި ބޭނުންތައް، މިހާރު ފަރާތަކުން ސިޔާސަތު މަސައްކަތްކުރެވޭތީއެވެ.

ރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިއްޔެ ވިދާޅުވީ، އެ މަނިކުފާނުގެ ވެރިކަމުގައި ދެ ހަފްތާ ފެށެންދިޔައިރުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ތިބި އިންޑިއާ ސިފައިންގެ އަދަދު ނޭނގޭ ކަމަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބިރުވެރި ނާމާން ގޮތަކަށް މިކަން ސިފަކުރެވުނީ. ޖޫތަވަން ކޮމިޝަން ވަގުތުން ވަގުތަށް މި މަޖިލިހަށް އެނގެން ޖެހެން. ޤައުމުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް މި ޤައުމުގައި ތިބި ސިފައިންގެ އަދަދު ދެ ހަފްތާ ފެށެންދިޔައިރުގައި ވެސް ނޭނގޭ ކަމަށް ވިދާޅުވީ. މިދިޔަ ސަރުކާރުގެ ޚިޔާލާތުންނަކާއި ފުޓޭޖުތަކުން ކަންކަން ކޮންތާކު އޮތް ގޮތް ކަމަށް ވިދާޅުވެގެން ދިރާސާކޮށް، ނޫނިއްޔާ ވާހަކަ ބަލައިގަނެވޭ ކަހަލަ ކަމެއް ނޫން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް އެއާ ދުރުވާ، އަދި އެއާ ސިޔާދަތުގެ، ނޫނިއްޔާ ސަލާމަތާގެ ރާއްކަން މި ކަންކަމުގައި ވާހަކަދައްކާ ބޭފުޅަކަށް ވާނެ. ބަރާބަރަށް ވަރަށް ބޮޑަށް މިކަން މިދި ގޮތަށް، މިހާރު އެ އުޅޭ ދުވަހު ވާހަކައާ ބަރާބަރަށް ނުވާނެ، އޭގެން ސަލާމަތްވެވޭނެ ގޮތެއް. ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަބަދު ފެށޭ އިންޑިއާ ސިފައިންގެ އެހީތެރިކަން ލިބޭނެ ގޮތަކަށް ކަންކަން ބޭއްވީ. ރާއްޖޭގައި ބޭރުގެ ސިފައިންތަކާއި ހުރިހާ ކަމެއް ކުރަމުންދަނީ ކާމިޔާބު ގޮތުގައި ސަރުކާރުތަކުގައި ވެސް އިންޑިއާގެ އެއަށް ބަލައިލުމުގައި ރަނގަޅު، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ، ޗައިނާގެ ސިޔާސަތު ކަމަށް ހީވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރަޙައްދުގެ ކަމުގައި ބަލައިގެން، މިކަމުގައި ޙަރަކާތް، ނޫނިއްޔާ އެ މީހުންގެ ސިޔާސަތު ނޭ ގަދަ ސިޔާސަތުގެ ބާރުމިނުން ވަރަށް ބޮޑު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އިއްޔެ ރައީސް ހާމަކުރި ފަސް ގާތްގަނޑަކަށް ސަރަޙައްދު، ޖުމްހޫރިއްޔާ ބޭރުގެ ކަންކަން ބަލައިގަތުމުގައި. ރަނގަޅުގައި އަޅުގަނޑު ހިންގައިގަނެ، ކޮންމެވެސް ގޮތަކުން ދިގު ކޮންމެ ދުވަހަކު ހަމަޖެހިލުމުގެ ބަޔަކީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މި އިރުވެސް ނޭނގޭ ކަމަށް ވިދާޅުވީ؟ އެ މަނިކުފާނު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ގޮތުގައި ބަލައި އެނގޭ ބޭނުން ތިބެގެން ރައީސް ސިފައިންގެ ވާހަކަ. އިއްޔެ އެއްވެސް ސިވިލް ހަމަޖެހުމުގައި ވިދާޅުވީ އެއީ ޗައިނާ ޖުމްހޫރިއްޔާ ކަމަށް. އަޅުގަނޑު ކަނޑައެޅޭ ދައުލަތާ ވާހަކައިގެ ހަމަޖެހުމާ ދިމާވާ. އަޅުގަނޑު އެދެން، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބައިވެރިވުމަށް ސިޔާސީ ކަންކަން ކުރައްވާގެންނޫން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ހުސައިން ޝަރީފް، ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބިލެތު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ކުއްލި މައްސަލަ؛ ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގެ ތެރޭގައި އެގޮތުން، އިންތިޚާބުވެގެންގޮސް ސަރުކާރު

ދިވެހިރާއްޖޭގެ މިހާރުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޑރ. މުއިއްޒު ކުރީގެ ސަރުކާރުން އިންޑިއާއާ އެކު ވެފައިވާ އަދިނޭނގޭ އެއްބަސްވުންތަކެއް؛ އެ އެއްބަސްވުންތަކުގެ ސަބަބުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ މިނިވަންކަން، އިސްތިޤުލާލު، ސިޔާދަތު ގެއްލި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދިދަ، ދިވެހިންނަށް ދިވެހިންގެ ޤައުމު ދިވެހިންނަށް ގެއްލޭ ފަދަ އެއްބަސްވުންތަކެއް ވެފައިވާ ކަމަށް ރައްޔިތުންނަށް ވިއްކައި އިންތިޚާބުވެގެން ވަޑައިގަތް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް މިހާރު މި ހުންނެވީ. މާނައަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންޑިއާގެ ހަތިޔާރުއެޅި ސިފައިން ހުރުން އެބަހުރި ކަމަށް ވިދާޅުވިއިރުވެސް، އެ މަނިކުފާނުގެ ވެރިކަމުގެ ފުރަތަމަ ދުވަހު އެ ހުރިހާ ސިފައިން ދިވެހިރާއްޖެއިން ބާލާނެ ކަމަށް ވިދާޅުވި ވަޑައިގެން ކޮޕް ސަމިޓް-28އަށް ޔުނައިޓެޑް އަރަބް އެމިރޭޓްސްއަށް، ދުބާއީއަށް ވަޑައިގެން އިންޑިއާގެ ބޮޑުވަޒީރާ އާއި ބައްދަލުވެ މަޝްވަރާކޮށް، އިންޑިއާގެ މީޓިންގައި އެކަން ހަސް ސިފައިން ބާލުމާ ބެހޭ މަޝްވަރާކުރުމަށް ކަމަށް ވިދާޅުވި. އަޑުގަނޑުވެސް މި ގޮވައިލިޔަސް، ކޯރު ސަބްކޮމިޓީ ވަޑައިގެން ބައްދަލުކުރެއްވި އެ ވީ އެމްޑީޕީގެ ކޮބާ ދޯ! މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ދޯދޯ! ރައްޔިތުންނަށް ހަމަލާދޭތޯ! އަދި އިންޑިއާއާ އެކު ކުރީގެ ސަރުކާރުން އަދިނޭނގޭ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ މިނިވަންކަމާއި، އިސްތިޤުލާލާއި، ސިޔާދަތު ގެއްލި އަޑުގަނޑުބައި ނަމަ، އެ އެމްޑީޕީން ހަމަކާތޯ! އެ އެމްޑީޕީގެ ޙުކޫމަތުން ހަމަ ކަމަށް އަޑުގަނޑު ޖެހުނުގޮތުން ދޯދޯ! މިއީ ސަމާސާ ވާހަކައެއް ނޫން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން ކުޑަކުޑަ ފުރުސަތެއް ބޭނުން އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޕާލަމެންޓްރީ ގްރޫޕުގެ ލީޑަރުން އަރިހުން. އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން މި އުޅޭ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ފިޔަވަޅު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިންތިޚާބުވެގެން އަހަރަކު ދުވަސް ވީއިރުގައި މީހާ ކާކު ކަމަކީ ސިފައިން ކޮބާ؟ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުރި އިންޑިއާގެ ސިފައިންގެ ޢަދަދު ވިދާޅުވެދެއްވާ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުރި ސިފައިން ބާލަން ނިންމެވީ. ފުރުސަތު މި އެދޭ ފަދައިން، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުރި ސިފައިންގެ ޢަދަދާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުރި އިންޑިއާގެ މިލިޓަރީ ބޭސްތައް ކޮބާ ކަމާއި، އެ ސިފައިން ބާލާނީ ކިހިނެއް ކަމާއި ކޮން ދުވަހަކުން ކަމާއި، މި ސުވާލުތައް ކުރަން. އެ ޙަޤީޤަތް ރައްޔިތުންނަށް ހާމަކޮށްދިނުމަކީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިފައިންނާއި އިންޑިއާގެ ސިފައިން ވަކިކުރަން ނޭނގިގެން. ފަހަރެއްގައި ރައްޔިތުން ދަނީ ކުރިމަތިލާން ތައްޔާރުވަމުން. ވަރަށް ރަނގަޅު ބަހަކުން ރައީސް ވަޑައިގެން ވިދާޅުވާން ޖެހޭ މިއީ. މިއީ ކިހާ މިންވަރަކަށް ސަރުކާރަށް ހިތްވަރުލިބޭ ކަމެއްތޯ؟ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރަޙައްދުގައި އެކި ފަރާތްތަކުން ހުރި ސިފައިންގެ ގޮތުން މި ދައުލަތަށް ދަނޑިވަޅަކީ ހާމަކުރުމެއް ނުކުރެވިގެން. އަދި ސަރުކާރުން އިންޓެލިޖެންސް ރިޕޯޓްތަކުން ނޭނގެނީ. ރާއްޖެއަށް ދަތުރުކުރާ ސިފައިންގެ އިންޓެލިޖެންސް ރިޕޯޓް ދިނުމަށް ބައިނަލްއަޤުވާމީ ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ތަރުތީބުކުރެވޭ ގޮތަށް ނޭޝަނަލް ސެކިއުރިޓީ ޕޮލިސީ، އަދި ޤާނޫނީ އިންޑިއާ ސިފައިން ބަލަހައްޓާނެ. ފިނޭންސް އިންޓެލިޖެންސް ދައްކާފައި އެބަހުރި ކަމަށް އިންޑިއާ ސިފައިން މިއީ ކަލޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަލަށް ހުޅުވުނު ދޯލާ ދުވަހަކީ ދެއްކެވިފަ ދައުލަތުގެ ރާއްޖެ ދޫކޮށްލުމުގެ މަސައްކަތާއި، އިންޑިއާ ރައްޔިތުންނާ ދޭތެރޭ އިންޑިއާއަށް ބަލައި.

އިންޑިއާގެ ސަރުކާރަކީ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އިންތިހާއަށް އެހީތެރި ސަރުކާރެއް. ކޮންމެ ކަމަކު ވެރިހަލު އިންޑިއާގައި ހުރިކަމުގައި ވިސްނަމަވެސް، އެއިރެއްގައި އެ ހުންނަވާ ވެރިޔާ، ދިވެހި ރައްޔިތުން ދެކެ ލޯބިވާ، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އާދޭސް ބައެއް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންނާ މެދު އެ ދައުލަތުގެ ސަރުކާރުތަކުގެ ވިސްނުން، ރިޢާޔަތްކުރުމާ ނަފްރަތުވާ ވާހަކަ މިގޮތަށް އަރިސް ދެއްކިޔާ މިއަދު ޖަވާބަކަށް އިޢްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިހާރު އެ އުޅެނީ ހުސްބަސް ޖަހަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ހަމަގައިމު ރައްޔިތުންނަށް ހާމަކޮށްދޭށޭ! މި ޖަމާޢަތަށް ހާމަކޮށްދޭށޭ! ޝުކުރިއްޔާ އިޢްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު ޝަރީފަށް.

މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދިވެހިރާއްޖޭގެ މިނިވަންކަމާއި އިސްތިޤްލާލިއްޔަތު ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން ކޮންމެ މީހަކު ވެސް ހިމާޔަތްކުރަން މަސައްކަތްކުރަންޖެހޭނެއެވެ. އެކަމަކު ބަޔަކު ޖާނާއި މާލުން ޤުރުބާންވާން ކަމެއް. އިޢްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެއީ ވަކި ޚާއްޞަކޮށް، ވަކި އަޅުގަނޑުމެންނަކީ އެއް ބައެއް ނޫން. ހުރިހާ އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް، ވާޖިބެއް. މިއަދު ހަމަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މިނިވަންކަމާއި، ސަލާމަތާއި އިސްތިޤްލާލު ރައްކާތެރިކޮށްދިނުމަށް އޮތީ، އާންމު ސަރުކާރުތަކުން ގެންގުޅުން ޚާރިޖީ ސިޔާސަތާއި، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ވިސްނުން މަސައްކަތްތަކުން. އިޢްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދޫދޫ ގެއްލުން، ޤައުމުތަކާ ދެމެދު އަދި ދުވަސް ހަރުދަނާ، ބާރުގަދަ ގުޅުމެއްގެ ބިންގަލުގެ މަތީގައި އޮފީސް ދެމުން، ދިވެހިރާއްޖެ ފަދަ ހަ ބަރާ ހަމަހަމަ ރައްޔިތުންގެ އާބާދީ އޮތް ޤައުމުގެ މިނިވަންކަމާއި ސިޔާދަތު ހިމާޔަތްކުރުން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ މިނިވަންކަމާއި އިސްތިޤްލާލު ހިމާޔަތްކުރުމުގައި ސަރުކާރުތަކުން ޤާއިމުކޮށްދިން އިނގިރޭސިންގެ އަމަން ދިވެހި ޤައުމު މިނިވަންވީ ދުވަހުން ފެށިގެން ސިޔާސަތާއި، ވަކިން ގާތްބޭކަން ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުހިންމު ބޮޑެތި ޤައުމުތަކާއި، އަފްރިކާ ޤައުމުތަކާ ދެމެދުގައި އެކު ވެސް ވަރަށް ފުރިހަމަ ދައުރެއް އަދާކުރި. އިޢްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދައުލަތުގެ ހިންގުން ހަވާލުވާ ބައެއްގެ މަސްއޫލިއްޔަތަކާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މަސްއޫލިއްޔަތަކާ ދައުލަތުތަކާ މެދުގައި އަދި ދުވަސް ބަދަލުކުރުން، ހަރުދަނާކުރުން. ޖާގަ ޤަރާރުތަކާ ދާއިރާތަކުގެ ބައިތަކަށް ވިސްނައިގެން އެ ދައުލަތްތަކުގައި އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް އެ ދައުލަތުގެ މިނިވަންކަމާއި އިސްތިޤްލާލު ރައްކާތެރިކުރުމަށް ގޮތްތައް ޚާރިޖީ ސިޔާސަތު ބައްޓަންކުރުން. އިންޑިއާއަކީ މުހިންމު ފަރާތެއް. ވަރަށް މުހިންމު ފަރާތެއް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިސްތިޤްލާލާއި މިނިވަންކަން

ހިމާޔަތްކުރުމުގައި އިންޑިއާއި ދިވެހިރާއްޖޭގައި އޮތް ގުޅުން މުހިންމު ދައުރެއް އަދާކުރޭ. އިންޑިއާއާ ގުޅުން ކަނޑާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަތުރުވެރި ޤައުމަކަށް ބަދަލު ދިވެހިން ކޮންޓްރީ ނަމަ، އޭގެ ނުރައްކަލާ؛ އަޅުގަނޑު ނިންމާލަން ކުޑަ ފުރުސަތެއް ދެއްވާ! އޭގެ ނުރައްކަލާ ދިވެހި ޤައުމު ކުރިމަތިލާންޖެހޭނެ. ނިކަން ބަލައްޓަވާ! ލިބިޔާ، ސީރިއާ، އިރާޤު ފަދަ ޤައުމުތަކަށް ދިމާވި ގޮތް ބައިނަލްއަޤުވާމީ ބާރުގަދަ ޤައުމުތަކާ ކުރިމަތިލާން ޖެހުނުން. އަޅުގަނޑުމެން އިންޑިއާއާ ގުޅުން ކަނޑައިގެންނުވާނެ. އިންޑިއާއާ ދުޝްމަނުވެގެންނުވާނެ. އިންޑިއާއާ ކުރިމަތިލައިގެންނުވާނެ. އެކަމަކުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ މިނިވަންކަމަށް، އިސްތިޤުލާލަށް ކުރިޔަކުން އެއްވެސް ފައިދާއެއް ނޯންނާނެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ނިކަން ބަލައްޓަވާ! ޔުކްރެއިނާއި ރަޝިއާއާ ދޭތެރޭގައި ހިނގަމުންދާ ހަނގުރާމަ. ނިކަން ބަލައްޓަވާ! އިޒްރޭލާއި ޣައްޒާގައި މިއަދު ވެސް ހިނގަމުންދާ ކަންކަން. ހަތަރު ހާސް ރައްޔިތުންގެ ފުރާނަތަކާ ދުއްވާލައިފި؟ އެ ދަރަޖައަށް އަޅުގަނޑުމެން ވެއްޖެ ދާންވީތޯ؟ އިންޑިއާއާ އެއްކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ދުޝްމަނުކަން އިޢުލާނުކުރަންވީތޯ؟ އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވިދާނެ ކަމެއްތޯ؟ އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމަށް ފައިދާހުރި ކަމެއްތޯ؟ އަޅުގަނޑު ނުކިން ޔޫރަޕިޔަން އަރިހަރިވާ ވާހަކައާއި، މި ޤައުމު ކޮވިޑުން ސަލާމަތްކުރުމުގައި ދުނިޔޭގެ އެހެން މީހުން ހާލުން ހާލުން މަރުވަމުންދިޔައިރު އެންމެ ފުރަތަމަ އިންޖެކްޝަން ލިބުނު ޤައުމަކަށް އިންޑިއާއިން ދިވެހިރާއްޖެ ވީ ވަރަކަ ދައުލަތްކަން އަޅުގަނޑު ނުހިން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ މި ނިންމާލަނީ. މުހިންމު ކަމެއްގައި ވިޔަ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ވަށްޖުއާއިން މިހާރު ވިލާނާއާ ދާއިރާގައި ޖިހާދުނުއުގ މަޤްސަދަ ނިކަން ބަލައްޓަވާ! ވިޔާނުގެ އެންމެ ބޮޑު އެ ދައުރުގެ ބޮޑު ބިން އަމުރާނަކަން ވަށްޖެއާގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިހުން ގާނޫނެއް ފާސްކޮށްފި. ބަލައްޓަވާ! މިއީ އަވައްޓެރި ޤައުމުތަކާ ދައުލަތުގައި އޮންނަ ގުޅުން ގެއްލިދާ ވާ ގޮތް، ނުހުއްޓާ ނަތީޖާ. އަޅުގަނޑުމެން ނުދޫން، ދިވެހިރާއްޖެއާއި އިންޑިއާގެ ދައުލަތުގައި އޮތް ގާތްގުޅުން ބަދަލުވާ ކަހަލަ އެއްވެސް ކަމެއް ހުރަން. ސަރުކާރަށް އަޅުގަނޑު މި ގޮވައިލަނީ، ވިސްނުންތެރިކަމާ އެކު މި ބޭރުގެ ޚާރިޖީ ސިޔާސަތު ބައްޓަންކުރައްވާށޭ! އެގޮތަށް ހިންގަވާށޭ! ސިޔާސީ މަސްލަހަތަށް ބަލައި މަދު ބައެއްގެ އަމިއްލަ ރިއަލިސްޓިކް ކަންކަމަށް ފާސްކުރައްވައިގެން އިންޑިއާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ، އަދި ސްރީލަންކާއި ދިވެހިރާއްޖޭގާ ދެމެދު އޮތް.....

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވަގުތު އަވަސްކޮށްދެއްވުން އެދެން.

މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ގޮތުގައި ބުރަކަ ކަސްވެރިކަމުން ނުހުއްޓޭތާ! ދެއްވި ފުރުސަތަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ އިބްރާހީމް ނާޒިލް، ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް.

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ފާހަގަކޮށްލުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބާރަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހްމަދު އަބްދުﷲ ހުށަހަޅުއްވާފައި މި ވާ ކުއްލި މައްސަލަ؛ އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ފާހަގަކުރަމޭ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މިހާރުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ރައީސްކަމަށް ވާދަކުރުމުގެ ކެމްޕެއިނުގައި ވަރަށް ބާރަށް އެ ބޭފުޅާ ދެއްކެވި ވާހަކަފުޅުތައް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަސްގަނޑުގައި، ހާއްސަކޮށް ރާއްޖޭގެ އުތުރާއި ދެކުނުގެ ސަރަހައްދުގައި އިންޑިއާ ސިފައިން ބަހައްޓާ ހުރި ހާލަތުން ގުޅިގެން ވަރަށް ބިޔަ ފާހަގަ ކޮށްލެވުން، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ހިތްތަކުގައި ބިރުވެރިކަން އުފެއްދުމުން އެބަ އެ މަނިކުފާނު ކެމްޕެއިނުގައި ގެންދެވި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެ މަނިކުފާނު ފުރިހަމަ ހަމަތަކެއް، އެ މަނިކުފާނަށް ލިބުނު އެ މަނިކުފާނު ދެއްކެވި ވާހަކައިގެ ބަޔާނާ ނިސްބަތުން މިހާރު ވަރަށް ސާފުކޮށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާ ހާލު، އެ މަނިކުފާނު އެ ގެންދަވަނީ ރައްޔިތުންނަށް އަންގަވާފައިވާ އިތުރުން ޢަމަލުކުރައްވަމުން. އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ފާހަގަކުރަން، މި މައްސަލަ ހުށަހަޅުއްވަމުން މައްސަލަ ހުށަހަޅުއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކުރެއްވި، އިންޑިއާގެ ބޭފުޅުންނާ އޭޖެންސީ އެންމެ ފަހުން ބާރުވެސް ބައްޔަކު އެއްބަސްވުމުގައި، އެ ފަދަ އެއްބަސްވުމެއް ހަމަޖެހިފައިވާ ކަމަށް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެ ފަދަ އެއްބަސްވުމަށް އިންޑިއާގެ ސިފައިން ބޭނުންކުރާ ވާހަކަ ފާހަގަކުރެއްވި. އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް އުއްމީދުކުރަން، އެ ފަދަ އެއްބަސްވުންތައް ބާޠިލުކޮށް އިންޑިއާ ސިފައިން ރާއްޖޭން ބޭރުކުރެއްވުމަށް. ހަމަ އެ ވަގުތު ފާހަގަކުރަން އެ ބޭފުޅުން ސާފުކޮށް އަންގަވާފައިވާ ކަމަށް. އަޅުގަނޑު ވެސް އެއްބަސްވަން އަދި މި ވާހަކަ ރައީސް ހަމަ ހުރިހާ ފަރާތަކުން ދެކިގެން މި ނުކުތާ ނިމުމަށް ގެނެވުނު. އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ވަރަށް ގަދައަށް ތާއީދުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވެސް ވަރަށް ފުރިހަމައަށް ދެކެން. އަޅުގަނޑު ވެސް އަދި ހަމަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވެސް ވަރަށް ހުރިހާ ކަމެއް މި ފަދަ ކަމަކަށް އިންޑިއާ ސިފައިން ބޭރުކުރައްވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މިނިވަންކަން. އަޅުގަނޑު ވެސް ދަންނަވަން ބޭރުގެ ސިފައިން، އެ ބޭފުޅާ ދިފާޢުކުރައްވަން ވާނީ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ބޮޑުވެގެން ހުރި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވެރިކަމަށް. މިނިވަން، ވަކިކޮށްލެވޭ

މިކަހަލަ ހިމަނުދު ދޫކުރެއް ހައްދަވައިގެން ވެރިކަމަށް ވަޑައިގެންނެވި. ބަޔަކުގެ ވެރިކަމަށް ވަޑައިގަންނަވަން މަސައްކަތްކުރައްވާއިރު އެއީ ބަޔަކުގެ ނުލާ ވަރަކަށް ދެރަވުމެއް، އެދުމަށް ވެރިކަމަށްދާއިރު، ވެރިކަމަށް ނާޒިލްވެ ކަމަށް. ވެރިކަމަށް އާދައިގެ ދެން މިއިން ސަރުކާރުތަކުން ގޮތެއް ނެތިގެން އިތުރަށް އޮތް މަސައްކަތް ދެމެހެއްޓުން މި ޤާނޫނީ އިޤްތިޞާދީ ރައީސް. ބަޔަކީވެ، އިންޑިއާއާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަރަށް ގާތް އަލަށްކަމަށް ދެއްކުން. އިންޑިއާއާ ނުލައި ދިވެހިރާއްޖެއަށް، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ޖާނުދާނު އުނދަގޫކަމެއް ދިމާވެގެން ދެއްކިއްޔާ އިންޑިއާއަކީ. އެއީ ބޭސްފަރުވާއަށް ކުރިމަތިވެ ވިހާސް ވެސް، އަދި އިންޑިއާއިން ރައްޔިތުން ގޮތުން އެހީތެރިވެދީ ބޮލަކަށް ކޮށްދީފައިވާ އެހީތަކާއި ގާތް އަޅު ދެއްކުމަށް ގެންގޮސް ބޭނުންވާ ޕާޓީތަކުގެ ބޭފުޅުން ދެކޭގޮތް އެއްޗެއް އަހަރެން! އަދި އަޅުގަނޑު ހަމަ ތަކުރާރުކޮށް ދަންނަވަން، އިންޑިއާއަށް އޮތީ މި ދުވަހު ބޮޑުވަން ދޫކޮށް ވާހަކަތައް ސަރުކާރުން މިއަދު ގެނެސް ދިނީ، މި ވާހަކަ ރައީސްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އަރިހުން މިހާރު ގެނެސް ދިނީ، ފެބުރުއަރީގައި އަދި އެ ބޭފުޅުންގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަނަވަސްކަމުގައި ސާބިތުކުރު މި ވާހަކަ ދައްކަން އެބަ ޖެހޭނީ. ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތު އަރުވަނީ މަޙުބޫބް އަބްދުﷲ ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު.

ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މަޙުބޫބް އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް. ދެންމެ އަޅުގަނޑަށްވުރެ ކުރިން ވާހަކަދެއްކެވި އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު ވެސް ފަރާތްތަކުން ގޮތަށް، މި ފުރިހަމަކޮށް ރައީސް ޖީ. މުޢިއްޒު ވަޑައިގެންނެވީ ބޮޑު ހިތްވަރަކާއި ގުޅިގެން އިތުރުވެގެން ހުރެވިފައެވެ. ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ޢާއްމުކޮށް ވަޢުދުވެވިފައިވާ ވަރަށް ބޮޑު ވަޢުދެއް. އިންޑިއާގެ ސިފައިން ރާއްޖެއިން ވީ ހަމަގައި އިތުރުވުން. އަދި އެއްވެސް ރަށްތަކުގެ ތެރޭގައި ކުރީގެ ކޮމިޓީތަކުގެ ވަރަކަށް ވެސް އިތުރުވުމަކަށް. ހިނގާ ގުޅޭގޮތުން ޖުޑިޝަލް ސަރވިސްތަކުގައި ވެސް އެތައް ޑިމާންޑު ފިޔަވަޅު، އެތައް ވެސް އިތުރުވުން. މެދުން ވެސް އިތުރުވުން. އަޅުގަނޑު ޙަޤީޤަތުގައި ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް، އިންޑިއާ ސިފައިންގެ ހާޒިރީ މި ރާއްޖޭގެ ތެރޭގައި އެބަހުރި ގެނެސް ކަމަކަށް ވާތީ. ދިރާސާ ޒިޔާރާތްތަކާއި ގުޅިގެން ސަރުކާރު ވަރަށް ކަމަށް ވާތީ، ކަނޑު ވެސް މެދުވެރިކޮށް ދަތުރުކުރާނެ ވަގުތުގައި އިތުރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިން ދެއްކިގޮތަކަށް ވާހަކަފުޅު؛ މާދަމާ އިންޑިއާ ސިފައިން ހާޒިރީ ކާރޫބާރު ކަމެއް ވެސް އަޅުގަނޑު ކަންބޮޑުވޭ. އަޅުގަނޑު ހިތްހަމަޖެހިލައިގެން، ކުރީގައި ތިބި ގައުމުތަކުގެ ތެރޭގައި، މި ފަދަ 14 ހަފްތާގެ ތެރޭގައި އިންޑިއާ ސިފައިން މި ރާއްޖެއިން ފޮނުވައިލުމާ ހަވާލާވެ ދިވެހި ރައްޔިތުން ދަރަޖައެއް ދައްކަވަމުން އިންޑިއާއިން ބޭރަކަށް

ފައިސާތަކެއް ދީގެން ބަޔަކު ގެނެއްސަ ރިސޯޓުތަކެއް ލައްވައިގެން، ކުޑަކުދިން ކަޑޫ ހަތިޔާރުތަކެއް، ބަޑިތަކެއް، އެ މީހުންގެ އަތަށް ދީފައި އެ މީހުން ފޮނުވައިލާ މަންޒަރު ވީޑިއޯކޮށްފައި ދައްކާފައި އަނެއްކާ ސަރުކާރުން ވިދާޅުވާނެބާއޭ، ރައީސް މުއިއްޒު ވިދާޅުވެއްޖެބާއޭ، އިންޑިއާ ސިފައިން މިއަދު މި ފޮނުވަނީއޭ، މި ޤައުމުން ބޭރުކުރީއޭ. ނަމަ އެއްކަލަ، ބައެއް މި މަނިކުން ފޮނުވުން އެއްވެސް ގޮތެއް ނުކުރާނަމޯ! އެހެންވީމާ، ކޮންމެވެސް ކަހަލަ ޖިހާދެއް، ކޮންމެވެސް ކަހަލަ މަންޒަރެއް ރައްޔިތުންނަށް ދައްކަން، އޮޅުވައިލަންވެގެން އޮޅަތަ ކަމެއް ވެސް ކޮންފާންކަން މިހާރު މައިން މި ދޭހަވަނީ. އެއީ ހުރިކަމަށް ވައްޓިގެންނަވި ބަޔަކީ ދޫދަ ބުރުމަން ހައްދަވައިގެން. މިސާލަކަށް އިއްޔެ، ރައީސް އޮފީހުގެ ކެބިނެޓެއް، އެ ބުނާ 7 ގަޑިއިރު ވަންދެން ކެބިނެޓެއް ބާއްވާފައި އޮފީހުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ތުހުމަތަން އަހަރުވެއްޖިން ފިޔަވައި، މިނިސްޓަރުން ވަޒީރުން ގާތު އެއްގަމުގައި 2 ލައްކަ ރުފިޔާ، ކޮންމެ ހިސާ ފުރަހަރަކުން 2 ލައްކަ ރުފިޔާ ކަނޑައެޅިފައިވޭ. އެ ކަނޑާ ގޮތަށް، 7 އަހަރަށް ބަލައިލައިގެން ކުރިން ކަނޑައެޅީމާ. އެކަމުކު ހިސާބުގައި ބަދަލުވިއިރު އެއިން މި ކުރެވެނީ އެއް ލައްކަ 10 ހާސް ރުފިޔާ. އެ މަނިކަނިން ހިދުމަތްކުރައްވާ، ތިބި ރައްޔިތުންނަކީ އެއްވެސް ވަރަކަށް މަސްދަރުން ބައެއް ކަމަށް. އެއް ލައްކަ 10 ހާސް، 2 ލައްކަ ކުރެވެން އެއް ގޮނޑަކުން އެއް ލައްކަ ކަނޑާފައި މިކަމަށް މިއަދު ވައްދުފުއްދައިފި. ދެން އަނެއްކޮޅަކީ ހިފާ ދުވުބާއި، ވިނަރަސް ދުވުބާއި، އަދި އެހެން ކަންކަން އެއްކަލިމަ އަމު ކުލި ދުއްކަން، އަދި އެހެން ކަންކަމުގައި ހަދަކަރަކަން، ބޭސްފަރުވާ ހިޑު ކުރަވުން ގަމަށްކާއި، ހިޑު ބައްދަލް ދަވުން ގަމަށްކާ މި ހުރިހާ ކަމަކެއް ބަދަލުކުރިއަރު އަދުލުނަނަ ސަލަވަތް، މިކަހަލަ ކަންކަން މި ރާއްޖޭގެ މި ދައުލަތުން ކުރުމުންބާއޭ މިވަ ބަނދަރުތަކުގައި، ދަހަވައި އެމް ދައުރުތަކުން ނަމަ ކުރަވަންތަޔާ؟ އެހެންވީމާ، އައިން އެބަ އިނގޭތަ ފެހިކަމަށް ހަންނަނަވަތަން މި ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންނަށް ހަމަ ދުލިން ހަމަ އޮޅުވައިލުމައި ދޮގާއި މަކަރާ ހެއްދުވިކަން. އަޅުގަނޑު ނިންމަން؛ އެހެންވީމާ، ތޮދު ބުނަން، މުޅި ރައްޔިތުންނަށް އޮޅުވައިލައިގެން ފިތިލަވާ ވެރިކަމަށްވެއްދި އޮތް ސަރުކާރެއް މި ސަރުކާރަކީ. ތަޅާފައި އޮތް ޤައުމުގެ ވިޔާވަތި ހައި ސަރުކާރެއް. އެހެންނަމަވެސް، މި ޒަމާނު މިދަ ތަލި ސަރުކާރުން ރަނގަޅަށް މި ދައްކަ ހިންގިމާ އެކި ނަމޫނާއާ، މިއަދު އެކި ކަންކަން، ހިތިހި ޚިދުމަތަށް ހިން. އަދި ކުރިއާ އެހެނިހެން ކަންކަން ވެސް ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ކުރިއަރުމަކު ވެސް ކޮންކަމެއް ހިތްހަމަކަން ވައައި މިކަހަލަގައި މިއަދު ފުރުކާރުނަވަން މި ސަރުކާރުން ފުރުސަތު މި ފެނުނީ ހަނަޔަލު ގޮތުގައި އަމާންނަމަވިޔާ އުވު އުދި ސަރުކާރުން މި ދައުރު ހިންގައިދިނީ. އެހެންވީމާ، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް މިއަދު އެނގޭ، ސާފުކޮށް އެނގޭނެ، މި ސަރުކާރަކީ ދޮގާއި މަކަރުން ފިތިކަމަން ހަރަސް އޮތް ސަރުކާރެއްކަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެން އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މުޙައްމަދު ފަލާޙް، މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ފަލާޙް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބާރަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މި ގަރާރާ ދޭތެރޭ އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާއިރު، މިއީ ވަރަށް ކަންބޮޑުވާންޖެހޭ ޗާޓުގެ ވާހަކައެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ވޯޓުލުމުގައި 4 އަހަރު ކުރިއަށް މަގުމަތީގައި، ގޯޅިމަތީގައި ބެޖު އަޅުވައިގެން އިންޑިއާ އައުޓް ގޮވައިގެން ވެރިކަމަށް އައި ބަޔަކު މިއަދު ވެރިކަމުގައި އެ ތިބީ. މިއަދަށް މިވީ 21 ދުވަސް. ވިދާޅުވަމުން ގެންދިޔައީ، އިންޑިއާ ސަރުކާރާއި ދިވެހި ސަރުކާރާ، އާރުގައި އޮތް ސަރުކާރާ އެއްކޮށް 100އަށް ފުރަ ގިނަ އަޖުނަބީ އެގްރީމަންޓު ހަދާފައި އޮތް ވާހަކަ. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ދޭތެރޭގައި އެ އެގްރީމަންޓުތައް މިތަނަށް ގެނެސްދެއްވާށޭ! އެ އެގްރީމަންޓުތަކަށް ދިޔައި ރައްޔިތުންނަށް ހާމަކޮށްދެއްވާށޭ! އަޅުގަނޑުމެން ހިތްވަރާއި ބިރުވެރިކަން ދުރުކޮށްލައިގެން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގެ މިނިވަންކަމާއި، އިސްތިޤްލާލާއި، ރާއްޖެއަށް ހުރި ބޭރު ގެއްލުމެއް ކަމަށް އިންޑިއާ ދައްކައިގެން ފިޔަވަޅު ވަޑައިގެން ތިއްބެވީ ބައެއް އެ ތިއްބެވީ. އިއްޔެ ނޫން އިހަށްދުވަހު އިންޑިއާގެ ބޮޑުވަޒީރާ ބައްދަލުކުރެއްވި. ބައްދަލުކުރައްވާފައި ވިދާޅުވެއްޖެ، އެންމެ ފަހަރަކު ވެސް ވިދާޅުވެއްޖެ އިންޑިއާ ސިފައިން ބޭރުކުރާ ވާހަކައެއް. މިއީ އިއްޔެ ނޫސްކޮންފަރެންސް އަރާފައި ވިދާޅުވި، ޙާޟިރުގައި އިންޑިއާ ސިފައިން ތިބި އަދަދެއް ނޭނގޭ. ދެން ޕްރެސިޑެންޓް އަދަދިވަރެއްގެން އެ އިންނަވީ؟ މިހާރު ފައިބާވަޑައިގަންނަވާފިންނޭ. 21 ދުވަސް ވީއިރުގައި އެ ބޭފުޅުން އަތުގައި ހުރިހާ މިނިސްޓްރީތައް ވެސް ހުރި. ޖެހުނަސް މިނިސްޓްރީގެ ބޮޑުގެ ދަށުގައި އިންޑިއާ ސިފައިން ތިބިއްޔާ އެ މީހުން ތިބޭނީ ކިހާ ބައެއް ވެސް. ވިދާޅުވާންވީނޫންތޯ ކިހާ އަދަދު؟ އަދި މިއަދާ ހަމައަށް ވެސް އަދަދު ވެސް ވިދާޅުނުވޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުގައި، ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙުގެ ސަރުކާރުގައި އެބަހުރިތޯ މީގެ އެއް އަހަރުދުވަސް ކުރީގައި ޙާޟިރުގައި މިހާ އިންޑިއާ ސިފައިން މިހާ އަދަދު ވިދާޅުވެފަ. އެކަން އެނގޭނެ މި ވަޒީރުގެ [illegible] ކާބަދޭން. އެހެންވީމާ، މިއަދާ ހަމައަށް އަދިއިރު ރައީސްކަމާ ހަވާލުވެވަޑައިގެން [illegible] ހުންނަވިއިރުގައި، [illegible] ދަތުރުކުރައްވައިގެން، އެ ބޭފުޅާގެ [illegible] ފިޔަވަޅު [illegible] ޖެއްސަވައިގެން އެ ބޭފުޅުން [illegible] ތިއްބަވައިގެން [illegible] ބޭފުޅުން އެ ވިދާޅުވަނީ، މިއަދަކު އިންޑިއާ ސިފައިން ތިބި އަދަދެއް ނޭނގޭ. އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލެއްނުކުރަން. މިއަދު މި ޤަރާރު ދޭގެ ސަރުކާރުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެ ޤަރާރު އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކޮށްދެއްވާނެކަމަށް. އެ ބޭފުޅުން އެ ގޮތް ޤަރާރު ނުހުށަހަޅާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް

ހާމަކޮށްދޭންޖެހޭނެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެހެން ދޫކުރާ؛ އިންޑިއާއަކީ އަޅުގަނޑުމެން ރާއްޖެއާ ވަރަށް ގާތް ގުޅުމެއް އޮންނަ ބައެއް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިމާވި، މި ކޮވިޑުގެ ބުހުރާނުގައި ދިމާވި އެންމެ ބޮޑު ނުރައްކަލުން އަޅުގަނޑުމެން ސަލާމަތްކޮށްދިނުމަށް ޓަކައި ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ވަރަށް ބޮޑު އެހީތެރިކަމެއް ފޯރުކޮށްދިން ޤައުމެއްގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. ޒަމާނުއްސުރެ، ރައީސް މައުމޫނުގެ 30 އަހަރުދުވަހު ވެސް ދިވެހިރާއްޖެއާއި ވަރަށް ގާތް ގުޅުމެއް އިންޑިއާއާ އޮވެގެން ދިޔައީ. އެހެންވީމާ، އެވަރު ގުޅުމެއް އޮތް ޤައުމާ ދޭތެރޭގައި މިފަދަ ނޭދެވޭ ވާހަކަތައް ދައްކައިގެން ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ހިތްތަކުގައި ބިރުވެރިކަން އުފައްދައިގެން ވެރިކަމަށް އައި ބަޔަކު، 21 ދުވަސް ވީއިރުގައި [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] ކަމަށް ވަންޏާ، އެއީ ނާޤާބިލު. އެއީ ދޮގު ސަރުކާރުތަކަކުން ވީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގެންޖެހޭ. އަދި މިކަން އެކަށީގެން ނޫން އިނގޭތޯ، ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަދައްކާފައިވުން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ [illegible] [illegible]، [illegible] ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

[illegible] ދާއިރާގެ މެންބަރު [illegible] [illegible] ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އަޅުގަނޑުމެންގެ މިއަދުގެ [illegible] ފެށުން މި އުޅެނީ އިންޑިއާ ސިފައިންގެ އަދަދު، މިހާ ތިބި އަދަދު [illegible] ކަންނޭނގެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ވިސްނާލަންޖެހޭ، މިހާ އިންޑިއާ ސިފައިން ހަމަގައިމު ވެސް ތިބިކަން އެބަ އެނގޭ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އުޅެނީ އަދި އަދަދާ [illegible] ކުޑަކުޑަ ޝައްކުތަކެއް އުފެދިގެން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ އަދި ސަރުކާރުން މި ވީ ވަރަށް ކުޑަ ދުވަސްކޮޅެއް. އެ ދުވަސްކޮޅުގެ ތެރޭގައި ސަރުކާރުން ހަމަ ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް އެބަ ކުރައްވާ މި ކަންކަން [illegible]، މިހެން ހުރި [illegible] ރައްޔިތުންނަށް [illegible] [illegible]. އެއްބަސްވުންތަކެއްވެސް ސަރުކާރުގެ ވިސްނުމަކީ، އެއްވެސް ކަމެއް ސިއްރުކޮށްލުމެއް، [illegible] [illegible] [illegible] ނޫން. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ގޮތުން އުޅޭ ތާރި. ދައުލަތުގައި އެއްވެސް އެއްޗެއް ނެތް. ކުންފުނިތަކެއް ހުރި ދަރާފަ. ދެން ހަމަ ދައުލަތް ހިންގާނެ ވެރިކަމަށް ފެށޭ ނަމަ. އަ ސަރުކާރުގައި ހޯދައި އެންމެ ފުރަތަމަ ސަރުކާރުގެ ވާޖިބަކަށް ވާނީ، ފުރަތަމަ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ކާންބޯންދީ، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ހައްގުތައް ހިމާޔަތްކޮށްދީ، މި ކަންކަން ކޮށްދިނުން. އިންޑިއާގެ ސިފައިންނަށް ވުރެ ކުރީގައި އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަމަކީ މިކަން. އެހެންވީމާ، މި ކަންކަން ކޮށް ނިންމާފައިވާނަމަ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަދި އަސްލު ހިސާބަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެވޭނީ. އެހެންވީމާ، މި ކަންކަން އެންމެ ފުރަތަމަ ސަރުކާރުން، ޑރ. މުޢިއްޒު އަ ވިސްނަވަނީ ފުރަތަމަ މި ޚަރަދު ހަމަޖައްސަން އަޅުވަން. މި ޚަރަދުގެ ގޮތުން ބަޖެޓަށްވުރެ ދޮޅު ބިލިއަން، އިންޑިއާގެ ސިފައިންނާއި، ދެން ހުރި މަސްއޫލިއްޔަތާ މި ހުރިހާ ކަމެއް ހާމަކުރައްވާން އިނގޭތޯ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެކަމާ އެއްގޮތަށް ކަންތައްތައް އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން ކަންބޮޑުވާ ކަންތައްތަކަށްވުރެ ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް ނެތް އިނގޭތޯ. މިކަން އިސްތިޢުމާލުކޮށްދެއްވާތީ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ހަމަ އެކަމުގައި ހަމަ އުފާކުރަން އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް މިއީ ދޭންބޭނުން ހަމަ އިނގޭތޯ. ހަމަ ޗާޕީގެ މީހުން. އަ ކަންކަން އިޤްތިޞާދީ ނިޒާމު ހިނގައި ހަމަ މި ކުރީގެ ކަމުގެ ހަރަދު ހިނގަނީ ސާފުވެގެންދާނެ. އެއްވެސް ކަމެއް ސިއްރުކުރުމުގެ ވިސްނުން ފުރިހަމަ މުޢިއްޒުގެ ކިބައިގައި ނެތް އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އެކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ފުރިހަމައަށް ތާއީދުކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަލީމް. ދެން އަޅުގަނޑު މި ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ، އަލީ ނިޔާޒް، ހުޅުމާލޭ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ހުޅުމާލޭ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ނިޔާޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގެ ތެރޭގައި ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ދައްކަވާފައިވާ ބަޔާންތަކާ ހިލާފު ވާހަކަތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން މިއަދު ހުށަހަޅާފައިވާ މި ޚާއްސަ ޖަލްސާގެ ބޭނުން ގޮތުން އަޅުގަނޑު ވެސް ކަންބޮޑުވުން އެބައުޅޭ. ތެދެއް! އަދި މިއަދު މިއީ ޑރ. ސަރުކާރެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރަން، ޑރ. މުޢިއްޒު ސަރުކާރުގައި ޑރ. މުޢިއްޒު ދެއްކެވި ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގައި ވެސް ހަމަ ވަޢުދުވުމީ ބާކީ ކަންކަމެއްކަމާ ނުކުރެވިދާނެ. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު ދިވެހިވަނަ ހަމަކޮ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރައްޔިތުންނަށް ކަންކަން ހުށަހަޅައިގެން ޒާތީކޮށް ފަރިކަމަށް އަނބުރާ. އޭރު ދެކޮޅުފުކުން. އަޅުގަނޑުމެން ފެށް ހުށަހެޅި ދެކޮޅުފުކުން، އަދި ޑރ. މުޢިއްޒު ފެށް ހުށަހަޅައިގެން ދެކޮޅުފުކުން. މި ނޫ ދެކޮޅުފުކުން އަބާއިއާޔުމުގައި މި ދެކޮޅުފުކުގެ ބޭރުން އިދާރާ

ރައްޔިތުން ކަންބޮޑުވާ ގޮތަށް ދައްކަވާފައި ހުރި ވަރަށް ގިނަ ވާހަކަތައް ރައްޔިތުން އަޑުއަހާފައި އޭރުން ޑރ. މުޢިއްޒަށް ތާއީދުކުރެއްވީ ކަމަށް އަޑުގަނޑުވެރިންނަށް ގަބޫލުކުރެވުނީ. އޭގެތެރެއިން އެއް ވާހަކައަކީ، އިންޑިއާގެ އެތައް ހާސް ސިފައިންނެއް ހަތިޔާރު އަޅާ ރާއްޖޭގެ އެކި ކަންކޮޅުތަކުގައި ތިބިކަމާއި، އެ މީހުންގެ ނުރައްކާ ބޮޑުވެއްޖެކަމާއި، އޭގެ ސަބަބުން ޤައުމުގެ އިސްތިޤުލާލު ގެއްލިއްޖެ ކަމަށް. ތަކުރާރުކޮށް ކުރިއްޔާގެ ތިރީގައި މީހުން ނުވާކަމާއި، މީހުން އެއްބަސްވުމެއް ނެތިކަމާއި، ރާއްޖޭގައި އިންޑިއާ ސިފައިން ނެތިކަމުގެ ވާހަކަ ސަރުކާރުން، ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙްގެ ސަރުކާރުން ދިޔައީ ރައްޔިތުންނަށް ވިސްނައިދެމުން. އެހެންނަމަވެސް، ގަބޫލެއްނުކުރި. ޑރ. މުޢިއްޒު އޭރު ދެއްކި އެއް ހާސް ސިފައިން ރާއްޖޭގައި މިތިބި ވާހަކަ. އެ ވާހަކަ މިހާރު ނިމުނީމާ ވާހަކަދައްކަން ހައްދަވައި، އަޅެ އެންމެ ފަހުން ތިމަންނާ ކުރަން ޢަދަދު މަސައްކަތްތައް ކަމަށް ބަލައިގެން ކަންކަން ކުރިމާ އަޅެ ރައްޔިތުންނަށް ވޯޓު ވަރަށް ބޮޑު ބިރުގަނެވުނީ. އަޅެ ޑރ. މުޢިއްޒަށް ވޯޓުދެއްވި އެކަމް ބަރާބަރު ސުވާލުކުރާ ސަބަބު. މިއަދު ވެސް އަޑުއަހަމުންދާ ކަނޑައެޅިފައި ސިފައިންނާ ބެހޭ، އެ ސިފައިން. އަޑުއަހަމުން މިއަދު ކުރިމަތިވަމުންދާ ގޮތުގައި އެކި ކަންކަމުގެ ވާހަކަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ގެނެސް މި ދައްކަނީ، އަޑުއަހަމުންދާ ގޮތުގައި ރައްޔިތުން އެކަމުގެ ވާހަކަ ދައްކާނީ. މިސަރުކާރު މިގޭ ދިފާޢުގައި ވާހަކަދައްކަނީ ބޭފުޅުން އެބަ ވިދާޅުވޭ، މި ވާހަކަ އަޑުއަހަމުން ކުއްލި މަސައްކަތެއްގެ ގޮތުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި މި ދައްކަނީ، ހިތާ ހެލިކޮޕްޓަރުގެ ކުޑަ ކުޑަ ހެލިކޮޕްޓަރުތައް. ހިތާ ހެލިކޮޕްޓަރުގެ ކުޑަ އަޑުއަހަމުން ވެސް ހެލިކޮޕްޓަރިން. ޑރ. މުޢިއްޒު ވިދާޅުވި، ކުޑަ ހެލިކޮޕްޓަރުގެ އިތުރުން އަދި ޑޯނިއާ މަސައްކަތަކީ ދިހަ ދުވަހަކު ގޮތަށް ކަމަށް. އެއީ އެއްގޮތަށް ދުވަހު ވާހަކައެއް ނޫން. ވަކިން ދުވަހު ވާހަކައެއް. އެއީ ވަކި ކަމެއް. މިހާރު ކަށަވަރުކޮށް އޮތް ކަމެއް، ކަމެއް ކަށަވަރުކޮށްދެން. އެއީ ވެސް ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅު ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، ދު ދުވަހަކަށް ދޫކުރާ ފިހާރަތަކަށް ދޯނި ކަމަށް ފިޔަވާ ވަރުދު އަދި ނުފެއްޓޭ. އަދި ދުއްވާލާން ގޮތް ވިދާޅު ވެސް ނުވޭ. އެއީ މިހެން ހަމަޖެހިފައި އެއް ހަފުތާ ކަމަށް އަދި ހަމަ ވިސްނައިދެމުން. ޑރ. މުޢިއްޒަށް މިހާރު ޕީ.އެން.ސީގެ ރިޔާސީ ކެންޑިޑޭޓް ނޫން. އެއީ ވަޒީރުލްއަމުރުގެ ހުރިހާ ބާރެއް އޮންނަ ބާރުވާ. ތިމަންނާއަށް އޮވެ ފެށިގަތުމާއި ގާއިމުކޮށްދޭ ދިރާސާ ވަތްގޮތުން ވިދާޅުވެފައި، އެއީ ރައްޔިތުން ގަބޫލުކުރަނީ ކަމަށް ނޫން. މިއަދު ހުރިހާ ބާރުތައް އެ ހުށަހެޅުނު ޑރ. މުޢިއްޒު. އެއީ ދައުލަތުގެ އެންމެ މަތީ ވެރިޔާ. އެ ބާރުތަކުގެ ތެރޭގައި ދިފާޢީ ބާރުތަކުގެ ތެރެއިން. އެ ބާރުތަކުގެ ތެރޭގައި ބަޔަކު ދިފާޢުގެ ތެރެއިން ވެސް އޮތީ. ވަޒީރުން ދިފާޢަށް ގެންގުޅޭ ކަމަށް، ދާދި ގަވާއިދުގައި ދީފައިވާ ދައުލަތުގެ ވާހަކަދެއްކުމުގެ ވާހަކަތައް ނޫން. މިއީ ކަންބޮޑުވާ މަސައްކަތް. އިންޑިއާ ސިފައިން ރާއްޖޭގައި ތިބި ކަމަށް، ތިބި ދޮރު ދެކޮޅު ހެދުމުގެ ދަރިވަރު، ތިބި ތަންތަން ދެނެގަނެ މިހާރު ރައްޔިތުންނަށް އެނގިއްޖެ...

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އާދެ! މި ބަހުސަށް އެދި، ފުރުސަތަށް އެދިވަޑައިގެންނެވި ތިއްބެވި އެންމެހައި ބޭފުޅުން ނިމުނީ. ދެން މި ވަގުތަކު މިއަށް އެދިވަޑައިގެން ތިބި ބޭފުޅަކު މި މަރުޙަލާގައި ނުލިބޭ އަޅުގަނޑު ގަސްތުކުރަނީ، ނޫނިމި ހުރި މަސައްކަތްތަކަށް ކުރިއަށްދިއުމަށް ބަލަމު.

8. ނޫނިމި ހުރި މަސައްކަތް

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އާދެ! 8.1- ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު އީވާ ޢަބްދުﷲ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ނަފްސާނީ ގޮތުންނާއި ޖިސްމާނީ ގޮތުން އަންހެނުންގެ ސިއްޙަތަށް ދިމާވާ އުނދަގޫ މައްސަލަތަކަށް ހައްލެއް ހޯދައިދިނުމަށް ޤާނޫނީ ފެންވަރުގައި ރަނގަޅު ދިރާސާއެއް ކޮށް، އެ ދިރާސާގެ އަލީގައި ކަމާ ގުޅޭ ސިޔާސަތުތަކެއް އެކުލަވާލުމަށް ގޮވާލައި ހުށަހަޅާ ގަރާރުގެ ބަހުސް ކުރިއަށްގެންދެވުން. މި ގަރާރުގެ ބަހުސްކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވަނީ ޖުމުލަ 4 ގަޑިއިރު. އާދެ! އެއީ އެމް.ޑީ.ޕީ؛ ދެ ގަޑިއިރާއި ސާދަ މިނެޓާއި ތިރީސް ތިން ސިކުންތު. ދަ ޑިމޮކްރެޓްސް؛ ތިރީސް ހަތް މިނެޓާއި ސާޅީސް ނުވަ ސިކުންތު. ޕީ.ޕީ.އެމް؛ ތިން މިނެޓާއި ހަތަރު ސިކުންތު. ޕީ.އެން.ސީ؛ ތިން މިނެޓާއި ހަތަރު ސިކުންތު. އެމް.ޑީ.އޭ؛ ތިން މިނެޓާއި ހަތަރު ސިކުންތު. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީ؛ ތިން މިނެޓާއި ހަތަރު ސިކުންތު. ވަކި ޕާޓީތަކަކަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިނުގަންނަވާ ކޮންމެ މެންބަރަކަށް ވެސް މިނެޓާއި ހަ ސިކުންތު. އެހެންވީމާ، ފުރުސަތަށް އެދިވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅުން ފުރުސަތަށް އެދިވަޑައިގަތުމަށް، އެދުމަށް ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ! އާދެ! އަޅުގަނޑު އެންމެ ފުރަތަމަ މި ފުރުސަތު އަރުވަނީ، ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރަށް.

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އީވާ ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޢްޒަތްތެރި ރައީސް. ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައި މި ވާ ގަރާރަކީ އަޅުގަނޑު ވަރަށް ތާއީދުކުރާ ގަރާރެއް. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު އަންހެނުން ތަފާތުކުރަމުންދާ ބަދަލުތަކުގައި ހާއްސަ ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރެވޭ ކަމަކީ އިންފަރޓިލިޓީ، މި ދެ ކަމަކީ ވަރަށް ބޮޑު ހަމަ ތާއީދުގައި އަދި ކާމިޔާބުން ބޭނުންވާ ފަރުވާދޭ ޤަބޫލުކުރުމަށް ވިސްނާއިރު ފިޔަ ކުރުން. އަދި އަންހެނުން އެކަނިވެރިކަމެއް ނޫން އިނގޭތޯ، ނަފްސާނީ ބަލިވުން. ކެންސަރު ބައްޔާ، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ދުވަހުން ދުވަހަށް ފެނޭ އެއްޗެއް ދިޔަ ހަމަކަށް ކުރިއަށްދާއިރު އުމުރު ބަލިގެން އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުގެ، ހާއްސަގޮތުން މި ބަލި

މިހާވަރަށް ފުށުއެރިގެން މި ދަނީ، މިހާވަރަށް ބިނާވެގެން މި ދަނީ ކޮން ސަރަހައްދަކާ ހުރިތޯ ދެންނެވުމަކީ މާ ބޮޑު މަސައްކަތެއްކަމަށް މިހާތަނަށް ކުރެވިފައެއް ނެތް. މި ބަޖެޓް އަހަރުގެ ތެރޭގައި ފެށޭ ޕްރޮޖެކްޓުތަކުން މި ވާހަކަތައް ދެއްކެވުން ގެންދިޔައީ. އަދި އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެނިފެސްޓޯ އެކުލަވައިލެވުނުއިރުގައި މިކަހަލަ ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކެއް އާސަންދައާއި އެންސްޕާގެ ތެރެއިން ވެސް ހަމަ ކުރިމަށް މެނިފެސްޓޯގައި ވެސް ލިޔުއްވިގެންދިޔައީ. އެހެންނަމަވެސް، ދެން މިއަދު މި އޮތީ ޕީ.ޕީ.އެމް-ޕީ.އެން.ސީގެ ސަރުކާރެއް. ކަމަކު ވާތީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މެނިފެސްޓޯގައި ހުރި ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި ވެސް ހުރި ޤައުމިއްޔަތުން ކޮންމެހެން މުހިއްމު، މިގޮތަށް ކުރަންޖެހިފައި ހުރި ކަންތައްތައް މި ބަޖެޓުގެ ސިޔާސަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ވެސް އެކުލަވައިލެވިގެން ކުރިއަށްގެންދިއުމަކީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ، ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް. މީގެ ކުރީގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި މަޖިލީހުން މިފަދަ ކަންކަމާ ގުޅޭ އިތުރު ދިރާސާތަކެއް ވަނީ ކުރެވިފަ. އެހެންކަމުން، މިހާރު މި ހުށަހެޅިފައި އޮތް ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ޚިދުމަތްތައް ކޮމިޓީއަށް މަސައްކަތްކުރެވިގެންދާނީ ޤައުމަށް ނަފާހުރި ކަންކަން، އިންވެސްޓްމަންޓް، މި ދެ ކަންތައްތަކަށް ބަޖެޓުގައި ވަރަށް އެދޭ ކަމެއް. އެންޓަރޕްރެނިއަރޝިޕް، ޓްރީޓްމަންޓް އޮޓިޒަމް، މިފަދަ ބޮޑެތި ކަންކަމުގައި ވެސް އަންހެނުން ވަރުގަދަކުރުމަކީ އަންހެނުން ވިސްނަން ފާހަގަކުރެވޭ. އަދި މި ކަންތައްތަކަށް ބަޖެޓުގައި ފިޔަވަޅު ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް އެންމެގިނަ ވެސް ނުވެވޭ. އެހެންނަމަވެސް، ވަޒީފާގެ މާޙައުލުގައި އުޅުމާއި، ސްކޫލުގައި ކިޔަވައިދިނުމާ ދަރިވަރުންނަށް ވެސް އަސާސްގައި މި ބަޖެޓުގެ ސަރަހައްދުން އެ ކުދިންގެ ނަފްސާނީ އިޖުތިމާޢީކަމާއި، އަދި ހަމަހަމަކަމެއްގައި އެ ކުދިން ސޯޝަލް ދިރިއުޅުމުގައި ނުވަތަ ވަޒީފާއަށް ނުކުތުމުގައި ހަމަ ވަރަށް ބޮޑު ދަތިތަކާ ދިމާވޭ. އެއީ އެއްވެސް ކަމަކަށް ބަޖެޓުގައި ވަޒީފާގެ މާޙައުލުގައި ރައްކާތެރިކަމުގެ ނުހުރެ. އެހެންނަމަވެސް، އަދި ދޮރުވަރުތަކުގައި އެ ކަންކަމަކަށް ދިރާސާއެއް ކުރެވިގެން، ސަޕޯޓްސިސްޓަމް ފުރިހަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނިންމިދާނެ ކަމަށް ވަރަށް ބޮޑު ވަޒީފާގެ މާޙައުލުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ރައްކާތެރިކަމާ ގެނެސްދެވޭ ގޮތް ކަންކަމަށް. މިސާލަކަށް ދަރިވަރުންނާ، އެންޓަރޕްރެނިއަރސް ސަޕޯޓުކުރާ ކުދިން، ނުވަތަ ޓްރީޓްމަންޓް އޮޓިޒަމް ސަޕޯޓުކުރާ ކުދިން، މި ކުދިންނަކީ ދުވަސްވަރުގެ އެ އަންނަ އުދަނގޫތަކާއި، ފައިނޭންޝަލް ކަންތައްތަކާއި، ޑިޕްރެޝަނާއި، މިކަހަލަ ބައިވަރު ކަންތައްތަކާ ބަލިތަކުގައި އެ ކުދިން ސަޕޯޓުކުރަން ދިއުމަށް ވެސް، އަދި ވަޒީފާގެ މާޙައުލުގައި ވެސް ހަމަ ވަރަށް ބޮޑު ދަތިތަކެއް ނުކުތެގެން ކަންތައްތައް. އެހެންވީމާ، މި ކަންކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން އަސްލުގައި އިންސާނީ ހައްގެ ނަޒަރަކުން ބަލައިލާފައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ރިޢާޔަތްކުރުން މުހިއްމު ކަމެއްކަމުގައި އެބަ ވޭ. ސްޕެޝަލައިޒްޑް ޓްރޭނިން ވެސް މި ވަޒީފާ ދާއިރާގައި ގެންގުޅެން ހަމަ ބޮޑެތި ފަރާތްތައް ނުވެން. އެހެންނަމަވެސް، އެ ސިޓީ އެއީ މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ދުނިޔޭގެ ތަރައްޤީވެފައިވާ ޤައުމުތަކުގައި، އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓުގައި އެކަމަށް ޚާއްޞަކޮށްލެވިގެން މަސައްކަތްކޮށް ކުރެވިގެން މި ނުދަނީ. އެހެންވީމާ، މިހާރު ދިރާސާކޮށްލާ ކުރެވިގެން

އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމުގައި މިކަންކަމަށް އޮތީ ސީދު ދެނެގަނެވޭން ކަމަކަށް ވާތީވެ، މި ދިރާސާގެ ސަމަރީން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިފެނީ ސޯޝަލްމީޑިއާ ގުޅޭ ގޮތުން ދޭންޖެހޭ ފަރުވާދިނުމަށް ބޭނުންވާ ޕްރޮފެޝަނަލް ބޭފުޅުން ވެސް ހޯދުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިތުރު އަހަރެއްހާއިރު ދުވިގެންދާނެ. އަދި ހަމަ މިފަދަ ދިރާސާތަކުގެ ތެރެއިން، މިސާލަކަށް ދަންނަވާނަމަ، ނަފްސާނީ ބަލިތަކުގައި ބޭނުންވާ ހެލްތު ހުރުމުގައި ހުރި ދަތިތަކާއި ކާބަފައިން ދެނެގަނެވޭން، އެ ދަތިތަކުން ބަރުހިފުމުގައި ޗެކާއި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތަކާއި ވެސް ކުރިމަތިވެގެންދާނެ. އަނެއްކާވެސް ހޮސްބަ ޖަމާޢަތްތަކުގައި ނަފްސާނީ ބަލިތަކާ ކުރިމަތިލާއިރުގައި ދިމާވާ ދަތިތަކުގެ ތެރޭގައި ކުދިން ބަލަން ތިބޭއިރު، ކުދިން ބަލަން އެހީތެރިވާން އިތުރު މީހަކު ނެތުމާ، ޚާއްޞަކޮށް ދަރިން ގޭގެއިގައި ވެސް ކުދިން ބަހައްޓަފައި ދިރުމުގައި މި ނުހުރިހާ ދަތިތަކުގައި، މިސާލަކަށް، މިސާލަށް ހަމަ އެކަހެރި ބަހައްޓާ ކަންތައްތަކާއި އަޅުގަނޑުމެން ޙައްލުކުރަން ދިރާސާތައް ހަދާފައިވާ ކަމަކަށް ވަންޏާ ފަހަކަށްވެގެންދާނެ. އެހެންވިއާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ ނިޔާފަދަމަން ވެސް އިޢްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއީ ވަރަށް މުހިންމު ގޮތްގޮތަށް. މި ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ހަމަޖެހިލާން މި މަޖިލީހުން މަސައްކަތްތަކުން، ހަމަހަމަ ނަޒާތަކާއި ޤާނޫނު ބަލާ ފަރާތަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބެހެއްޓުމަކީ ތިބާ އަންހެން ބޭފުޅުންނަށް ވަރަށް ބޮޑު ބާރުލިބިގެންދާނެ ކަމެއްކަން. ޝުކުރިއްޔާ އިޢްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު ރޮޒައިނާ. އާދެ! ދެން ފުރުޞަތު އަރުވަނީ މި ބިލަށް ޙަސަން ޒަރީރު، މަތިވެރި ދާއިރާގެ އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު.

މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޢްޒަތްތެރި ރައީސް. ނަފްސާނީ ޞިއްޙަތު ޤާނޫނާއި އަންހެނުންގެ ބިލަށްޓަކައި ދިރާސާ އެކުލަވާ މަސައްކަތްތައް ބޮޑެތި ކަމަށްވާތީ، އެ ދިރާސާގެ އަސާސީ ކަން ވަރަށް ބޮޑު ނަފްސާނީ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ބައްލަވާފައި ވާތީ، އަދި ޤާނޫނުތަކާއި ހުރި ދަތިތަކުގެ ތެރޭގައި ވެސް މި ކަމުގެ ތަފާތު ދަތިތައް އެބަހުރި ކަމަށް. ބޭރުގެ އިޢްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއީ ވަރަށް މުހިންމު ބިލެއް. ޤައުމުގެ އެންމެ ބޮޑު އަދަދު ނުވަތަ 50% އަށް ވުރެ ގިނަ އަދަދެއް. މި ގައުމު އާބާދީގެ 50% އަކީ އަންހެނުން. މުޅި ދުނިޔޭގައި ވެސް އާބާދީގެ 50% އަކީ އަންހެނުން. އެހެންވީމާ، އަންހެނުންގެ ޕްރޮޑަކްޓިވިޓީ ދަށްވެ ވެރިކަން، އަންހެނުންނަށް ސިޔާސީ މައިދާނުގައި އަދި އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން ވެސް ހުރިހާ ދާއިރާއެއް ހަރުދަނާ ކުރުމުގައި ކުރިއަށް، ނަފްސާނީ ގޮތުން، އަދި ޖިސްމާނީ ގޮތުން އަންހެނުންނަށް ދިމާވާ މަސައްކަތްތަކުގެ ދަތިތަކަށް ބަލާއިރު ވެސް ބާރު އިތުރުކުރަން. އިޢްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސޯލިޙް ޙުކޫމަތުގައި އެ ބާރުވެރިކުރުމާއި ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ދާއިރާގައި އަޅުގަނޑުމެން ނިމިގެންދިޔައިރުގައި

އަޑުގަނޑެއް ފާހަގަކުރެވުނު އެންމެ ބޮޑު އެއް ކުރިއެރުމަކީ، މި ރާއްޖޭގެ ކަނބަލުންނަށް، ހާއްސަކޮށް ތަޢުލީމީ، ޤާބިލު ބައެއްގެ ގޮތުގައި މި ޤައުމުގެ އިޤްތިޞާދުގައި އެ ބޭފުޅުން ހިއްސާވުމަށް ޖާގައި އެ މަސައްކަތުގައި އުޅުއްވައިދިނުމުގެ ސިޔާސަތުތަކުގައި. އެތައް ހާސް ދަރިވަރުންނަށް މަތީ ތަޢުލީމު ހިލޭ ދިނުމުގެ ސިޔާސަތު ވަނީ ތަންފީޛުކުރެވިފަ. އަދި ރާއްޖޭން ބޭރުގައި ވެސް، ރާއްޖޭގައި ވެސް އެ ދަނީ ކަނބަލުން، އެތައް ހާސް ކަނބަލުންނެއް މަތީ ތަޢުލީމު ހާސިލުކުރަމުން. ބަޖެޓުގައި ބަދަލުގެ ވަޒީފާގެ މައިދާނުގައި ބޭނުންވާ އިޤްތިޞާދީ ދާއިރާތަކުން ބާރުދަނަ ބަދަލުތަކެއް އަންހެނުން ވެސް، ފުރުޞަތު ބައިވަރު އަންހެނުންނަށް ވެސް، ސިޔާސީ ދާއިރާގައި އަންހެނުން ދައުލަތުގެ މަގާމުތަކުގައި ތިބޭން، އެ ކަނބަލުންގެ މަސައްކަތްތަކުން ބަދަލު ބަރުލަމާނަށް އަންނަނީ. އެ ކަނބަލުން، އެ ކަނބަލުންގެ އަޑު އިއްވާ ހިސާބަށް އެ ކަނބަލުން ބައިވެރިވެގެން އަޑުއުފުލުމަށް އެ ކަނބަލުންގެ ދަށުން ބަރުލަމާނީ ބާރުލިބުމަށް. އަޑުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން، ދިރިއުޅޭ ނަޒަރަކުން ނަތީޖާ ހިންގާއިރު، މިގޭ ކުރިން އަންނަނީ ކަނބަލުން ބޮޑަކަށް ބާރުލިބޭތޯ. މިއީ ހަމައެކަނި ރާއްޖޭގައި ވެސް ނޫން. މިއީ ދުނިޔޭގައި ވެސް މިކަން އެކީ ގޮތް. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު ދުނިޔެ ނަގާ ބަދަލުވަމުން.

އަދި ރާއްޖޭ ވެސް މި ވަނީ ބަދަލުވެފަ. އެހެންނަމަވެސް ހިތާމަޔާއެކު، ބަލައިލާ ވެސް މިއެއްޗެއް، އެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދަށުގައި މި ފެންނަނީ އެންމެ މަދުން ކަނބަލުން. ބަލިވެރިވުމުގެ ގޮތުން ޑިސެމްބަރު 10ގައި، އެއްވެސް ދެވަނަ ބޭފުޅުން ކަނބަލުން މިހެން މަދު ފަރާތުގެ މަޤާމުތަކުގައި. ދިރާސާ ކުރިޔަސް ކަނބަލުން މިދަ. އެ.ޑީ.ކޭ ސިޔާސީ ނަތީޖާ ހިންގާއިރުގައި އެހެން މަޤާމުތަކުގައި ގޮތެއް. އަދި ތިބެން ވެސް ސަލާމަތްކުރާ ވެސް ކަނބަލުން މަދު އެ.ޑީ.ކޭ ހިންގަނޑުތަކުގެ މަޤާމުތަކުގެ ގޮތުގައި. އިންސާނުވެރިކަމާ، އަޑުގަނޑު ހަމަ ސަލާމަތުކުރާ ވެސް ގަވާއިދު، ތިބާގެ ނަތީޖާތަކަށް! ރާއްޖޭ އިންތިޚާބުގައި މަޤާމުތައް ވި ބައިވެރި އެއްގަމުން އަންހެނުންނަށް ހާއްސަ ފަރާތްތައް ދެއްވައި، އެ ކަނބަލުންނަށް ހަމަހަމަ މަޤާމު މި ސަލާމަތުގައި ވެސް އެހެނިހެން ކަންކަމުގައި. މަޤާމު މަޤާމުތަކުގައި އެހެނިހެން ވިލާވެސް ގަވާއިދުން. ކުރިން ބޮޑުކޮށް، ބަހުސްކޮށް، އެ ބޭފުޅުންގެ، އެ ކަނބަލުންގެ ބަހުސްއިރާ ދިރާސާކޮށްލީމަ އެ ކަނބަލުން ބައިވެރިވެދާނެ ހަމަ އަޑުގަނޑުގެ ބަދަލުގައި، އަޑުގަނޑުވެރިން އެ ކަނބަލުންނަށް ގާނޫނީ ދާއިރާ ވިސްނައިދީ، އަދި ޖިހާދީ މައްސަލަތަކުން ވެސް ބަރުލަމާނީ ސިޔާސަތަށް ބާރުލިބުނު. އިސްލާމީ ޤަރާރު؛ އަންހެނުންގެ ހަމަހަމަކަން ބަދަލުވަނީ، އެހެނިހެން އަދި ސަބަބުތަކުގެ ބަސް ވެދާނެ ވަކިން ވަރަށް ބޮޑު ފާހަގަކުރުން. އަދި ހަމަޖެހުން ހުރި ފަރާތްތަކުން އެ ކަނބަލުންނަށް ދެއްވާ ބަދަލު. އިންތިޚާބުގައި މަޤާމު ވެސް ބަދަލުވަނީ ކަނބަލުންގެ ޤާނޫނީ ދަރަޖައާ، އެ ކަނބަލުންނަށް ދެއްވާ ކުރިއަރާ ސިޔާސަތުތަކުގެ ބޭރުން އަދާކުރަމުން ހަމަހަމަ ގާނޫނުގެ ތަޢުލީމު ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް.

އެ ކަންތައްތައް، އަޑުގަނޑު ހޯދުން ހަމަމަގު އެކަން ބަހުސްކުރި ބަހުސްކުރުން. ހަމަ ދެކެން ތިބެނީ ބަހުސްކޮށް ވެސް ސިޔާސަތުގައި ވެސް އަދި ދެކޮޅުން ހުރި ވެސް އެންމެހައި ވެސް އަޑުގަނޑު ބޮޑު ކަނބަލުން ވަކިން ވެސް ނެރުނީ، އެ ކަމަށް ދަރިވަރުން ވަރަށް އެދޭ ކަރުދާސް ބޭނުމެއް. މިއީ މި ފަހަރުގައި ވެސް ހަދަން ކުރަމުން ނުދާ ގޮތް.

54

އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑު ހަމަ ނިންމާލަމުން ވެސް އަޅުގަނޑު ސަރުކާރަށް ވެސް މި ގޮވައިލަނީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޔާސަތުތަކަށް އެބަ ޖެހޭ ހަރުދަނާ ބަދަލުތަކެއް ގެންނަން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ނިންމުންތަކާއި ނިންމާއިރުގައި އަންހެނުންގެ ބައިވެރިވުން އެބަ ޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެން އިތުރުކުރަން. އެމް.ޑީ.ޕީން ވަނީ އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން އަދި ސިޔާސީ ގޮތުން ވެސް އަންހެނުންނަކީ ބާރުވެރި ބަޔަކަށް ހެދުމަށް ބަލައި، ނުފޫޒުގަދަ ބަޔަކަށް ހެދުމަށް ބަލައި އަޅުގަނޑުމެން ކައުންސިލްތަކަށް ވެސް ވަނީ އަންހެނުން [illegible]، އެ ވަނީ [illegible] ގާނޫނީ ގޮތުން. އަދި ޑަބްލިއު.ޑީ.ސީ ވެސް ވަނީ އުފައްދާފައި، ކައުންސިލްތަކުގެ ބާރު [illegible] [illegible] ބަލައި ސިޔާސީ ގޮތުން ވަރަށް ގިނަގުނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވިފައި. އެހެންނަމަވެސް، މި ސަރުކާރު އަދި މި ރިޔާސަތު [illegible] ދިރާސާ [illegible] [illegible] މުޖުތަމަޢު ވީ [illegible] [illegible] ކަނބަލުންގެ ބާރުވެރިކަން މީޑިއާގައި ވަރަށް ކުޑަކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އަޅުގަނޑު އެދެން، ކުރިއަށް މި އޮތް ދުވަސްތަކުގައި ވެސް [illegible] [illegible] އަންހެނުންގެ ބާރުވެރިކަން އިތުރުކުރުމަށް ބަލައި، ވިޔަފާރި [illegible] [illegible] [illegible] ކަނބަލުން މި [illegible] ސަރުކާރު އަދި ދައުލަތުގެ މަގާމުތަކުގައި ވެސް ބައިވެރިވުން [illegible] [illegible] [illegible]. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން، އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވާނީ ޖީހާން މަޙްމޫދު، ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް.

ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ނަފްސާނީ ގޮތުންނާއި ޖިސްމާނީ ގޮތުން އަންހެނުންގެ ސިއްޙަތަށް ދިމާވާ އެކިއެކި މައްސަލަތަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] ދިރާސާއެއް ކުރުމަށް ގާތްގައި، [illegible] އުމުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިވާ ޢަބްދުﷲ ހުށަހަޅުއްވާ މި ގަރާރަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އަދި މިއީ މުހިންމު ގަރާރެއް ކަމުގައި ދެކެން. މި ގަރާރުގައި ގޮވައިލާފައިވާ ދިރާސާގައި ހިމެނުމަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި، [illegible] [illegible]، އަންހެނުންނަށް މައްސަރުގެ ދުވަސްވަރުގައި ދިމާވާ ދަތިތަކާއި، އެއާ ގުޅިގެން ބަލިތަކާއި، އަދި [illegible] އަންހެނުންނަށް ދިމާވާ މައްސަލަތަކަށް، [illegible] މައްސަލަތަކަށް އަލިއަޅުވައިލައިގެން މި ދިރާސާ [illegible] ގޮވައިލާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible]. [illegible] ވެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] އަލިއަޅުވައިލައިގެން

ކަމަށް ގަބޫލުކުރެވޭތީ، އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ ބައެއް ނުކުތާތަކެއް ހިއްސާކޮށްލަން މި ފުރުޞަތުގެ ބޭނުންކުރަން އަޅުގަނޑު ބޭނުންވޭ. ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި އެން.ސީ.ޑީ؛ ނޮންކޮމިއުނިކަބަލް ޑިސީސަސް ނުވަތަ ގައިންގަޔަށް ނާރާ ބަލިތަކާ މިހާރު ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވެސް ދުނިޔޭގާ އެއްފަދައިން އެންމެ ގިނައިން އެ ބަލިތަކުގައި މީހުން މަރުވަމުންދާ، އަދި އެންމެ ގިނައިން ތަޙައްމަލުކުރަމުންދާ ބަލިތަކެއް ކަމުގައި ދައްކަނީ. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވެސް މިހާތަނަށް ކުރެވިފައި ހުރި ދިރާސާތަކުން ދައްކާ ގޮތުގައި ނޮންކޮމިއުނިކަބަލް ޑިސީސަސްއަކީ އަންހެނުންނަށް ވެސް، އަދި ގައިންގަޔަށް ނާރާ ބަލިތަކާ ވެސް އަންހެނުން އެންމެ ގިނައިން ތަޙައްމަލުކުރަމުންދާ ބަލިތަކެއް ކަމުގައި ފެންނަނީ އެބަހުރި. ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޑައިބެޓިސް ނުވަތަ ހަކުރުގެ ބައްޔާއި، ކެންސަރުގެ ބަލިފަދަ ދާއިމީ ފަރުވާކުރަންޖެހޭ ގައިންގަޔަށް ނާރާ ބަލިތަކަށް އެންމެ ގިނައިން ތަޙައްމަލުކުރާ ޖާގަ ބަލިތަކެއް. މި ބަލިތަކަށް ޚަރަދު ފެންވަރުގައި، ޑިޕްރެޝަން ނުވަތަ ބައިޕޯލަރކަމާ، ކަންބޮޑުވުމުގެ ކުރިން މި ކަނބަލުން އަންހެނުން ހާލަތުތަކުގައި ބަކާ، އަދި ކަނބަލުންނާ ކުރިމަތިވާ ބަކާ، އަދި އަންހެނުންގެ ހޯމޯނަލް އިމްބެލެންސް ބަކާ އެކަށީގެންވާ ވަސީލަތްތަކާއި ކުރިމަތިވާ ދަތިތައް ކޮށްފައިވާ އަސާސީ ނުފެނޭ. އަދި މިއަހަރު މި ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުގައި ސިޔާސަތުތަކާއި އެކުލަވައިލާއިރު ބާރުއަޅާ ދާއިރާތަކުގެ ބަޖެޓު މިކަމަށް ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް އަންހެނުންގެ ސިއްޙީ ރަނގަޅުކަމަށް ފޯކަސް ކުރެވޭނެ ވަކި ބަޖެޓެއް ހަމަޖައްސަން ވާނެ. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި ދާއިރާ މި ވަގުތު ކުރިމަތިވާ ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް. ކުރިއަރާ ގައިން ނާރާ ބަލިތަކުގެ ދިރާސާއިން ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި އަންހެނުން ތަޙައްމަލުކުރަމުންދާ ހާލަތު ބައްޔާއި އަދި ކެންސަރުގެ ބާވަތްތަކުގެ ފަރުވާކުރުމަށް ހިފާ އަންހެނުންނަށް އަދި މިފަދަ ބަލި ތަޙައްމަލުކުރަމުންދާ ފުރުޞަތު އެކު، ނުވަތަ ރިސްކު އެކު ފަރާތްތަކަށް އަލިއަޅުވާލުމަކީ ދުރުމިނުގެ ކަމެއް ކަމުގައި ދެކެން. އިއްޔެ ރަނގަޅު، މިކަން މިހާރު ޤާނޫނަކުން، މިހާރު ބަލިމީހަކު ފަރުވާކުރުމުގައި ދާއިރާގެ ފަރުވާކުރުމުގައި އިލްތިޒާމު ކުރުމުގެ ޤާނޫނުން، ވަކި ދުސްތޫރީ ދިފާޢީ ދިރާސާއަކަށް އަންހެނުންނަށް އަދި ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި މި އަންހެނުންގެ ކުއްލިގައި އާއިލާ ބަލަހައްޓަމުންދާ، އަދި އާއިލާތައް ބެލެހެއްޓުމަށް ޖިނާއީ ގޮތުން އަންހެނުން ވަކި ގޮތަކަށް ދަތިތަކެއް ކުރިމަތިވެ، ޔުނިވަރސަލް ހެލްތް ކަވަރޭޖް ފަދަ ގޮތަކަށް އެހެން މިންވަރަށް ބަލާފާނެ ދަތިހަރުދަނާ، މިއަދު އެކިގޮތް ކޯޗު ބަލިތަކާ. މިފަދަ ފަރާތްތަކަށް އާދަޔާ ޚިލާފު ކަމެއް ވަރަށް ގިނަ ބަޔަކަށް ކުރިމަތިވެ، ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިއީ ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް. އެހެންކަމުން ވެއްޓި މިފަދަ ބަލިތަކުގެ ފަރުވާ ހޯދުމަށް އެ ފަރާތްތަކާ، ސަރުކާރުން ބޮޑު ބައިވެރިވުމެއް ފަރާތްތަކުގެ ވަރަށް ބޮޑު ބަޔަކަށް، ބޮޑު ދަތިތަކެއް މި ވަނީ ފަރާތްތަކުގެ ބޮޑު ޚަރަދުތަކަކަށް ސަރުކާރުން އެހީވެދޭން

ފައިސާ ޚަރަދުކުރަންޖެހުމާއި، އެކަމުގެ ސަބަބުން އިތުރަށް އާމްދަނީ ހޯދުމަށް ނުވަތަ ލިބެމުންދާ އާމްދަނީއަށް އެ އަންނަ ދުވަސްޖެހުމުގެ ސަބަބުން އެ ދައްކަންޖެހޭ ހަލުވިކަން، އެ ދައްކަންޖެހޭ ހާލަތު. ޖަވަރުޖީ ޗަރިސަން ފުރަ އެންމެ ދަރަނި އަންހެނުން ހާލަތު ދޮޅަސްގައި ވައްޓަން ދުދުވެރިވާންދިރާވާ އެންމެ ބޮޑު އެއް ސަބަބަކީ މިއީ ކަމަށް ވާއިރު، އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީކުރުމުގެ ނުޖެ، އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީކުރުމުގެ ވަރަކަ އަންހެނުން މިފަދަ ނުރައްކާތެރިކަމަށް އަދި ދަރު ދަރަޖައިގެ ގާދައަށް އަދި ހިކަލުވިކަމުގެ ނުރައްކާތެރިކަމާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޤްތިޞާދީ ނިޒާމު ފަރުވާކުރުމާ ފުރިހަމަ ކަމެއް. ސީދާ ކަމެއް ދިމާވެގެން، ބޮޑުތަރު ދިމާވެގެން، އެ ބަލިގެ ސަބަބުން އަންހެނުން އެއަށް ފަރުވާކުރުމަށް ބޭނުމީ އެ ކުރެ ހުރިއާއި، ދޮން ދާންޖެހޭ ވަކިތާއި، އަދި ދިރިއުޅުމަށް އަންނަ ބަދަލުގެ ސަބަބުން އެ މިހާރު ގައިޑުލަކަށް ފައިބާނެ ކަމުގައި ވަނީ ނަމަ، އެއީ މުޅި ނިޒާމުގެ، މުޅި ޤައުމުގެ އަޅުގަނޑުމެން އަންނަ ޖީލުތަކުގެ ފިޔަވަޅެއް. އެހެންވީމާ، އެކަން ހަރުދަނާކުރުމަށް ޙަޤީޤަތުގައި މި ދިރާސާގައި އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަމަށް ބެލުމަކީ ވަރަށް ވިސްނުން ކަމެއް. ހާލަތު ދޮޅަސްގައި ބަޔަކުމެން ވިސްނުމުގެ އަސްލު ކަމަކީ، ދުރާލާ އަންހެނުން ކުރިއްސާއި ހިފެހެއްޓުމުގެ ފިޔަވަޅުތަކެއް ނުވަތަ ދުރާލާ ފިޔަވަޅުތަކެއް، ނުވަތަ ދުރާލާ ފިޔަވަޅާ ތާރީ އުމުރުފުރައިގެ އަންހެނުންގެ ސިޔާސީ ބާރުވެރިކަމަކީ ކޮބައިތޯ؟ ޒުވާނުންގެ އަންހެނުން ކުދިންނާއި، ޒުވާނުންގެ އުމުރަށް އަރާ އަންހެނުން ކުދިންނާއި، އަދި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިހާރު ދިރާސާތައް ދައްކާ ގޮތުން އުމުރުން ދުވަސްވީ އަންހެނުންގެ ޢަދަދު ނުވަތަ އާބާދީ ބޮޑުވަމުންދާ ހިނދު، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަޞައްވުރުކޮށްފައިވާ އެފަދަ މަސައްކަތްތަކާ، ނަފާސާ ބޮޑުކަމާ އަދި ދިރާސާ ބޮޑުކަން އަންހެނުން މަސައްކަތްކުރަންޖެހުމުގެ ކަމަކަށް ދިރާސާތަކުން ފެންނަން އެބައޮތް. އެހެންވީމާ، މި ދިރާސާގައި، މި ޤައުމީ ފުރުޞަތުގެ ދިރާސާގައި މިކަމަށް އަދި މިކަމާ ގުޅުންހުރި ކަންކަމަށް ހުށަހަޅާ ފަރުވާތައް ހޯދުމަށް މަސައްކަތްކުރައްވާ ފުރިހަމަ ކަމެއް ކަމުގައި ދެކެމުން، އަދި މި ދިރާސާއަށް އަޅުގަނޑުގެ ފުރިހަމަ ތާއީދު އޮތް ކަމަށް ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖީހާން. ދެން އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު.

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަރަށް ހައްސާސް މައްސަލައެއް. ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަބަދު ވެސް ސިޔާސީ ކޮޅުތަކުގެ މީހުންނަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޚުދުވެރި އިންޓަރފިއަރިން ހަދައިގެން އަންނަނީ ޒަމާންވެއްޖެ. ބައިވަރު މެންބަރުން، ބައިވަރު މުނާސަބަތުތަކުގައި މި މަޖިލީހުގައި ވެސް އެ ވާހަކަ ދައްކާފި. އޭގެތެރޭގައި ދެންމެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވާހަކަދައްކަމުންދިޔައިރު އަޑުއިވިގެން މި ދިޔައީ، އަސްކަރިއްޔާއިން ހަރުބަވެ، ހާލަތައް ދުރުވެރިވެއްޖާ ކޮންމެވެސް އެހެން ބައެއްގެ އަތްމަތިދަރަނިވެ ހައްގު ނުލިބިދާ ތަން. ރާއްޖޭގެ އަބަދު ވެސް ޖެހިގެން އިސްތިޤްލާލު ބަލިކަށިކޮށްލައިގެން ދިއުމަށް މި މަޖިލީހުގައި ޓާގެޓްކުރުމަށްވެސް ވެސް ވަރަށް ސާފުކޮށް ދިޔައީ. އެހެންނަމަވެސް، ކަންކަން އިމްޕްލިމެންޓްވެގެންނުދާނީ އެ ގޮތަށް. ސަރުކާރުތަކުން ގާއިމުކުރުމުގެ ގޮތުން ވެސް ވަކި މީހެއް ތަރުތީބުވާ ކަންތައްތައް ކުރަން އޮތް. އެހެންނަމަވެސް، އެކަންކަން ނުހުއްޓޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ހައްލުކޮށް ހުށަހެޅި ކަންތައްތަކަށް ވެސް ޖުޑީޝަރީ ވިސްނުމުގައި، ޖުޑިޝަލް ރިވިއުގެ ވާހަކަ ކުރާ ނޫން. ތަންފީޒު ކުރިއަށް ގެންދާނެ ވައްކަން ކަންތައްތައް ދެކެނީ. ކުޑަކުދިންގެ ހައްގުތަކާއި، ނުކުޅެދޭ މީހުންގެ ހައްގުތަކާއި، މުސްކުޅިންގެ ހައްގުތަކާއި، އާއިލީ އަނިޔާގެ ތަފާތު ކަންކަމުގައި ކަށަވަރުކޮށްދެނީ. މިސާލެއްގެ ގޮތުން އެކަށީގެން މައިން، ހަށިވަރު ކުއްޖަކު، ބަޔަކަށް ކުއްޖަކާ އިތުރުވި އާއިލާ ދަރިންނާ ހަވާލުކުރާ ގޮތަށް ދަރި ދޫން. އެ ނިކަމެތި އެ ހިސާބުން. އެ ކުދިން ބެލެހެއްޓުން ނިޒާމެއް ނޫން. ދޫން ޖެއްސި އަބަދުވެސް ފަރާތުން ސަރުކާރުގެ ދަށުން. ރާއްޖޭގެ ނިޒާމުގެ ކަނޑައެޅިގެން ހުރި ގޮތުން އަދިވެސް ސަރުކާރުތަކުގެ އާދަޔާ ޚިލާފު ނުބައި ގޮތަކަށް ވެސް ނުލިބޭ. ވަރަށް އެހެން ކަމަކު ގޮތުގައި މި އެންމެން. ހަމަ އެއްވަރަކަށް ދަރިމައިންނާ މީހުންގެ ކަންތައްތަކަށް ވެސް ހަމަޖެއްސުމަށް އެބަޖެހޭ. އެކަކަށްނަމަވެސް ވެސް މި މަޖިލީހުގައި ފާސްކުރެވިއްޖެ. އަސްލުން ބުނެފުން ނިކަމެތިވާ، ކުދިން ބަލަހައްޓާ އަދި ވަޒީފާ ގެއްލިހުރި ޕާރލިމެންޓް އަޅުގަނޑުމެން ހަގީގަތުގައި ކޮމިޓީގައި ފިކުރު މަސައްކަތުގެ ވަޒީފާއަކަށް ހުރި ހުރަސްތަކުގެ ވިސްނުމުގެ ގޮތްތަކުން ނިންމާ ގޮތަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން އަމަލުކުރަނީ ގަވާއިދު އިންޓަރނޭޝަނަލް؛ އަޅުގަނޑުމެން ނިޔަތް އާ ކަމެއް ތަޢާރަފުކުރަން. މިސާލެއްގެ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ދަރާނިވާ ނުބައި ދާދިރަން. ޕަރިޝްއެއް އެތެރޭގައި އޮންނަނީ؟ އިނގިރޭސިވިލާތުގައި އޮންނަނީ ކޮން ދެގޮތެއް؟ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އޮންނަ ވައްކަންކުރުމާ ދެގޮތެއްގައި އޮންނަ އާސަންދަ ވެސް އެބަ ބޭނުންވޭ. ވައްކަންކުރުމާ ދެގޮތަކަށް އޮންނަ އިންސްޕެކްޓަރއެއް ވެސް އެބަ ބޭނުންވޭ. ސިޔާސީ މީހުން އަމިއްލަޔަށް އިންސްޕެކްޓަރާއި އަދި ވައްކަންކުރުމާ މި ބާވަތުގެ ކަންތައްތައް ހުއްޓުވަން ބޭނުންވޭ. ރާއްޖޭގައި މި ބާވަތުގެ ކަންކަމާ ކުރިމަތި އުޅޭ މުއައްސަސާތަކާ ނުޖެހޭ، މާލޭގެ ނުޖެހޭ ކުރިއެރުމުގެ ކަންކަން. އަޅުގަނޑުމެން އެ ކަންކަމަކީ ހުއްޓުން ގެންނަން އެބަޖެހޭ. މި މަޖިލީހުގެ މެޖޯރިޓީ ޕާޓީ އެމް.ޑީ.ޕީ. ބާރަށް ކަންތައްތައް ގެންދަން އެބަޖެހޭ. މަޖިލީހުގައި މި ވަގުތު ތިބި 87 މެންބަރުންނެއް ނޫން. އެބައި މެންބަރުން މަދުވެގެން ވެސް. މިހާރު މަޖިލީހުގައި ސިޔާސީ

މެޖޯރިޓީ އަނެއްކާވެސް އެމް.ޑީ.ޕީގައި އެބައޮތް މި ވަގުތު. އެ ސުޕަރ މެޖޯރިޓީ ބޭނުންކޮށްގެން ކުރަންޖެހޭ ނިކަން ގިނަ ކަންތައްތައް އެބައޮތް. އަޅުގަނޑު މިހާރުން މިހާރަށް ގޮވާލަން އިއްޔެކޮޅަކު ރައީސް، މި މަޖްލިސް ދައުރުގެ ތެރެއިން ހަމަމަގުން ރާއްޖެ އެޅުވުމަށް ބަލައި ރިޔާސީ ނިޒާމާއި ބަރުލަމާނީ ނިޒާމު، މި ދެ ނިޒާމުގައި ހުރި ޗެކްސް އެންޑް ބެލަންސް ޗެކްސްއެންޑްބެލަންސް ދަށް ވާނީ ހަމަޖެހިލާ. ޗެކްސްއެންޑްބެލަންސްގެ ކޮން ކޮމިޓީއަކުން ތަރުތީބުކުރަން މި އުޅެނީ؟ އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ބޭނުންވާ މައުލޫމާތު މިހާރުން މިހާރަށް ސަރުކާރުއިދާރާތަކުން، މި މަޖިލީހުން ވަނީ ޕާސްކޮށްފަ. ސީދާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ވަނީ ޕާސްކޮށްފައި ޗެކްއެންޑްބެލަންސް ދަން. އަދި ރާއްޖޭގައި އަމަލު އިންތިޚާބުކުރި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވެސް ވަނީ އެކަމަށް އެއްބަސްވެވަޑައިގެންފަ. ޗެކްސް، ބަރުލަމާނީ ރިޔާސީ ރައްޔިތުންގެ ރިފަރެންޑަމް އަހާލާފައި ނިޒާމުކަނޑައެޅުން ކަމަށާއި، އަދި އެކަން ކުރަންޖެހޭ މެދު ތިބަހައްޓަވާކަން އެބަޖެހޭ. އަޅުގަނޑު އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޕާޓީގެ ގުރޫޕުގެ ލީޑަރު މިދަންނަވަނީ މި މަސައްކަތުގައި އަވަސްކުރުއްވަން. އަދި މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން ވެސް މިދަންނަވަނީ، މި މަސައްކަތުގައި އަވަސްކުރައްވަން. މި އިންތިޚާބު ބާއްވާނީ! މިހާރު ރަމަޟާން މަހު މި އަންނަނީ. އޭގެކުރިން ބާއްވަންޖެހޭ އިންތިޚާބަކީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް އިންތިޚާބު ބާއްވާތީގެ ކުރިން ރިޔާސީ ދައުރުގެ ކަންތައްތައް ކުރިއަށް ދާނޭގޮތަށް. އެއީ ތަޖުރިބާކާރު ވާނީ. އެ ތަޖުރިބާކާރު މަސައްކަތް ދާނީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޖުރިބާގައި އެކި ޒަމާނު ހުރިހާން. އަޅުގަނޑުމެން އަސާސީ ގާނޫނު ކަނޑައެޅިގެން ރައްޔިތުންނަށް ބަރަކާތްލެއްވިން.

މި މަޖިލިހަކީ ކަނޑައެޅިގެން ގާނޫނީ މަޖިލީހެއް. މި ގާނޫނީ މަޖިލީހުން ގާނޫނީ ކަމެއް ކުރާ ކަނޑައެޅިގެން ދުވަހުގެ ހުރިހާ ސަރަހައްދު، އޭގެ ރައްޔިތުން ފުރިހަމަ މަޤާމު ދީފައި ރައްޔިތުންނަށް ޝަރުޢީ ބާރު ކަނޑައެޅިގެން. އަޅުގަނޑު އެކުލަވާލި މިދިޔަ، ދެ ނ. ދުވަހުގެ ތިބިހާ ދަރަޖައިގެ، ދިރިހުރި ހުރި ވެސް އިދި ކުޅަދާނަ ދިރުމުގައި މިސްކިތަށް އައިސް ނަމާދު ދެވަނަ ކަމަކީ. ރައްޔިތުންނަށް ދިރިހުރި ހުރި އެއްކަލަ ނަމަގޭރުވެސް. އަޅުގަނޑު އަރިހުށަހަޅަން، ވެސް ޖަރީމާތައް ވެސް އެ ދައުރުތަކަށް؛ ސިޔާސީ ގެއްލުން ޖަރީމާގެ، ޖަރީމާތަކުގެ އެއީ ދިރިހުރިކަމުގެ އަނިޔާ ބޮޑު ސިޔާސީ. އެ ސިޔާސީގެ ސިޔާސީ މިނިސްޓަރުކަން ހަމަހަމަކަމުގެ ކަމެއް ގެއްލުވާ، ކުރިމަތިލާ މިހެން ހިންގުން ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން، ސަރުކާރު މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރާ ދިރުމަށް ބަދަލު ކުރިމަތިވީ ހުރި މިހެން. އަޅުގަނޑުމެން ފަހަރު ބަލައިގަތް ބަދަލުވާން ގާއިދާގެ ކަންކަން ތަރުތީބުކުރަން. ގާއިދާގެ ބަޔާން އިންތިޚާބުގެ އަހަރު. އެ ބަޔާނު އިންތިޚާބު ވެސް ދިރިހުރި މަސައްކަތްތަކުގެ ކުރިއަށްދާން ހުށަހެޅުންތަކެވެ. އަނެއްކާ، މި މަޖިލީހުން ގާނޫނުތަކެއް ހަދަންޖެހޭ. އަދި ޖިނާއީ ސަރަޙައްދުގެ ކަންތައްތައް ކުރާ އިސްލާހުތަކުގެ 50% ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގައި އެންމެންގެ އަނބިން ވެރިންނޭ. އަދި އަނބިން ބޭނުމަކީ ސިޔާސީ އެއްވެސް ބޭނުމަކު ހައްގެން ކަމަކާ ނުލައި ކާބެއިދެންނުވާނެ ކަމަކަށް ބަދަލުވާއިރުގައި. ހާއްސަކޮށް ފިރިހެނުންނާއި އަނހެނުން ތުރާތާ އެއްކަލަ ދަރަނިވެރިން މި މަޖިލީހުން ގިންތިކޮށްގެން، އަޅުގަނޑު އެންމެފަހުން، މުޅި ގާނޫނީ ރައްޔިތުންނަށް ކުރެވޭ ފާޑަކަށް ބަލައި އަޅުގަނޑުމެން އަރާ

ފިޔަވަޅުތައް ވަރަށް ޓްރާންސްޕެރަންޓްކޮށް އަޅަންވާނީ. އަދި ވައްކަމުގެ ސަގާފަތުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން އެޖެންސީތަކެއް ނުވާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ވާހަކަ މިހެން ދެންނެވުމާ އެއްކޮށް ހަނދާންކޮށް އަންނަނީ މި މަޖިލީހުން ފާސް ކަންތައްތަކުގެ ނަތީޖާ ރަނގަޅަށް ރައްޔިތުންނަށް ރިޕޯޓުކުރާ ވާހަކައެވެ. އެ ވާހަކަ ރައްޔިތުންނަށް ބަޔާބަޔަން ކިޔައިދިނުން މި ދަނީ. އެހެން ޖޯޑު ހުރިހާ އަޅުގަނޑު މި ވާހަކަ މި ދަންނަވަނީ. والسّلام عليكم ورحمة الله وبركاته. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖާބިރަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ! އާދެ! ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ހާޝިމް އަބްދުލްޢަޒީޒް، ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް.

ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހާޝިމް އަބްދުލްޢަޒީޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ނަފްސާނީ ޞިއްޙަތާއި ގުޅޭ ޤާނޫނުގެ ބިލަކަށް ދިރާސާ އުޅޭއިރު މައްސަލަތަކަށް ހައްލެއް ހޯދައިދިނުމަށް ތަޢުލީމީ ފެންވަރުގެ ރަނގަޅު ދިރާސާތަކާއި ތަޙްޤީޤުތަކެއް އެ ދިރާސާގެ އަޑިގައި ހުރި މުޅި ސިޔާސަތުތައް އެކުލަވައިލުމުގައި ގާތުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ގަރާރަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑަކަށް ހިތްހަމަވާ މި މަޖިލީހުގައި އެއްވެސް މެންބަރަކު މި ގަރާރުގެ އަދި މި ގަރާރުން ހުށަހެޅުއްވި ބޭނުންވާ މަޤްސަދާ ދެކޮޅުގައި ސިޔާސީ އުފެއްދުންތަކެއް. އެކަމުގެ މުޅިން ދަތިތަކާ ދޭތެރޭގައި ސިޔާސީ އުފެއްދުންތަކެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެހެންވީމާ ފަރާތުން، އަޅުގަނޑުމެންގެ އާބާދީ ކުޑަ. އާބާދީގެ ޒުވާނުންނަށް މި ދަނީ އިމްތިޙާނުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ނިސްބަތަކީ ގެއްލިފައިވާ ފަރާތްތަކެއް އިންސާނުން. ކޮންމެ ބޮޑެތި ވިޔަފާރިއެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަމާ ބޭނުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕްރޮޑަކްޓިވިޓީ އިޤްތިޞާދީގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ބައިވެރިވުން އެބަ ބޭނުންވޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި މުޖުތަމަޢުގައި ވިޔަފާރިކުރާ ބަޔަކަށް ވެސް މުހިންމު. މަސައްކަތްކުރުމުގައި އިންވެސްޓްކުރާ ބަރަކާތް ވެސް މުހިންމު. އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޤްތިޞާދީ ބޭރުން މުހިންމު ކަމެއް. ހަމަހަމަކަމާއި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އުޅޭ، މި މުޖުތަމަޢުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބައިވެރިވުމުގައި ބަޔަކު ކަމުގައި ވިޔަސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ގަދަރުން ތަރުބިޔަތުކޮށްދީގެން އެހެން ބަހުރުވަ ޖާހިލު ވީމާ، އެ ބޭނުންގެ ނަފުސާނީ އަދި ޖިސްމާނީ ބަލިތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ނިކަން ކުރިން. ހަމަހަމަކަމާއި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖާގައެއް ކުރިން ރަނގަޅުކޮށްދޭނެ ހާލަތުގައި އެ ބޭނުންވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިހެން ބަލާއިރު މަސައްކަތްކުރާ އަޅުގަނޑުމެން ބަލަހައްޓަން ބައެއް މަސައްކަތްތަކާ، އަދި ފުރިހަމަކޮށް ދިރާސާކޮށް ދެމެހެއްޓުމަށް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ބޭނުންވާ

އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ނިމިދިޔަ ވެރިކަމުގައި، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެރިކަމުގައި، ރައީސް ޞާލިޙްގެ ވެރިކަމުގައި އަންހެނުންގެ ބާރުވެރިކަން އިތުރުކުރުވުން. ކެބިނެޓުގައި އެ ބޭފުޅުންގެ އިންސައްތަ އިންތިހާއަށް އިތުރުކުރުވުން. އެ ބޭފުޅުންނަށް [illegible] [illegible] ބާރު ގޮތުން އެތައް ޕްރޮގްރާމުތައް ހިންގި، އެތަކެއް މަސައްކަތްތަކެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެށިގެންދިޔަ. ހަމަ އެއާއެކުގައި ހެލްތު މިނިސްޓްރީން ކެންސަރު ފަދަ ބަލިތައް ރާއްޖޭގައި އިތުރުވަމުންދިޔަ ކިހިނެއްތޯ ދިރާސާކުރުމަށް ބަޔަކާ މަސައްކަތްތައް ކުރުވުން. އެހެންނަމަވެސް، މަސައްކަތްތަކަށް ނުނިމިވާ ކަމަށް އަޅުގަނޑު މި ގަބޫލުކުރަނީ މިހިސާބުން [illegible]. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން މި ބަހުސްކުރާ ގަރާރުގައި މި ފާހަގަކުރާ ކަންތައްތައް، ނަފްސާނީ ގޮތުން އަދި ޖިސްމާނީ ގޮތުން ދިމާވާ މައްސަލަތައް [illegible] [illegible] ފެންވަރުގެ [illegible] ނުވަތަ [illegible] ކުރުމަކީ އެއީ އެންމެ މުހިންމު ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ، [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ މައްސަލަ ފުރަތަމަ ދެނެގަތުން. މި ސޮސައިޓީގައި އަޅުގަނޑުމެން މި އުޅޭނީ [illegible] [illegible] ކޮބައިކަން ވެސް އަދި ދެނެގަނެވިގެން. މި [illegible] އިތުރުވަނީ ކިހިނެއްވެގެންތޯ، [illegible]؛ އިޖުތިމާޢީ ގޮތުން [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] [illegible] ޑިސީސް އިތުރުވަމުންދާ ވަރަކަ އަންހެނުންގެ ތެރޭގައި. ކެންސަރު، ޑައިބެޓިކްސް މިފަދަ ބަލިތައް އިތުރުވަމުންދާ ވަރަކަ. އެހެންނަމަވެސް، ސަބަބަކީ ކޮބައިތޯ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؟ ސަބަބު އަޅުގަނޑުމެން ދެނެގަނެވިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަމަށް ފަރުވާއެއް ދޭން އެނގޭނީ. އަޅުގަނޑުގެ އުއްމީދަކީ، މި ގަރާރު އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކޮށް ދިވެހި ސަރުކާރުން [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މަސައްކަތްތަކާ މިކަމަށް ކުރުމަށް. ހަމަ އެއާއެކުގައި އެންމެ ބޮޑު [illegible] [illegible] [illegible]، ކޮބައިތޯ [illegible] [illegible] [illegible]؟ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible]! [illegible]، މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ވަގުތު މުހިންމު މަސައްކަތެއް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަރަށް މުހިންމު މަސައްކަތެއް. [illegible]، [illegible]، މި މަސައްކަތަށް [illegible]. [illegible] ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

9. ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން މި ބަހުސަށް އިތުރު ބޭފުޅަކު ބަހުސްކުރެއްވުމަށް އެދިވަޑައިނުގަންނަވާތީ، އަޅުގަނޑު [illegible] އެޖެންޑާ ނަންބަރު 9އަށް [illegible]. އާދެ! [illegible] [illegible]

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިސްމާޢީލް އަޙްމަދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، އެންމެ ކުޑަމިނުން ދެވޭނެ އުޖޫރަ ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހުށަހަޅާ ގަރާރު އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު. މި ރިޕޯޓު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާނީ ކޮމިޓީގެ މުގައްރިރު، އަލިފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޙުސައިން. މި ރިޕޯޓަށް އެއްވެސް އިސްލާޙެއް ލިބިފައެއްނުވޭ. މި ރިޕޯޓަށް ބަހުސްކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައި ވަނީ ޖުމްލަ އެއް ގަޑިއިރު. އެމް.ޑީ.ޕީ، 33 މިނެޓާއި 39 ސިކުންތު. ދަ ޑިމޮކްރެޓްސް، 9 މިނެޓާއި 27 ސިކުންތު. ޕީ.ޕީ.އެމް، 3 މިނެޓާއި 16 ސިކުންތު. ޕީ.އެން.ސީ، 3 މިނެޓާއި 16 ސިކުންތު. އެމް.ޑީ.އޭ، 3 މިނެޓާއި 16 ސިކުންތު. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީ، 3 މިނެޓާއި 16 ސިކުންތު. ވަކި ޕާޓީއަކާ ނިސްބަތްވެވަޑައިނުގަންނަވާ ކޮންމެ މެންބަރަކަށް އެއް މިނެޓާއި 17 ސިކުންތު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވުން އެދެން.

އަލިފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެންމެ ކުޑަމިނުން ދެވޭ އުޖޫރަ، ދުވާފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ގަރާރެއް ހުށަހެޅުއްވި ވަރަށް މާތް މަޤްޞަދެއްގައި. ރާއްޖޭގައި މިނިމަމް ވޭޖު ކަނޑައަޅަން ދިޔަ ދުވަސްކޮޅަކާ ވަންދެން އެތައް އާދެ ނުރަނގަޅު އަސަރު، ފައިދާވާކަން ދިވެހިންނަށް ކުރާތީ، އެކަމު ރައްޔިތުން ބޭރުގެ ފަރާތްތަކުން މިނިމަމް ވޭޖު ކަނޑައެޅިފައި ނުހުރުމުން، ކުޑަ އަދަދެއްގައި ދެ ފަރާތްތަކުގެ ކަރަންޓު ގެއްލުނީ. ކުރިމަތިލާ އަދަދުތަކުން ވާނެ މި ކަންތައްތަކަށް އޭރު ވަރަށް ބޭނުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ރިޢާޔަތްކުރައްވާނެ، މި ތަނަށް ހަރަކާތްތެރިވުމަށް ޤާނޫނު 2/2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ ދަށުން މިނިމަމް ވޭޖުގެ ކަންކަން ހަމަޖެއްސުމަކީ މި ގަރާރުން ބަޔާންކުރޭ. މި ގަރާރު ހުށަހެޅިފައި އަންނަނީ 4 އަހަރު ފަހުން، ނިމުން ފަހުން، ރިވިއުކޮށް ވަޒީފާދޭ ފަރާތްތަކަށް، ބޭބަކާ ރިޕޯޓަކަށް ފަސްދުވަސްތާ 4 އަހަރު ފަހުން، މި ގާނޫނު ފަސް ފާސްކުރި ނިމިދިޔަ ފަހުން، މި ރިޕޯޓް މިއަދު ތަނަށް މި އަހަރު. މިއީ ރިޕޯޓްކުރުން ހިނގި ވަރަށް ސާބިތު އަމަލުތަކުގެ ގޮތަކީ އަދިވެސް ސިޔާސަތެއް. މިހާރަށް ބައިވަރު ރިޕޯޓަކީ މިހާރު އެބަ ކުރެވޭ ކަމެއް، މީގެ އެތައް ކަމަކާ ގުޅިގެން ކަށަވަރުކުރުމަށް ނިންމާފައިވާ ކަމެއް. މިހާރު ކުރިން ކަނޑައެޅުނު މިނިމަމް ވޭޖު އޭގެ ފަހުން އެތައް ޢަދަދެއް، ވަޒީފާގެ ބާވަތްތަކުން ވަޒީފާ ދޭ ފަރާތްތަކުން ރިޕޯޓްކުރަން ކަމަކީ ހަމަ ނޫނީ، މުޖުތަމަޢު ކުރިއަށް ދާން މި މައްސަލަ ބަލާއިރު މި ތަނަށް، މިނިމަމް ވޭޖު ކަނޑައަޅައިގެން ދިރިއުޅުން ދަށްކަމުން ވަޒީފާ މި ވަޒީފާގެ އިންސާފުވެރި ކަމެއް، ކަމަކީ ރިޕޯޓް އަޅާލާ ބަދަލުތަކެއް މި ރިޕޯޓްގެ މުޖުތަމަޢުގައި މި ކަމުގައި ދިރިއުޅުމުގެ ކަމެއް، އަދިވެސް ހަމަ ކަނޑައެޅުމަކީ ރިޕޯޓް ރިސާލާގެ ކަމެއް. ކަނޑައެޅުނު ވަޒީފާ ވާހަކަ، ދިރިއުޅުމަށް ވަޒީފާ ދޭ އިނގޭތޯ ކަމަކީ ޢާއްމު ރިޕޯޓް ފަރާތަށް ކަށަވަރު ވަޒީފާ ކަމެއް ކުރަން ރިޕޯޓު ބަލައިގަންނަން

އަންނަންޖެހޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. އަޅުގަނޑުމެން އަލުން މިތި ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވަން ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތް ކަމަށް ވަންޏާ އެގޮތަށް ވޯޓު ހުށަހަޅަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން މި ރިޕޯޓަށް ބަހުސްކުރެއްވުމަށް ބޭނުންފުޅުވާ ފުރުޞަތު ހުޅުވާލައިފިން. ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގެންނެއްވުން އެދެން. އާދެ! އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ، ރޮޒައިނާ އާދަމް، އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު އިންތިހާއަށް ކަންބޮޑުވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި މަސްއަލައަކީ 26 ޑިސެމްބަރު 2019 ގައި މި މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި، 12 ފެބްރުއަރީ 2020 ގައި ކޮމިޓީން މަސައްކަތް ނިންމައި މަޖިލީހަށް ފޮނުވާފައިވާ މައްސަލައެއް. އިހަކަށްދުވަހަކު މި މަޖިލީހުގެ ނައިބު ރައީސް، މި ފަހުން ވަކިވެވަޑައިގެންނެވި ނައިބު ރައީސް މި ތަނުގައި ވާހަކަދައްކަވާފައި މި މަޖިލީސް އ ބޮޑުވުން ހިންގަވާފައިވާ ފުރިހަމަކަމާ ގުޅިގެން. މިއަދުގެ މިހާރު މި އަންނަ ރިޕޯޓަށް ބަލައިލީމަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި މަޖިލީސް ހިންގަވާފައިވާ ފުރިހަމަކަމާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން އެބަދޭ. މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ ހިލާފަށް މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށް ފޮނުވަން ކޮމިޓީތަކުން ފޮނުވާފައިވާ ރިޕޯޓުތައް ހިފަހައްޓަވައިގެން ބޭނުންވާ ރިޕޯޓު މި ތަނަށް ގެނެސް، ބޭނުންވާ ރިޕޯޓު ހިފަހައްޓަވައި، އެ ބޭފުޅުން އެ ވިދާޅުވާ ނަޒާހަތްތެރިކަން؛ ކޮންޑަކްޓްކަން އޮތް ނަޒާހަތްތެރިކަމުގެ ކަމުގައި އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ. މަޖިލީސް މެންބަރުންގެ ހަމަހަމަކަން، ޢަދުލުއިންސާފުގެ ހަމަހަމަކަން މިޔަދީ އަރައިގަނެފައިވާ ފަރާތުގައި އެ ނަޒާހަތްތެރިކަން ހިފަހައްޓަވައިން މިޔާގައި ތަފްޞީލުކުރައްވާފައިވާ މިއަދު މި އަންނަން ފެނި ރިޕޯޓުގައި ބަޔާން ބަލައިލުމަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ޙަޤީޤަތުން ފެނުނު އެ ގެންގުޅުއްވި ނަޒާހަތްތެރިކަމަށް ބަލައިލުމުން މި ހުރި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަލިފުލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. މިހާރު މި އޮތް ގޮތަށް މި ރިޕޯޓު މަޖިލީހުގެ ތަޅުމުން ފާސްކޮށްފި ނަމަވެސް އެއްވެސް ބަދަލެއް ނާދޭ. އެހެންވީމާ، މިހާރު އެ ގޮތަށް ހިނގައިދިޔަ ކަންތައްތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، މި ރިޕޯޓަށް ބަދަލުތަކެއް ގެނެސް، އަލުން ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް ރިޕޯޓުތަކަށް، މި ރިޕޯޓް ގެނައުމުގެ ބަދަލުގައި އަނބުރާ ކޮމިޓީއަށް މި ރިޕޯޓު ދުވަހު ތެރޭގައި އަލުން، އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރޮޒައިނާ. އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ޢަލީ ރިސާ، މިލަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ރިސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް، އަދި ޚާއްސަކޮށް މަސްވެރިކަމުގެ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރައްވާ ބޭފުޅުންނަށް އެންމެ ބޮޑު އުޖޫރަ ހޯދައިދިނުމުގެ ނިޒާމެއްގައި މިވީ އެކަމު އަހަރެއް ކުރިން ހުރަހަ ރިޕޯޓް އަޅުގަނޑުމެންގެ ހިސާބަށް މިއަދު މި އައި 4 އަހަރުދުވަސް ފަހުން، ޤާއިމުވެދިޔަ ފަހުން. މިއީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ކޮންމެވެސް ސަބަބަކާ ހުރި އުޅޭއި މަޖުބޫރުކަމުގައި ހިފެހެއްޓީ، މަޖިލީހަށް ނައިސް އެއް ރިޕޯޓާ. އެހެންނަމަވެސް، ކުރީގެ ސަރުކާރުން، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރުން ވަނީ މިކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ވަކި ހާއްސަ ގާނޫނެއްގެ ދަށުން ރައްޔިތުންނަށް މިނިމަމް ވޭޖު ކޮމިޓީ އެންމެ ކުޑަ ކަނޑައަޅައިދެއްވައި، އަދި ހާއްސަކޮށް ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ މިފަދަ މުހިންމު ކަމެއް ކަމެއް އެކަށައަޅައިދެއްވުމަށް ބިލިމަގުން ތަޖުރިބާކުރަން ވަނީ، ގެންނެވިކަން ބަދަލު، އަދި އެ ކަންކަން ތަންފީޒުކުރެވުނީ. އެއްގަމުތަކަށް ފަރާތުން، އެމް.ޑީ.ޕީއާ އަހަރު ވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ފަރުވާކާއި ބިއްޖިރިކާއި ފުދޭކަމާއި؛ ފަރުވާކުރާއި، ބިނާކުރުމާއި، އިސްލާމިކްބޭންކިން އެކަށައަޅައިދިން ސިޔާސަތުތަކުގެ މަސައްކަތްކުރެވުނު ބަދަލުތައް، ބިލްޑިންގަކާއި ބަރަބަރަށް ކުރެވިފައި ވާ ފަރާތް. އެ ހާލަތުގެ ސިޔާސަތުތަކުގެ ފޮނުވައިން އެންމެ ކުޑަމިނުން، ހުރިހާ ސެކްޓަރެއްގައި ވަރަށް ބޮޑު، ހަމަ ފަރާތަކަށް ހުރިހާ ފުރުޞަތު މިއަދު ނިންމަވައިދެއްވުމުގެ 17 ވަނަ ދުވަހު މި ރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރުގައި ހިފާ ބޮޑުތަކާ ހިސާބުން ގެންގުޅެވޭ. ދަމަހަރުގެ ފަރާތް ހުރިހާ ފޮނުވިނަމަވެސް. ބިލްޑިންގްގެ ފޮނުވައިލި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ތަސައްވުރު. މި ހާއްޖޭގައި އެކަމަށް އިނދެ ތަސައްވުރު. މިއަދު ހުރިހާ ބޮޑުތަކެއް ވަރަށް މުހިންމު ކަމުގެ ގޮތުގައި ބިލްޑިންގްގެ، ހުރިހާ ސެކްޓަރު، ހުރިހާ ސެކްޓަރު ފޮރުޖަހައިގެން، ބޭސްފަރާތް، ގޮތެއްގައި، މި ކަންތައްތަކެއް ރައްޔިތުންނަށް ބޮޑުބޮޑު ފަރާތްތައް، ބޮޑުބޮޑު ކަންކަން ފެނުން، ރައްޔިތުން ކައިރިން ވާހަކަ އަހައި، އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން ތަންފީޒުކުރަމުންދާ. ދަމަހަރުފަރާތް؛ މިއަދުގެ ކަންކަން ތަރައްޤީކުރުމުގެ ގޮތުން ސަރުކާރުގެ؛ މިއަދު އޮތް ސަރުކާރުން ކަންކަން ތަރައްޤީކުރުމުގެ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު އޮތް އެންމެ ބޮޑު ރައްޔިތުންގެ ކަންބޮޑުވުމަކީ، ވަރަށް ގިނަ ރައްޔިތުން އެބަ ސުވާލުކުރައްވާ، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރުން އުފެއްދި ހައި ސްކޫލް ދަމަހަރުފަރާތުގެ ފުރުޞަތު ނިމޭމަން މި ސަރުކާރުން ދުވަސް ހައްދަވާ ކިހިނެއްތޯއޭ؟ މިހެން މި ދުވަސްތަކު، ރައީސް ޑރ. މުޢިއްޒު ވަޢުދުވެވަޑައިގެންނެވި ވައުދުތަކުން އެހެން ގޮތަކަށް ބަދަލުކުރައްވާތީ ދަނޑުވެރިކަމުގެ ހިތްގައި ރައްޔިތުންގެ ހިތްގައި އުނދަގޫ ބިރުވެރިކަން ވެސް

އުފެދޭތީވެ، އެ ހައި ސްކޫލު ދަތުރުފަތުރުގެ ފެރީގެ ނިޒާމު ހުއްޓުމަކީ ވެސް ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ޖީބުތަކުން އެތައް ގުނައަކަށް ކުރަންޖެހޭ ހަރަދު ބޮޑުވެގެންދާނެ ކަމެއްކަމާއި، އަދި އެކަމުގެ ކަންބޮޑުވުން ރައްޔިތުންގެ އިންތިހާއަށް އޮތީވެ. އެ ސުވާލުތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނާ އެބަ ކުރައްވާ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސާފުކޮށް ދަންނަވާލަން ބޭނުމީ، ސިޔާސަތުތަކަކީ [illegible] އަލިވިލާއިރު ބަދަލުވާ އެއްޗެއްގެ ގޮތުގައި މިހާރު މި ފެންނަނީ. މިސާލަކަށް [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނުނީ، ކުރިން [illegible] ވަޒީރުވެވަޑައިގެންނެވި [illegible] ދުވަސްވަރަކުން 43 ރުފިޔާ ހަމަ އަހަރުދުވަސް ވަންދެން ކުރިން [illegible] ގޮތަކަށް، މިކަހަލަ ސަބަބުތަކާ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ އެޖެންޑާގައި މި އޮތް މައުޟޫޢާ ގުޅިގެން ކުރިއަށް ގެންދެވުން އެދެން އިނގޭތޯ. ޝުކުރިއްޔާ!

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ނިޝާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެޖެންޑާގައި އޮތީ، މައުޟޫޢަކީ މިނިމަމް ވޭޖް. މިނިމަމް ވޭޖަކީ، އެންމެ ކުޑަ އުޖޫރަ ކަނޑައަޅަން ޤަރާރު ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތީ ދިވެހި މަސައްކަތްތެރިންނަށް ލިބެމުންދިޔަ ކުޑަ އުޖޫރަ، އޭރު ލިބެމުންދިޔަ ކުޑަ އުޖޫރަ އެއީ، އެންމެ އެކަށީގެންވާ ކުޑަ އުޖޫރަ ނޫން ވިޔާ، އެ އުޖޫރަ ރައްޔިތުންނަށް މިނިމަމް، އެންމެ ކުޑަމިނުން ލިބޭނެ އުޖޫރައެއް ކަނޑައަޅައިދެއްވުމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ފެނިވަޑައިގެންނެވީވެ، އެންމެ ކުޑަ އުޖޫރައެއް ކަނޑައަޅައިދިނުމުގެ މުހިންމުކަން އެ މެންބަރަކު އިހުސާސްކުރައްވާތީވެ، އެކަން ރައްޔިތުންގެ ސަރުކާރުތަކަށް ނުވަތަ މި މަޖިލީހުގެ [illegible] ގެނައުމަށް. [illegible] އެންމެ ކުޑަ އުޖޫރައެއް ކަނޑައެޅުމަކީ [illegible] އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެންބަރުންނަށް މި އިހުސާސްކުރެވޭނީ؟ ރައްޔިތުންނަށް ލިބޭ އާމްދަނީން ދައްކަންޖެހޭތީވެ. [illegible]، ހަރަދު ބޮޑުވާތީވެ. ހަރަދު ބޮޑުވަނީ ކުރަންޖެހޭ ހަރަދު ގިނަވީމަ. ރައްޔިތުން، އެހެންވީމާ، [illegible] ހަރަދު ބޮޑުވެގެންދާ ކޮންމެ ވަގުތަކު އަދިވެސް ހިތުން މިއަދުގެ [illegible]. ދަތުރުފަތުރަކީ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވެސް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، ސ. [illegible] 2500، 3000 ރުފިޔާ ދިޔައީ ދަތުރުކުރި ރައްޔިތުމީ މިހާ މިއަދު ހައި ސްކޫލު ފެރީގައި ދަތުރުކުރާ ނަމަ، ވަރަށް ކުޑަ އަގަކަށް އެ ދަތުރު އެބަ ކުރެވޭ. އިއްތިހާދުގައި [illegible] ބަޖެޓުގައި ސިޔާސަތުތަކުން، ޖީޑީޕީ ހަދަމުންދަނީ ބާޒާރުން [illegible] އުޅޭގައި ވަރަށް ހިރަފުސްތަކާ، ޖީބުތަކުން ފުދާނެ އެކަން [illegible]

ބޭސްފަރުވާކުރެވޭން ގޮތްތައް ހޯދައިދިނުމާ، އާދައިގެ ޖެސްޓޭޝަން ނުވަތަ ހޮސްޕިޓަލް ބޭސްއުޅި ބޭނުންކުރަން ފެށި މިއަދު އެދި ކޮންމެހެން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ހައްގުގައި ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ގޮތުގައި އެކަން ފާހަގަކުރުމާއި އެ ސިޔާސަތުތައް؛ އަޅުގަނޑުމެން މި ދަންނަވަނީ، އެ ކަންކަން ތަންފީޒުކޮށް ކުރިއަށްގެންދަވާށޭ! ފަހަރަކު ނުވެއްޖޭތޯ! ވައްދުފުރަތަމަ އިންސާނުން، އެއްވެސް ސިފައެއްގައި ދިރިހުރި ފަދަ ހާލެއް، ފުރުޞަތެއް މިއިން އެއްވެސް ކަމެއް ތިމަން މަސްހުނި ސިޔާސަތުތަކާ ސިފައިންނަށްވެސް ކަމަކު. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު މަސައްކަތް ބަދަލުވަމުންދާތީވެ ރައްޔިތުން އަޅުގަނޑުމެންނާ އެކަ ސުވާލުކުރައްވާ ހައި ސިޔާސީ ދައުރުތަކުގެ ނިޒާމަށް މި ސަރުކާރުން ހަވާލު ކުރިއްޖެއްޔާ؛ އެ ސުވާލު، އެ ބިރުވެރިކަން ރައްޔިތުންގެ މިއަދު އެބަ އޮތް. މިހާރު ދުވަސް ވީ އިރު ދައުލަތް ފާހަގަކޮށްލާނަން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގޮތް ވަރަށް ބޮޑަށް ތަފާތުވާނީ. އެހެންވީމާ، މި ގަރާރާ ފާސް އެންމެހައި ވަރަށް މުހިއްމު ގޮތެއްގައި ކަމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފާހަގަކުރައްވާފައި މި މަޖިލީހުގެ ސަރުކާރަށް އެކަން ގެނެސްދީ. އެއާއިއެކުގައި ބޭރުގެ ސަރުކާރުން އަމިއްލަ ގޮތަކީ ބަދަލުތަކާއި ބާރުވެރިވާ މަސައްކަތް، ހަމައެއާއިއެކު މުޅި ގައުމަށް، މިނިވަން މިދިޔަ ދައުރުގެ އަޅުގަނޑުމެން ކަމަކަށް އެ ނިންމުން ތަފާތުވެސް. ޝުކުރު ދަންނަވަމުން، ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޔަޒީ ރިޝާ. އަޅުގަނޑު ދެން ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މުޙައްމަދު އަބްދުالله ޝަފީޤު، ފެލިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ފެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަބްދުالله ޝަފީޤު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! މި ރިޕޯޓު ފެނުނީމާ އަޅުގަނޑު ވަރަށް ކަންބޮޑުވެއްޖެ. މި ގަޟިއްޔާ ހުރަސްއެޅިފައި މިވާ ތާރީޚު؛ 27 އޮގަސްޓު 2019ގައި ހުރަސްއެޅިފައިވާ ގަޟިއްޔާ. މި ގަޟިއްޔާގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކޮމިޝަނަށް ހަވާލުކޮށްގެން ކޮމިޝަން، އިންޑިޕެންޑެންޓް ކޮމިޝަން މި މަސްއޫލިއްޔަތު ނިންމާފައި އޮތް ރިޕޯޓު ކަމަށް މި އޮތީ، 12 ފެބްރުއަރީ 2020. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ދެވަނަ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ގަޟިއްޔާ ހުރަސްއެޅިފައިވާ މި އޮތީ މަސްއަލަ ވަރަށް ސާފު. އެމް.ޑީ.ޕީން އެޖެންޑާ 19ގެ ދަށުން ނަވާރަވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ކުރިމަތިލާއިރު އަޅުގަނޑުމެން

ދައްކަވުންދިޔަ ވާހަކައެއް އެއީ، އެންމެ ކުޑަމިނުން ދެވޭނެ އުޖޫރަ ކަނޑައެޅޭނެ. މިނިމަމް ވޭޖު، ރާއްޖޭގައި މަސައްކަތް ކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް މިނިމަމް ވޭޖު ކަނޑައެޅިގެންދާނެ. އެއީ ރާއްޖޭގައި ނުވާ އޮތް ކަމެއް. އެކަމުގެ ވާހަކަ ދައުލަތާ އެކުއް ދުވަހެއް ވެފައި އޮތް ކަމެއް. އެކަމާ ގުޅިގެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެކަން އަވަސްކުރުއްވުމުގެ ގޮތުން 2019ވަނަ އަހަރުގެ އޮގަސްޓު މަހު މި ގާނޫނު ހުށަހެޅުއްވީ މި މަޖިލީހަށް. އެހެންނަމަވެސް، ގާނޫނު ދުވާ ގޮތުން ކޮމިޓީން ނިންމާފައި ރިޕޯޓު ފޮނުވުން ފަސް މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން މި އޮތީ މަޖިލީހުގެ ފްލޯރަށް މި މައްސަލަ ނިމުމަކަށް ނުގެނެސް. އެހެން އޮއްވާ، 6 ސެޕްޓެންބަރު 2020ގައި މި މަޖިލީހުން ފާސްކުރެއްވި ވަޒީފާގެ ބާރު ގާނޫނަށް އުޖޫރަ ސަރުކާރުން ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާހުތަކާއެކު. އެ އިސްލާހުތަކުގެ ތެރޭގައި މިނިމަމް ވޭޖުގެ ވާހަކަ އޮތް. މިނިމަމް ވޭޖު ބޯޑް އެކުލަވައިލާނެ. މިނިމަމް ވޭޖު ދިނުމަށް ބަލައި ތައްޔާރުކުރާނެ ގޮތްތަކާ ބޯޑު އެ ގާނޫނު ނިމިގެންދިޔައީ. އަދި ބޯޑުގެ ގޮތުގައި ސަރުކާރުން ބޮޑު ފަސް ދިނުން މަޖުބޫރުވާ ބޯޑް އެ ގާނޫނު ފާސްވެގެންދިޔައީ. އެއާއެކުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިނިމަމް ވޭޖު ދޭން ކުރިން، 2022 ވަނަ އަހަރުގެ ޖަނަވަރީ މަހުން ފެށިގެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެއީ ރާއްޖެއަށް، ރާއްޖޭގެ މަސައްކަތްތެރިޔާ މުވައްޒަފުންނަށް އުފާވެރި ދުވަހެއް. އާއިލާތަކަށް އުފާވެރި ދުވަހެއް. ޓޫރިޒަމް ސެކްޓަރުގައި ރިސޯޓުތަކުގެ މަސައްކަތްތެރިޔާ މުވައްޒަފުންނަށް އުފާވެރި ދުވަހެއް. އަދަދަކުން، އަދަދަކުން އެ މުވައްޒަފުންނަށް އެ ދަނީ ބޮޑު މުސާރަ ލިބެން. ރާއްޖޭގައި މިއަދު މަސައްކަތްކުރާ ކޮންމެ މުވައްޒަފަކަށް ވެސް ހަމަހަމަވާން، އެ މުވައްޒަފަކަށް އެންމެ މަދުވެގެން މި އުޖޫރަ ލިބޭނެ. ކޮންމެ ކަހަލަ މަސައްކަތެއް ކުރި ކަމުގައި ވިޔަސްވެސް، އެ އުޖޫރަ އެ މުވައްޒަފަކަށް ލިބެންޖެހޭނެ، އެ ހައިސިއްޔަތުން އެ މުވައްޒަފުންނަށް ލިބިގެންދާން. އެއީ ކުރީގައި ބައެއް ދައުލަތްތަކުގައި، މިސާލަކަށް ސިންގަޕޫރާއި ދެމުން ނަމަ، ޖަޕާނާއި ދައުލަތްތަކުގައި ކުރިން މަސައްކަތުގާ ބައެއް ތަރައްޤީވާ ވަރަށް ކުޑަ އުޖޫރައެއް ލިބޭ. އެހެންނަމަވެސް، ޤާނޫނުތަކުން ގާއިމުގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަކީ އެ ފަރާތްތަކަށް ލިބޭ ބަދަލު މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކުން އެ ފަރާތްތަކުގެ ޖީބުސަ ގޮތުގައި ދިމާ އެއްފަރާތުން ސަރުކާރުން ކޯޓު ދޭ ފުރުޞަތު، އެ ފަރާތްތަކުގެ މަސައްކަތްކުރުމަށް ހުރި ގޮތް، ގަވާއިދާ ގުޅޭ. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު އެ ގާނޫނުގައި މަސައްކަތްތެރިއަކަށް ބޮޑު ވޭޖް ބޯޑުން މަސައްކަތްކުރާނެ ހިސާބުގައި ހިމަނާ އުސޫލާ އެކަށޭގައި. ސަރުކާރުން ހަމައަށް ހޯދޭން. މިނިމަމް ވޭޖު އެ ބޯޑުން ކަނޑައަޅާނީ ހޯދޭން. އެއީ މިފަދަ ކުންފުނިތަކާ ވަކިކުރާ ބާރު ދެކޮޅަށް ގޮސް އިންޑަސްޓްރީގެ ސަޕޯޓް ލިބެމުންދަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ދައުރުގެތެރޭގައި ވަރަށް ގިނަ ޤާނޫނުތައް އަލުން ފާސްކުރެވުނު، ގާނޫނީ ފެންވަރަށް މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކުރިއެރުން މިހާރު ވަރަށް އަދި ތިރީގެ ބާރުތައް ނިންމާފަ. އަލުން ފާސްކުރެވުނު ގާނޫނުތަކުގެ ތެރޭގައި 9 މަހަށް ވުރެ ދިގު ދުވަސް ވުމުން. ބޮޑެތި ކުދިން ކޯޓުޝަރީޢަތް ގެނބިފައި އެއްމަހާގެ އަލުން ފާސްކުރެވުނު ގާނޫނު. އެހެންނަމަވެސް، ރިޔާސަތުން އަދި އެކަމުގައި ކުންފުނި ބަހައްޓާ ދައުލަތުގައި މަޖިލީހުގެ ގާނޫނުތަކުން ވާބަސްކުރެވި އަހަރެން ގޮތުން ނުވި. އެކަމުގެ ސިފަވާ ކޯޓުގެ ފަރާތުން އަހަރެމެންގެ ކުރިމަތި ފަރާތްތަކެއް ފެނިވަޑައިނުގަންނަވާ.

އަނެއްކާވެސް ކުރިމަ އަނެއްކާވެސް ފޮނުވާލަނީ. އެގޮތުން ގޮސް އެ ކޮމިޝަނަށް މެންބަރަކު ނުނަގައި، އެ ކޮމިޝަނުގައި އެއް މެންބަރަކު މަދުކޮށް އެ ކޮމިޝަން ހިނގާތީ އެތައް ދުވަހެއް. އެހެންނަމަވެސް، ކޮމިޝަނުގެ ގާނޫނުގައި ބުނޭ 60 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކޮމިޝަނުން މެންބަރަކު މަދުވެއްޖެ ނަމަ، އިސްތިއުފާދެއްވައިފި ނަމަ ނޫންނަމަ ދައުރު ހަމަވެއްޖެ ނަމަ 60 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މެންބަރަކު އައްޔަންކުރަންވާނެ ކަމަށް. ކޮމިޓީން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތް އޮތީ ކޮމިޓީން ކޮށްފަ. ކޮމިޓީ ރިޕޯޓް އޮތީ ފޮނުވާފަ. އެހެންނަމަވެސް، މަޖިލީހުގައި ވޯޓަކަށް ނާރާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެހެންކަމާ އޭގައި މިގޮތަށް މިކަން ހިނގާފައި އޮތީމާ އަޅުގަނޑުގެ ކަންބޮޑުވުން އިންތިހާއަށް މިކަމުގައި އެބައޮތް. މިއާއެކުގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން، މި ރިޕޯޓު ހުށަހަޅުއްވަމުން ކޮމިޓީގެ މުގައްރިރު ވެސް ފާހަގަކުރައްވައިދިން، މި އޮތީ މި މަސައްކަތް ނިމިފައެއް. މިދެ އާންމު ބަހުރުވައިން ދަންނަވާ ނަމަ، މުއާމަލާތްކުރެވޭގޮތަށް އޮތީ ރިޕޯޓާ މިހިރީ. މި ރިޕޯޓުގައި، މި ގަރާރު ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތީ ގަރާރުގައި ކުރަން ބޭނުންވާ ކަމެއް މި މަޖިލީހުން ކޮށްދީފައި. އަދި ރިޕޯޓު ފާސްކުރަމުން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މިވަރު ފާސްކޮށްދިނީ ކަމަށް ވާނީ ނަމަ، އެ ކުރެވޭނީ [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓު ހުށަހަޅުއްވުމުން މުގައްރިރު ވިދާޅުވި ފަދައިން، އަދި އަޅުގަނޑުގެ ކުރިން ވާހަކަދެއްކެވި އައްޑޫ މިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވެސް ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން، މި ރިޕޯޓު އަނބުރާ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވާލުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން އަރުވަނީ މި ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ޙައްމޫދު ޢަބްދުﷲ، ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙައްމޫދު ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ގަރާރަކީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ؛ ސަރުކާރުން މަޖިލީހުގައި ކޯލިޝަނުގެ ތެރޭގައި އެމް.ޑީ.ޕީން އެންމެ ބޮޑު [illegible] [illegible] އަދި [illegible] ގޮތުގައި [illegible] އެންމެ [illegible] އެއް [illegible]. މިހިސާބުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެމް.ޑީ.ޕީގެ [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން [illegible] [illegible] ސަރުކާރުން [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] ސަރުކާރުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން [illegible] [illegible] ދައުލަތުގެ [illegible]

ހުށަހަޅާފަ. މި ގަރާރު ހުށަހެޅީ 2019 ވަނަ އަހަރު. 2019 ވަނަ އަހަރު ހުށަހަޅައި، 2020 ވަނަ އަހަރުގެ ކުރީކޮޅު، ފެބްރުއަރީގައި ފާސްކޮށްފައި އޮތް ގަރާރެއް. ކޮމިޓީން މި ރިޕޯޓު ފާސްކޮށް މަޖިލީހުގެ ތަޅުމާ ދޫކުރުމުގައި، ރިޔާސަތުގައި ތާރީޚުގައި އޮތީ. 4 އަހަރު، 5 އަހަރު ނިމިގެންދިޔައިރު މިއަދު މި ގަރާރަށް މި މަޖިލީސް ބަހުސްކުރަމުންދާއިރު މިހާރު މިނިވަން ވުޖޫދު ލިބޭ ފަރާތްތަކަށް 3 އަހަރު، 4 އަހަރުވެ ނިމިގެން އެ ދަނީ. އެ މީހުން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރީ ސަރުކާރުން ކަނޑައެޅި މިނިވަން ވުޖޫދުގެ އުޅާ، އެ ފުރިހަމަކުރާކަން ތިބި އެތަކެއް ދުވަސް ވެއްޖެ. އެހެންނަމަވެސް، މި ގަރާރު މި މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިއަސް މި އޮތީ ޔާއްމުވާ، އަޅުގަނޑުމެން އެއީ ވިސްނާލަންޖެހޭ ކަމެއް. ސަބަބަކީ، އޮތް މި ރިޔާސަތުގައި އިންސާފު ކުރީގެ ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސޯލިޙުގެ ވެރިކަމުގައެވެ. މިނިވަން ވުޖޫދު، ދިވެހި މަސައްކަތްތެރިންނަށް މިނިވަން ވުޖޫދު ކަނޑައަޅައި، ވީ ވަޢުދާ އެއްގޮތަށް އެކަން ކޮށްދީފައި ގަސްތުގައި ހިފަހައްޓާފައި، އުނދަގޫކަން، ފަސްކުރަން، ގަސްތުގައި ނުފޫޒާއި ބާރު ނަގަދަ ގޮތުގައި ބަންދުކޮށްގެން ކޯޓުގެ ރިޔާސަތުން، މައްސަލަތަކެއް ދެކޮޅު ދައުރުގެ ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދު ސަރުކާރު ބަދަލުކޮށްގެން މި ގަޑިއަކު ފާސްކޮށްފައި، ގަވާއިދުތަކުގައި، ނިޒާމުން ގަވާއިދުތަކުގައި މިއަދު ހަމައަށް އޮތީ. އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަން އެބަޖެހޭ، ހަމައެކަނި މި ގަރާރުތޯ އެގޮތަށް އެކަން ކޮށްފައި އޮތީ؟ އިއްޔެ، މިދިޔަ ހަފްތާގައި މަޖިލީހުގެ ރައީސަށް ނޯ ކޮންފިޑެންސް ވޯޓުނަގަން ތާރީޚުގައި އޮތްގޮތް މިހާރުގައި ވިދާޅުވި، ނިމިގެން މި ދިމާވި ކުރިމަތިވެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދުއާއި، ކުރީގެ މަޖިލީހުގެ ނައިބު ރައީސް އީވާ ޢަބްދުﷲ ބައިވެރިވެގެން ނިމިގެންދިޔައީ ނަޒާހަތްތެރި ރިވެތި މަޖިލީހެއް ހިންގާފައި މި ދަނީ. އެހެންނަމަވެސް، މި މަޖިލީހުގައި އަރާއަރާ ކޯޓުތަކުން ހިނގާފައި ހުރި ފުރިހަމަ މަސައްކަތްތައް؛ ޤާނޫނީ ވަރަށް ގިނަ ބޭނުން މަސައްކަތްތަކާއި، އަދި އެ ކޮމިޓީތަކުން ގެނެސްދޭ ޤާނޫނުތަކަށް މަސައްކަތެއް ކޮމިޓީން ނިންމާފައި މިދޭ އެތައް އަހަރުތަކެއް ކުރީން މި މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށް ފޮނުވާފައި ހުރި އެއްޗެހި އަދި މިއަދު ހަމައަށް ފަސް ވިސްނާލާ ނޫނޭ. މިސާލަކަށް މިއަދުގެ އެޖެންޑާއަށް ބަލައިލި ކަމުގައި ވިޔަސް، މިއަދުގެ އެޖެންޑާގައި ފަސް މި އޮތީ ބިލު ކަމަކަށް، މި ގަޑިއަކު މިއޮތް ފަސް އެއްޗެހި ފުރަތަމަ ކިޔުމަށް ފޮނުވާފައި، ބަދަލުގެނައުމާ ބެހޭ ބިލު. ދެން އޮތީ ޖީ.އެމް.އާރު.ޖީ.ގެ ރިޕޯޓް. އޭގެ ވަޒީފާގެ ރިޕޯޓް. އެ ފަހަރު ކުރީގެ މި މަޖިލީހުގެ ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދު ގޮތް ބޭނުންކުރަނީ ތިމާއަށް، އެ ރިޕޯޓު ފަސް ގޮތުގައި، ނިޒާމުން ގަވާއިދުތަކުގައި ފުރުޞަތުގައި މިއައްޖެ. ދޫކޮށް އޮތީ. ހަމަ އެކަމާއެއްކޮށް، ދެން އޮތީ ނިޒާމުގެ އޮތީ ކަންބޮޑުވުމެއް؛ މި މަޖިލީހުގެ ތަޅުމުގެ ސިޔާސީ އަނިޔާވެރިކަމުގެ. އެކަމަށް ފަސް ޢާއްމުގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް މުޙައްމަދު ނަސޭހަތް ބަންދުކުރުވާ ނޫނީ ގަރާރާ ހުށަހެޅިފައި ގޮތަށް އޮތް އިސްތިއުފާ އަދިވެސް، އެކަން ފަސް ފުރިހަމަވެއްޖެ ނިޒާމުން ގަވާއިދުތަކަށް. ޤަބޫލު ބަންދުކުރުވާ ނަމަވެސް ދާއިރާގެ މަޖިލީހުގެ ހިންގޮތުގައި، 4 އަހަރު މަޖިލީހުގެ ހިންގޮތުގައި އެ ވަޑައިގެންނެވި. އެހެންވީމާ، މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަންޖެހޭ ކަމެއް. އަދި އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތަށް

ދަންނަވަން، އަދި އިދިކޮޅު ޕާޓީތަކުން މިދިޔަ ހަތަރުފަސް އަހަރުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ކުރި މަސައްކަތްތަކަށް ރަނގަޅަށް ބައްލަވާތީ! ބައްލަވާފައި އެ ރިޔާސަތަށް މި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން އަދި ބައްލަވާފައި؛ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ރައީސް ކަނަވަރު އަދިވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކުރި ވަރަށް ބައިވަރު މަސައްކަތްތަކެއް މިއަދާ ހަމައަށް އައިއިރު ވެސް އަދިވެސް އޮތުމަކީ މި މަޖިލީހުގެ ރައްޔިތުން ނަގައިސް. ބޭނުމީ ވަސީލަތުގެ މައްސަލަތަކެއް. އެހެންނަމަވެސް، އެ ކަންތައްތައް މަޖިލީހުގެ ރަޢުޔާ ހަމައެކަން ނުގެނެސް ކުރީ ރިޔާސަތުން، މަސައްކަތްތެރި ގޮތުގެ އިއްތިޙާދީ ޖުމްހޫރީ މުއައްސަސާ ނަޝީދުގެ އަމިއްލަ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރި ހިތްވަރު. އަމިއްލަ މަސްއޫލިއްޔަތު؛ ކުރީގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދުގެ އަމިއްލަ މަސްއޫލިއްޔަތު، އެ ކަންކަން މި މަޖިލީހުގެ ތެރެއިން ބަދަލުކުރާ ގޮތަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ، އެކަމަށް އެންމެހައި ގަވާއިދުތައް ގެނައުމަށް ބޭނުންވާ ކަންކަން ފާސްކުރެވިފައި އޮތީ. ނިޒާމުން ގެނެސްދޭ އީ. އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެނީ މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން، އަދި މަޖިލީހުގެ އިދާރާއިން މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި މިހާރު މި ކުރަމުން، އެކަން ކުރާ ގޮތް އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްތެރިކަމާ މި ފާސްކުރެވޭ ގޮތް ނިންމުމުގެ ތަފާސް ގޮތަށް އަޅުގަނޑު އިންތިޒާމު ކަނޑައެޅުއިރުން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިޖުތިމާޢީ ޖަލްސާ ނިމުނީ. އާދެ! ދެން އަޅުގަނޑު ގަސްތުކުރަނީ 30 މިނެޓުގެ ހުސްވަގުތުކޮޅަކަށް ޖަލްސާ ހުއްޓާލަން. ޝުކުރިއްޔާ!

{ހުސްވަގުތުކޮޅު: 12:30 އިން 13:18 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ: މަޖިލީހުގެ ރައީސް މުޙައްމަދު އަސްލަމް)

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު އަޅުގަނޑު މިއަދުގެ ތިންވަނަ ދަންފަޅި ފަށާނަން. އަދި އަޅުގަނޑުމެން މި ސެޝަން ނިމުމުގައި އިދާރީގޮތުން ބަޖެޓާއި މި ބަހުސްގައި ފުރުސަތު އެދިވަޑައިގެން ދެފުށުން އިތުރަށް ވަޑައިގަންނަވާނެ. އެހެންނަމަވެސް، އިތުރަށް މި މަޖިލީހުގައި؛ އާދެ! ކޮމިޓީން ހުސްކުރުން، ދުވާލަކު ދައުރުގެ އިޖުތިމާޢީ ޖަލްސާ އިސްލާމީ ޚިޔާލު ހުރިހާ އުފާވެރިކަމާ، އެންމެ ކުޑަމިނުން ދުވަހު ކަމެއް ކުރާނެ ކޮމިޓީ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުނު ގަރާރު އިޖުތިމާޢީ ޖަލްސާ ކޮމިޓީން ފާސްކުރި ސަރުކާރުގެ ރިޔާސީ ބަޖެޓު އިއްތިޙާދުގެ އިޖުތިމާޢީ ޖަލްސާ ވަގުތު ކޮމިޓީއާއި ހަވާލުކުރާ އިދާރާ ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުސަތު، މި ރިޕޯޓުގެ ތިންވަނަ މާއްދާ އިޖުތިމާޢީ ޖަލްސާ. ކޮމިޓީއިން މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 87 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، އެ

މާއްދާގެ (ނ)ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ދުވާފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިސްމާޢީލް އަޙްމަދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އެންމެ ކުރެވިދާނެ ދުވަސް އުޅޭތަ ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހުށަހަޅާ ބަދަލުގެ ތިންވަނަ ކިޔުން އިއްވަން. މި ޤަރާރާ ގުޅޭ ގޮތުން ނަގަންޖެހޭ ވޯޓު މިއަދުގެ ޖަލްސާގައި ކުރިއަށްގެންދާނެ ވާހަކަ ދަންނަވަން.

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

9.2- ގްރޭޓަރ މާލެ އިންޑަސްޓްރިއަލް ޒޯން ލިމިޓެޑާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް ސްޓޭޓް އޯންޑް އެންޓަރޕްރައިޒަސް ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު. މި ރިޕޯޓު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާނީ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު، ކެންޑިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އީސާ. އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް މި ރިޕޯޓު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވުމަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ކެންޑިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އީސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ވަގުތު ސަލާމަތްކުރުމުގެ ގޮތުން ވަރަށް ކުރުކޮށް ރިޕޯޓު ހުށަހަޅާނަން. މި ރިޕޯޓަކީ ގްރޭޓަރ މާލެ އިންޑަސްޓްރިއަލް ޒޯން ލިމިޓެޑާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް ސްޓޭޓް އޯންޑް އެންޓަރޕްރައިޒަސް ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު. މި ރިޕޯޓުގެ ތަޢާރުފުގައި ހިމެނިފައިވަނީ މި މައްސަލަ ބެލުމުގައި ވަކި މެންބަރުންގެ އަދަދާއި، ބައިވެރިވި މެންބަރުން ކޮމިޓީގައި ބައިވެރިވި ގޮތުގެ ހާޒިރީ ބަހުސާއި، އަދި މި މައްސަލަ ބެލުމުގައި ހަދާ ގުޅުންހުރި އިދާރާތަކާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުންތަކާއި، އެ ބައްދަލުވުންތަކުގައި ހުރި އިދާރާތަކާއި، އެގޮތުން ނިންމި ސަބަބު ވަރަށް ސާފުކޮށް ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްދީފައި ވޭ. މި ރިޕޯޓު އަޅުގަނޑު އުންމީދުކުރަނީ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް މިހާރު ރިޕޯޓު ފެނިވަޑައިގެންފައިވާނެ ކަމަށް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ރިޕޯޓަށް އެއްވެސް އިސްލާހެއް ލިބިފައެއްނުވޭ. މި ރިޕޯޓަށް ބަހުސްކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވަނީ ޖުމުލަ އެއް ގަޑިއިރު. އެއީ، އެމްޑީޕީއަށް 33 މިނެޓާއި 39 ސިކުންތު، ދަ ޑިމޮކްރެޓްސްއަށް 9 މިނެޓާއި 27 ސިކުންތު. ޕީ.ޕީ.އެމްއަށް 3 މިނެޓާއި 16 ސިކުންތު، ޕީ.އެން.ސީއަށް 3 މިނެޓާއި 16 ސިކުންތު، އެމް.ޑީ.އޭއަށް 3 މިނެޓާއި 16 ސިކުންތު، ޖުމްހޫރީ ޕާޓީއަށް 3 މިނެޓާއި 16 ސިކުންތު. ވަކި ޕާޓީއަކަށް

ނިސްބަތްކޮށްލެވިގެންދާނީ ކޮންމެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް އެއް މިނިޓާއި 17 ސިކުންތު. މި ރިޕޯޓުގެ ބަހުސްގެ މަރުޙަބާ އަދުގަނޑު ހުށަހަޅަން. ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަމްދޫން ޢަބްދުﷲ.

ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަމްދޫން ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.މި ރިޕޯޓަކީ، 7 ޑިސެންބަރު 2019ގައި މި މަޖިލީހުގެ އެސް.އޯ.އީ ކޮމިޓީން، އެއަށްފަހު ކުރިން އެ ކޮމިޓީއަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުއްވުން، 7 ޑިސެންބަރު 2019ގައި ކޮމިޓީން ފާސްކޮށްފައި މި މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށް ފޮނުވާފައި އޮތް ރިޕޯޓެއް. އެހެންނަމަވެސް، މި ރިޕޯޓުގައި ހިނގާފައި މި އޮތް ބޮޑު ވައްކަމާއި ކޮރަޕްޝަނުގެ ބޮޑު ޖަމާޢަތަކީ، އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީގެ އެމް.ޑީ.އަށް ހުރި ފަރާތްތަކާއި، އެ ފަރާތްތަކުން އެ ކުރި ކަންކަން ކުރެވިފައިވޭ، އެ ފަރާތްތަކުން ކުރި ވައްކަން ކުރެވިފައިވާ ކޮމިޓީން އެ ފަރާތްތަކާ ދޭތެރޭ ނިންމާފައި އޮތް ރިޕޯޓެއް. އެހެންނަމަވެސް ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނިމިގެން، ދެން އެ ރިޕޯޓު މި އަންނަނީ މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށް އަހަރުގެ ކުރިން، ރިޔާސަތުން މި އޮންނަނީ ތަޅުމަށް އެ ރިޕޯޓު ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ބާރު. އެހެންނަމަވެސް، އޭރުގެ މި މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން ބޭފުޅުންނާ މައްސަލަތަކުގެ ގޮތް ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދާއި މި ރިޕޯޓުގެ މި މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތް ދެ ފަރާތަކީ ވަރަށް ގާތް ދެ ރަޙްމަތްތެރިން ކަމަށް ވާތީ، އަދި އެ ފަރާތަކުން ގުޅުންހުރި ވިޔަފާރި، އެ ފަރާތުން މި ރިޕޯޓާ ގުޅިގެން ދިޔައީ ގޮތުގެ ގޮތަށް ވިސްނައި، އެ ފަރާތް އެ ކުރުން ސަރުކާރުން ޖަވާބުދާރީކުރުމަށް ބަލައި މި މަޖިލީހުގެ ތަޅުމުގައި މި ރިޕޯޓާ ގުޅޭ ބަހުސްކޮށްދޭން ކޮށްފައި ނުހުށަހެޅިގެން 2019 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން މިއަދާ ހަމައަށް މި ރިޕޯޓު އޮތީ ވިސްނިއްޖެ ނޫނީ ނިޒާމެއް ގޮތުގައިވާނެ. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ގަޔާނު ފުރުޞަތު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މިއަދު ހަރުކަށިން މި މަޖިލީހުގެ ތަޅުމުގައި މި ޤަޟިއްޔާއާ ވާހަކަދައްކަވައިގެން ވިދާޅުވީ، ރިމަންޑް މި ދެން މި މަޖިލީހުގައި ނަޒާހަތްތެރި ރިޔާސަތެއް ބަލައިގަނެ ހަމަޖެހިފައި އެހެރީ ނިންމާފައި މި ދެން. އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރަނީ، ނަޒާހަތްތެރި މަޖިލީހެއް ހިންގުން، ރިޔާސަތުން ނަޒާހަތްތެރި މަޖިލީހެއްގެ ރިޔާސަތު ބަލައިގަތީ މިހާ ކަންކުރުނީ؛ ވާހަކަ ކުރިޔާ އެ ވާހަކަ ދައްކަވަމުން އައީ ނަޒާހަތްތެރި މަޖިލީހެއް ހިންގުމަށް؟ ގައިމު ގޮސް މި ރިޕޯޓުން، ކޮމިޓީގެ އަށް ޑިސެންބަރުން އިސްތިޢުފާ ދޭންޖެހިފައި މި ފަހަރު މި، މި ރިޕޯޓަށް، މިހާރު މި މައްސަލައަށް ބޭނުން ކޮމިޓީ ބޭނުންވާ، ބޭނު ހިސާބުންނެވެސް، ބޭނު ވަރަށްވެސް ސަރުކާރު ކޮމިޓީން ނިންމާފައި މި މަޖިލީހަށް ޖަވާބުދާރީ އެކަމާ، އެ ވަރަށްކުރިން ދިމާވެ ދުއްވާލެވެން، އެ ވަރަށްކުރިން ދިމާވާ ޖަވާބުދާރީވުމެއް ނެތި، ވަރަށްކުރިން ޖަވާބުދާރީވާނެގޮތަށް މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން 4 އަހަރު ވަންދެން ކުރި މަސައްކަތް މިއަދު މި ފެނިގެން މި ދަނީ. މިއަދު އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ނިސްބަތްވާ މެންބަރުން މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތު ބަދަލުކުރުމަށް ނަގަ، މި މަޖިލީހުގެ 5 އަހަރު ނިމިގެންދާއިރު ވެސް މި ރިޕޯޓު ވިސްނިފައި ނުނިމިގެން. އަދި ދެން، އަނެއް ވިދާޅުވި މަޖިލީހުން މަސައްކަތްކުރާއިރު ވެސް އެ މިހުންނަކަން ވެސް، އެ

މެންބަރުންނަކަށް ވެސް ދެން މިއާ ގުޅޭ އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް އެނގެން، ނޫނީ މިއާ ގުޅޭ ވިސްނާނެ ޖާގައެއް ވެސް ނުލިބޭ، މި މަޖިލީހަށް ނިމިގެން، ނަވާރަވަނަ މަޖިލީހަށް ނިމިގެންދިޔުމުގެ ފުރުޞަތު އެހެންނަމަ އޮތީސް. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު އަޅުގަނޑު ހިތްހަމަޖެހޭ ކަމަކީ، އުފާކުރާ ކަމަކީ، އެމް.ޑީ.ޕީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ބޮޑު މަސައްކަތުން، ބަރަ މަސައްކަތުން މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތު ބަދަލުކުރެވުނު، މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު އިންނަވައި މި ގޮނޑި ވައްކަންކުރި އެ ބޮޑުވާގެ ގޮތް ފަރާތްތަކުން ކުރި ވައްކަންތަކުން ޗޯރުވަން ހުރި މަސައްކަތް މިއަދު ހާމަވެގެން، ސާފުވެގެން މިއަދު ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް، އަދި މި މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ވެސް މިއަދު އެނގޭ ހަމަވެގެން މި ދަނީ. އެހެންވީމާ، އިއްޔެ ތިމަންނާމެންނަކީ ނަޒާހަތްތެރި ރިޔާސަތެއް، މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތެއް ނަޒާހަތްތެރިކަމާ އެކު އަދާކުރެވޭނެ ދާ ބަޔަކާ ހަވާލުވެއްޖެ އެހެން ވިޤާރުވެރި، އެއީ އަސްލުގައި ތިބިފަ. އެހެންނަމަވެސް، މި ތިބި ބަޔަކުން ކުރި ކަންތައް، މި ތިބި ސަރުކާރު ފުރިހަމަ މި ތިބީ. މިއަދުގެ މި ރިޕޯޓުން ސަރުކާރު ފުރިހަމަ މި ތިބީ އެ ބޮޑުވުން މަސައްކަތްކުރާކަށް ގޮތް. ގޮތް ރަނގަޅުކުރުމަކީ، ދުވަސްތަކެއްގައި ވަންދެން އެއްކޮޅު ފަރާތްތަކެއް، ބޭ ޤާނޫނީ ކާރުބާރުގެ މަސައްކަތް، ޒިޔާރަތެއް؛ މިހާ އެ މަޖްލިސްގަ މި މަޖިލީހުގެ ނިޒާމުން ގެއްލުވައިލައި 4 އަހަރު ވަންދެން ބާރުގެ ބޭނުންކުރެވުން، ނުފޫޒުގެ ބޭނުންކުރެވުން 4 އަހަރު ވަންދެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ކުރެއްވި މަސައްކަތެއް މިއަދު މި ދިޔައީ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ހާމަވެގެން. އެހެންވީމާ، މިހެން މި އެނގެނީ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދާ ވެސް، އަދި އެ ރިޔާސަތުގެ ބޮޑުވެރިޔާގެ ނައިބު ރައީސާ ވެސް ނަޒާހަތްތެރި އަދި ސާބިތު، ވަކިކުރާ ދެން ބޭނުންވާ ނުކުރަން. ރޭގެ ބަދަލުގައި އެ ކަންކަމަށް ރިޔާސަތުގެ، އެ ކަންކަން ފާހަގަކުރަން މަސައްކަތްތަކާ ނަޒާހަތްތެރިކަން މިއަދު ދިޔައީ ރައްޔިތުންނަށް އެނގި ހާމަވެގެން މި ދިޔައީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން، އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަނީ އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމަށް.

އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަންބޮޑުވުން މިއަދު އިންޑިއާއަށް ތަޢުލުގައި ގަދަވަމުން މި ދަނީ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކިހިނެއް ދިޔުމަކީ؟ ކިހިނެއް ދިޔުމަކީ؟ ކިހިނެއް މައްސަލަތަކީ؟ ކިހިނެއް ކަންތައްތަކީ 4 އަހަރު ވަންދެން އެ ވިޔަފާރި ނަޒާހަތްތެރި ރިޔާސަތުން ޖަވާބުދާރީވުން އަހަރުތަކައި މި ވަނީ؟ 7 ޑިސެންބަރު 2019، 7

ޑިސެންބަރު 2019ގައި ނިންމައިފައިވާ ރިޕޯޓް މި އައީ 6 ޑިސެންބަރު 2023ގައި. 6 ޑިސެންބަރު 2023ގައި. މާދަމާއަށް ބަރާބަރު 4 އަހަރު. 4 އަހަރު ވަންދެން މި ވައްކަން ފޮރުވައިގެން، އެ ބޭބޭ މި ބޭބޭއެއް ނުބަލާފާ، އެ ބޭބޭ ކުރާ ވައްކަމެއް ނުފެނޭ، މި ބޭބޭ ކުރާ ވައްކަމުގެ ވާހަކަ ތިމަންނަ މި ދޮގަކައި މި ދައްކަނިއްޔާ، މިހެން ފަޚުރުވެރިވާންޖެހޭނޭ. ކޮންކަމަކާތޯ ފަޚުރުވެރިވާންޖެހޭނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؟ 4 އަހަރު ވަންދެން ވައްކަން ފޮރުވައިގެން މި ތަނުގައި ހިފެއް ރިޕޯޓް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؟ ބޭނުންނުވާ ގޮތަކަށް ކޮމިޝަނުން އަންނަ ކޮންމެ ރިޕޯޓް ފޮރުވައިގެން މި ތިއްބަވަނީ. ގާތް މީހުންގެ ވައްކަމާއި ގުޅޭ ކޮންމެ ރިޕޯޓް މި ތަނަށް އައިމާ ފޮރުވައިގެން މި ތިބެނީ. މި މަޖިލީހަށް ހިމާޔަތްދެއްވުމަށް ބޭނުންވާ މީސްމީހުންގެ ނަން ކަނޑައި ސިއްރުކޮށްލައި ފޮނުވައިގެން ހިންގި ނަޒާހަތްތެރި މަޖިލީހެއް މިއީ 4 އަހަރު ވަންދެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު މައްސަލަތަކާ ގުޅޭ ދާއިރާގެ ރައްޔިތުން ފަޚުރުވެރިވާންޖެހޭނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؟ މިއަދު ކަމާ އުމުރު ދާއިރާގެ ރައްޔިތުން ފަޚުރުވެރިވާންޖެހޭނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؟ އެ ބޭބޭ މި ބޭބޭއެއް ނޫން، ތި ގޮނޑިގައި މީގެ ކުރިގައި އިންނެވި ގ. ކެނެރީގޭ މުހައްމަދު ނަޝީދުގެ ހުރިހާ ވައްކަމެއް މި މަޖިލީހުގައި ވަކި ފޮރުވާފަ. ވެރިކަމުގައި ހުންނެވިއިރު ކުރެއްވި ވައްކަންތައް ވެސް ހަމަ ފޮރުވާފައި ހުރީ. އެ ވާހަކަތަކެއް ވެސް އަޅުގަނޑު ވެސް ނުދައްކާނަން، މިއަދަކު ވެސް ނުދައްކާނަން! އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު ބަލާލަ ކޮންމެހެން ބަނދު ނަމަ އެ ބޭބޭއެއް، މި ބޭބޭއެއް، އެ ދައްތައެއް، މި ދައްތައެއް. އަޅުގަނޑުމެން ބަލަން ބޭނުންވަނީ، މި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީތަކުން ނިންމާފައި އޮންނަ ރިޕޯޓުތައް މި މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ އެއް ގޮތަށް މި މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށް ގެނެސް ނުދެނީ. ސިޔާސީގޮތުން ފޮރުވައިފައި އޮތީ؟ އަޅުގަނޑު ބަލަން ބޭނުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި މަޖިލީހުގެ އިމްތިޔާޒުގެ ކޮމިޓީން މި މައްސަލަ ބަލަން އެބަޖެހޭ. ރިޔާސަތުން އަދި ފޮނުއްވަ ހިއާރުވައި އަމުދުގަނޑު ކަށް ހިއްސާވި ރިޔާސަތުގައި އިންނަވައިގެން ކުރި ހުރިހާ ކަމެއް އޮބިގެން ނިމިގެންދަނީއެވެ. ކޮން އުސޫލަކުން، ކޮން ގޮތަކުންތޯ މަޖިލީހުގެ އިމްތިޔާޒަކަށް އަރައިގަންނައި މި ވަނީ؟ ކޮމިޓީތަކަށް ފޮނުވައިފައިވާ ރިޕޯޓުތައް ހިފަހައްޓާފައި މި ވަނީ ކޮން އުސޫލަކުންތޯ؟ މިއީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި މަޖިލީހުގެ އިމްތިޔާޒު ކޮމިޓީން ބަލަންޖެހޭ މައްސަލައެއް. ރިޔާސަތުގައި އިންނަވާފައި ފައިބައިގެން ދެކުނުންނެއް އަދި ރައްޔިތުންގެ ހައްގުތަކަށް އަރައިގަނެގެން ފައިބައިގެން ދިއައިމާ އެ ކަންތައް ނިމިނީއެއް ނޫން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ތާގައި ބޭބޭ ވާހަކަތަކެއް ދައްކަވައި ބަހުސްބަހައި، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ބޮލުގައި ބިއްދިތި ބަދުނާމު އުފައްދަވައި ނިސްބަތްކުރައްވައި، އެ ބޭފުޅުންނަށް އެހާ ދުދު އަމުރުން ވޯޓު ވާހަކަތަކާއި އުފަދައި މީހުން ނުބައި ފުރުޞަތު ދޫކުރެ މިއާ އޮތް ނާކާމިޔާބުން ވާހަކަން ނިމިގެންދިޔައިރު، އެއަށްފަހު މި އަނެއްކާ ފިލި ހުރިހާ އެއްކަލަން ބަޔަކާއިރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން މި ދަނީ، މި މަޖިލީހުގައި ރިޔާސަތުގައި ތިއްބެވި ދެ ބޭފުޅުން ވެސް މަސައްކަތްކުރައްވާފައިވީ ނަޒާހަތްތެރިކަމާ އެކުގައެއް ނޫންކަން. ބޭނުންވާ ބައެއްގެ ވައްކަން ފޮރުވަންކަން. ބޭނުންވާ

ވާހަކައެއް ދައްކާފައި، ދޮގަށް ވާހަކައެއް ދެއްކިޔަކަސް އަދި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކަމާއި އެހާ ރިހާނުވާ ކަމަށް ވަންޏާ މީހާ އަދި ނަޒާހަތްތެރިކަމެއް ނުވާ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! އަޅުގަނޑުމެން ވޯޓަށް ދާނީ. ހަމަ ދިއުމުގެ ކުރީގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ސަމާލުކަމަށް ދަންނަވަން. އާދެ! މި ރިޕޯޓު މަޖިލީހުގައި ވަރަށް ދުވަސްވެފައި މި އޮތީ. ދެން ރިޕޯޓު މަޖިލީހުގައި ގޮތެއް ނިންމަން ތާވަލުކުރެވި ވަރަށް ދިގުދެމިފައި މި ވަނީ. މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެ މަތިން، ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު އަޅުގަނޑުމެން ތަޅުމަށް ގެންނަންޖެހުނީ، އެހެން ހުރި ހުރިހާ ރިޕޯޓުތަކެއް އަޅުގަނޑު ތަޅުމަށް ގެންނަމުން މި ދަނީ. ދެން މީގައި ވަކި ބޭފުޅެއްގެ ވައްކަމުގެ މައްސަލައެއް ނުވަތަ އެހެން އޮތް ކަމަކަށް ފާހަގައެއްނުކުރެވޭ. ވަކި ވައްކަމުގެ މައްސަލައެއް ވަކި މެންބަރަކަށް ތުހުމަތުކުރައްވައި އޮތް ކަމުގައި ވީ ނަމަ، މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ ބޭރުން އެ މައްސަލައެއް ހުށަހެޅިޔާ އިޖުރާއަތުތަކާ މަޖިލީހުން އެކަން މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ ތެރެއިން ބަލަމުން ގެންދާނަން. އަޅުގަނޑު އިތުރު ދެ ބޭފުޅެއް ފުރުސަތުދޭނަން މި ރިޕޯޓާ ވާހަކަދައްކަވަން އެދިވަޑައިގެންފައިވާ. އެހެންނަމަވެސް، ވޯޓުގެ ގަޑި ވީމާ ފުރަތަމަ ވޯޓަށްދާނަން.

10. ވޯޓަށް އެހުމަށް ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދުގެ ޖަލްސާގަ ވޯޓު؛ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި މިހިނގާ ތިންވަނަ ދައުރު، 18 ޑިސެންބަރު 2023ގެ ނިޔަލަށް އިތުރުކުރުމާ ގުޅޭ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	44
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	43

ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	43
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	22
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މަޖިލީހުގައި ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ؛ މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 44. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 43. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 43. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 22. އެހެންކަމުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިހިނގާ 3 ވަނަ ދައުރު 18 ޑިސެންބަރު 2023ގެ ނިޔަލަށް އިތުރުކުރުމަށް މަޖިލީހުން ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދުގެ ދެވަނަ ވޯޓު؛ އެންމެ ކުޑަމިނުން ދޭން އުޖޫރަ ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ދުވާފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިސްމާއީލް އަހްމަދު ހުށަހަޅުއްވައިފައިވާ ގަރާރު ދިރާސާކޮށް އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާއީލް އަހްމަދު

މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	46
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	01

ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	41
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	01
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	42
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	22
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސްނުވި

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ؛ މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 46. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 1. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 41. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 1. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 42. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 22. އެހެންކަމުން، މި ގަރާރު ފާސްނުވި. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ފަހު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ދެން އަޅުގަނޑު މި ގަރާރު ފާސްނުވުމާ ގުޅިގެން ދެން އަޅުގަނޑު ވޯޓަށް އަހާނީ، ދުވާފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިސްމާޢީލް އަޙްމަދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، އެންމެ ކުޑަމިނުން ދެވޭ އުޖޫރަ ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާ ގަރާރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 97 ވަނަ މާއްދާގެ (ގ)ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އިތުރަށް ފުރިހަމަކުރެއްވުމަށް އަނބުރާ އިޤްތިސާދީ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓު އަހާނަން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާޢީލް އަޙްމަދު

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	45
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	41

ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	41
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	21
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން:

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ؛ މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 45. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 41. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންފުޅުނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 41. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 21. އެހެންކަމުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 97 ވަނަ މާއްދާގެ (ގ)ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން، މި ގަރާރު އިތުރަށް ފުރިހަމަކުރުމަށް އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުއްވުމުގެ ކަމުގައި ދަންނަވަން.

9. ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން:

އާދެ! އަޅުގަނޑު އެނބުރި ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތްތަކަށް ދާނަން. އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް މި ގެންދާ ގަރާރުގެ މައްސަލަ؛ 9.2- ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން މިހާރު އެދިވަޑައިގެންފައި މިހާރު ވަނީ، އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޒް.

އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޒް ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހުށަހެޅިފައި މިވާ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓާ ގުޅިގެން ހާއްސަކޮށް އެސް.އެމް.އީ ކޮމިޓީގެ ބައެއް މެންބަރުން ފާހަގަކުރައްވަމުން އެދާ ކަންބޮޑުވުންތަކާ ހަޤީޤަތުގައިވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެކަންކަމާ ދޭތެރޭ ވިސްނައި، ކަންބޮޑުވުން ފާހަގަކުރަންޖެހޭ ކަންކަން. މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުން، އާދެ ސަރުކާރުގެ ކުންފުންޏެއްގެ ޕޮލިސީއިން، ގާއިމުކުރާ އިންޑަސްޓްރިއަލް ޒޯންގެ ބޯޑުގައި ހިންގުން ބޮޑު ވައްކަމެއް، ކޮރަޕްޝަންގެ މައްސަލަތައް އެކަމާ ގުޅިގެން މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ކޮމިޓީން ބަލައި ދިރާސާކުރުމަށްފަހު އޭގައި ހުރި ގޮސް ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކަ، އެކަމުގައި ބައިވެރިވި މީހުންގެ ވާހަކަތައް ކޮމިޓީގައި ހިމެނޭ ގޮތަށް

ފާސްކޮށް، މި ތަޢުލީމުން ގޮތެއް ނިންމުމަކަށް ބަލައި މި އިއްޒަތްތެރި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ފޮނުވީމާ، ރިޔާސަތުގައި އިންނަ ބޭފުޅުންގެ ގޮތް މިހެން ވިޔާ، އޭނަ ކުރާ ވައްކަން އެއީ ޚިޔާނާތް ވައްކަމެއް ނޫން ކަމަށް ދޭހަ އެއްވެސް ރިޔާސަތުން އަމަލުކުރާ ނަމަ، އެއީ ބަޔާންކޮށްދީފައި މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ވަގުތުން ވަގުތަށް އެ ރިޔާސަތު ބަދަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތަށް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިކަން ކުރެވުނީމަ މާ ބޮޑަށް ދަތިވެއްޖެ. ފުރުޞަތުގައި ހުރި ކަންކަން ބޭނުމުން މި ދަނީ ރިޔާސަތުން ބަދަލުކުރުމުގެ ސަބަބުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހަމަޔަ އަހަރު ވަންދެން ކުރިއްޔާގެ ތެރޭގައި ހިނގައިދިޔަ ވައްކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ކަމާ ގުޅުން ހުރި ކޮމިޓީއަކުން ފެންނަ ގޮތް ބަލާނެކަން ތަޙުޤީޤެއް ފުރިހަމަ، އެ ތަޙުޤީޤު މުޅިންހެއްޔެ ގައި ރިޔާސަތުގައި އިނދެ، ތިމަންނާ މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ ހިލާފަށް އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރާނަމޭ، ތިމަންނާ މި ބަޔަކާ ރިޔާސަތުގަޔާ އެއްގޮތް ނަޒާހަތްތެރި ރިޔާސަތު ބޭނުމާ، ރައްޔިތުން މިހާ ގަބޫލުކުރާނީ ހާހިސާބުއޮތޯ؟ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކުރިން ވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރިން ބައްދަލުވުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރިޔާސަތު ބަދަލުކުރަންޖެހުނު އޭގެ ބޮޑު އެއް ސަބަބަކީ، ގޮތް ބޭފުޅުންގެ ވައްކަންތަކަށް ފުރިހަމައި، ޚާއްސަކޮށް އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީގެ ބޮޑު ވައްކަމާ ގުޅިގެން ގޮތް ފުރަތަމަވާ ދާއިރާގައި ކުރެވުނު ދުވަސްތަކުގައި އަޅުގަނޑު މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން ނުލިބުނު. އެ ހުރިހާ ކަންކަމުން ސަލާމަތްކަމުގައި، މިއަދު މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާ ރައްޔިތުންގެ ބަޖެޓު ޒިންމާ ފާސްކުރުމަށް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީތަކުން ނިސްބަތްވާ އެއީ، ބަޔާންކޮށްދީފައި އަޅުގަނޑުމެން މި ދައުރުގެ ތެރޭގައި ޙަޤީޤީ އެއްވެސް ބޭނުން އެއް ކާމިޔާބު. ބަދަލު ނަޒާހަތްތެރި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަކަށް މި މަޖިލީހެއް ބަދަލުކުރުމުގެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކުރިއަށް އޮތް ތަނަވަސް ފަސް މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް ވާންޖެހޭ، ބަޔާންކޮށްދީފައި ރައްޔިތުންގެ މަސްލަހަތު އެއްގޮތް އިސްކަން މަސްއޫލިއްޔަތުކާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަކީ. ސަރުކާރުގެ ބޮޑުއިން ކަމުގައި ވިއަސް، ކުއްލި ނިޒާމަކުން ވިއަސް، ކުރާ ކަންކަން ކަމާ ގުޅޭ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީތަކުން ދިރާސާކުރުވި، އޭގެ އަސްލާ އެއްގޮތަށް މި މަޖިލީހުގެ ހަމަޔަށް ގެންދެވި، އެކަންކަން ފާސްކުރެވި، ކަމާ ގުޅޭ ފަރާތްތަކަށް ނިޒާމީ ގޮތުން މި ރައްޔިތުން ތާއީދުކުރާ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ނިޒާމުގެ ބޭރުން ކަންކަން ހަމަޔާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ހިންގުމަށް. ސަރުކާރަށް ފާހަގަކުރެވޭ، ސަރުކާރުން ކުރާ ކަންކަމަކީ ރައްޔިތުންނަށް މަންފާ ހުރި ކަންކަމުގެ އަޅުގަނޑުމެން ހިނގާ. މި ރިޕޯޓު މި އޮތީ ގޮތުން ފާސްކުރަން އަޅުގަނޑު ފެށޭ ތާއީދުކުރާ ވަގަކަށް ދަންނަވަން. ހަމަ އޮއްސާލައިގެން، އެކަމާ ސަރުކާރުގެ ކޮމިޓީތަކާ އެއީ ސަލާމަތް އިންސާފު އިންސާނިއްޔަތާ ކޮމިޓީން މި ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓު ބަލައި ދިރާސާކުރުމުން އޮތް ގޮތަކީ ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް އޭގެ މަސައްކަތަކުން އަޅުގަނޑު ހަމަ ފުރިހަމަ ތާއީދުކުރާ ދަންނަވަމުން، އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ ކުރުކޮށްލާނަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވާނީ ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދުދީދީއަށް.

ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދުދީދީ ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ރިޕޯޓަކީ އެސް.އޯ.އީ ކޮމިޓީގައި އަޅުގަނޑު ވެސް އިންނަ ކޮމިޓީއެއްގައި ބަލުން މަސައްކަތަކާ ބެހޭ ގޮތުން ހެދިފައިވާ ރިޕޯޓެއް. ޖީ.އެމް.އައި.ޖީ.ގެ؛ އޮޑިޓުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހުރަސްއެޅިފައި ވަނީ، ބިލްޑިންގައި އޮތް ބަޖެޓް، ބަޖެޓް ކަފަދި ސަޕޯޓް ސަކަތަތަ ރިޔާ ބަޖެޓް. އެ ބޮޑު އެހެން ބަރަބަރު ހެއްދަވާ ނަގާދީ ކަމަށް ބަހަނާ ސިޓީ ފުރުޞަތުވައިގެން އަޅުގަނޑުމެން މި މަސައްކަތަށް ބޮޑީ. ބޮޑުބޮޑުކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވި، އޮޑިޓުގައި އެ ކަންތައްތަކަށް ނަގަންޖެހޭ ހުއްދަތަކާއި، އަދި އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތަކާއި، އެ ކަންތައްތައް ރަނގަޅަށް ނުވި، އެމް.ޑީ.ގެ އަމިއްލަ ނިންމުންތަކާއި ގޮތަށް ނިންމުންތައް މަސައްކަތްކޮށްފައިވާކަން. އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ފެނުނު ކަންތައްތަކަކީ ރިޔާއަތްކޮށްދެވިފައި އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީން ވަނީ އެކަމާ ނިންމާފައި، އަދި މެންބަރުންގެ އަޣްލަބިއްޔަތުން އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީއަށް ދީފައިވާ މައުލޫމާތު. އޭގައި ފުރަތަމަ 5.1ގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އޮންނާނެ ފާހަގަކޮށްފައި، ސްޓޭޓް އޯންޑް އެންޓަރޕްރައިޒަސް ކޮމިޓީއަށް ދީފައިވާ މައުލޫމާތު، އަދި ހިއްސާ ހެއްކާއި، އަދި ބަދަލުކުރުމުގެ ހުރި ފަރާތްތަކަށް ދީފައިވާ ބަޔާނަތަކުގެ އަދިގައި ގެރެންޓީ މާލީ އިންވެސްޓްމެންޓް ޖަހާ ކުރިމަތިވެގެން [illegible] ސިޓީގެ ސަރަޙައްދު [illegible] ބޭސް [illegible] [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވޭ ރިސްކު، ކޮމްޕްލަޔަންސްގެ ހިންގުމުގެ އުސޫލުތަކާއި އަދި ގަވާއިދު ހިފާޒަތު، ގަވާއިދު ހިފާޒަތު މެނޭޖްމަންޓްގެ ޑިރެކްޓަރު ޕަބްލިކުރައްވާފައިވާކަން ފެންނަން ހުރިކަން. މި މަސައްކަތްތަކުގައި އިހުމާލުވެފައިވާކަމާ ދެކުނު، އަދި އެ ފިޔަވަޅުތަކަށް ފިޔަވަޅުއެޅުމަށް އަޅުގަނޑުމެން އޭރު ނިންމާފައިވާން ޕީ.ސީ.ބީ.އޭއަށާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސަށާއި އަދި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީހަށް ވެސް ދަންނަވާލަން އެކަމުގައި ނިންމާފައިވާން. ދެވަނަ ކަމެއް ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކޮށްފައިވާން، ބިޑްކުރި [illegible] އޮތް [illegible] ސިސްޓަމް [illegible] ނުގުޅޭ މަސައްކަތްކަމް ގޮތުގައި ވާހަކަ އިންޖިނިއަރިންގ ޓީމް [illegible] މެނޭޖްމަންޓް ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޭރަށް [illegible]، އެ ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޕްރޮކިއުމެންޓް އުސޫލުތަކާ ހިލާފަށް ޕްރޮކިއުމަންޓް ދިން ވާހަކަ ވަރަށް [illegible] ފާހަގަކުރެވޭ. އަދި އޭގެއިތުރުން 5.3ގައި ފާހަގަކޮށްފައި އޮންނާނެ، ކުރިއަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގެރެންޓީގެދަށުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ނިންމިނިންމުމާ [illegible] [illegible] މާލެ [illegible] އިންޖިނިއަރިންގ ޓީމް [illegible] މެނޭޖްމަންޓް ޑިރެކްޓަރު

އަލްފާޟިލް އިބްރާހީމް ރަޝީދު އަބޫބަކުރު ނާޖާއިޒު ފައިދާއެއް ހޯދުމަށް ބަލައި އެ ކުންފުނީގެ ބޮޑެތި އެންގުމެއް ނެތި އަދި ބިޑްކުރުމަކާ ނުލައި ތިލަފުށީގައި ރާވާ ގުދަންތައް ހުރުމުގައި ކުންފުނިތަކާ ހަވާލުކޮށްފައިވާ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކަމަށް ވެސް. އަދި އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނަށް އަޅުގަނޑުމެން ވާނީ އެ މައްސަލަ ވެސް ހުށަހަޅާފަ. އެހެންނަމަވެސް، މިފަދަ ނިންމުންތަކާއި އަސްލުކަން ވަރަށް ފަޅި ކިޔާގެ ނިންމާފައިވާ ގޮތަކީ. އަދި އިޖުރާއަތް ވަކި 5.6، 5.7، މިގޮތަށް ގޮސް. އެއްޗެހިވާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ އެނދެރި، ހުރިހާ އިޤްތިޞާދީ ފުރުސަތުން ވެސް މި ކަންތައްތަކަށް ބޮޑުވަރުދަ މި ރަށްޓެހި އެއް ގޮތަށް ފާސްކޮށްދެއްވުމަށް. ޝުކުރިއްޔާ ދަންނަވަން ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. މި ރިޕޯޓަށް ވާހަކަދެއްކެވުމަށް ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގެންނެވި؛ އާދެ! އިތުރު ބޭފުޅަކު މިހާރު އެދިވަޑައިގެންފައި ނުވޭ. ދުވާފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިސްމާޢީލް އަބްދުﷲ.

ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާޢީލް އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު މި ހިމެނިފައި އޮތް ރިޕޯޓަކީ، މިއަދު އެޖެންޑާކުރެވިގެން މި ދާ ރިޕޯޓަކީ މީގެ ތިންހަތަރު އަހަރު ކުރިން މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކުން ނިންމާފައި އޮތް ރިޕޯޓެއް. މި ރިޕޯޓު މިއަދު ހަމައަށް ނަގައިގެން ފުރުޞަތުގައި އެކަމާ ބެހޭ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ސިޔާސީ ގޮތުން މި ދަނީ، ކޮމިޓީގެ ރިޔާސަތުން ވައްކަމާ އެއްކޮޅަށް މަސައްކަތްކުރި ދިރާސާކުރި ރިޕޯޓު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އޮތީ. ދެބައިން ވަރަށް ރަނގަޅަށް އިޤްތިޞާދީ ނަޒަރަކުން ބަލާލާއިރު އެކު މަޖިލީހުން ހިންގުމު ވާހަކަ ކުރި ދުވަހު އިސްތިޢުފާދީފައިވާ ކުރިން ވިޔަފާރީގެ މަޖިލިސް ވީ ދަރުމަވަންތަ އަސާސީ ބައިތަކަށް ހުރި މިފަދަ ވާހަކަތައް އިސްވެރިކަން އޮތް ޕާޓީއެއްގެ ދުވަސްވަރު އަޅުގަނޑުމެން ދަށުން ހުރި މިފަދަ ވާހަކަތައް ބަލައިލާ. މިދިޔަ 4 އަހަރުދުވަހުގެ ތެރޭގައި މަޖިލީހުގެ ބާރުގައި ސަރުކާރު ބޭނުންކުރެވުނު ގޮތާ މިހާރުގެ ކަންކަން ގެއްލާ ގޮތަށް ގެންގޮސް، އަދި ސަރުކާރު މިހާރުގެ ކަންކަން ސަރުކާރު ގޮތަށް ބަދަލުކުރުމުގައި ބޭނުންކުރެވުން ރިޔާސަތުން ކުރިމަތިކުރެވުނު އެތައްއެތައް ދަރިވަރުންނަށް، ޖަވާބުދާރީވުމެއް ނުހުންނަ ގޮތް ރިޕޯޓުގައި ވެސް މި ރިޕޯޓަކީ. އިޤްތިޞާދީ ރަސްމީ؛ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނުނީ 2019 ވަނަ އަހަރު އަޅުގަނޑު ވެސް ހުށަހެޅީ ގަވާއިދަކަށް ހަމަ ނިޒާމީވެ ފެނުނުކަމުގައިވެސް އޮތް ތަން. މިގެ ތިން ކަހަލަ ކުރިން އަޅުގަނޑު މި ރިޔާސަތަށް ބަލާކުރުމަށް އަރިން. ރިޔާސަތުން ކަންކަން ކުރަމުންދިޔައީ ތަފާތު ކަހަލަ ބަދަލުތަކެއް ތެރޭގައި. އަމިއްލަ މަސްލަހަތު ނާޖާއިޒު ގޮތުގައި ރިޔާސަތު ބޭނުންކުރުމުންދިޔަކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވެނީ. އެންމެ ބޮޑު އެއް މަސްއޫލިއްޔަތު، ރައީސް ޔާމީނުގެ ސަރުކާރުގެ ދުވަސްވަރު ދިޔަ އެމް.އެމް.ޕީ.އާރް.ސީގެ މަސައްކަތް. އެމް.އެމް.ޕީ.އާރް.ސީގެ މަސައްކަތް މި ސަރުކާރުން ގެންނަދެން، ޚަރަދުކުރުން އެ ރިޕޯޓުން ފެނިލާތީގައި ދަންނަ ކަން.

ހާއްސަކޮށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން، ކުރީގެ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޗެއަރޕާސަން ހަސަން ލަތީފު، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ ރިޕޯޓުން އުނިކޮށް [illegible] އެ ރިޕޯޓު ނުކުމެގެންދިޔަ ތަން. އެހެންވީމާ، ބަޖެޓުގައި ވައްކަމާ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ވައްކަން ހުއްޓުވަން މަސައްކަތްކުރި [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] މިހާރު މި ވަނީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން މި ދިޔައީ، ކޮމިޓީއިން [illegible] ވައްކަމުގެ ރިޕޯޓުތައް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ތަން. އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި މި ރިޕޯޓު މި މަޖިލީހުން [illegible] [illegible] ފާސްކުރަންޖެހޭނެ. މި ރިޕޯޓާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވައްކަމާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible]. އަދި ވައްކަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] މި ޕާޓީން، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޝަރީއަތަށް [illegible] [illegible] [illegible] މި ރިޕޯޓާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މި އޮތީ ހަމަ ސާފުސާފުކޮށް ވައްކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމައްޗަށް ގެންނަން. މިއަދު [illegible] [illegible] [illegible] މެންބަރަކީ [illegible] ވައްކަމާ [illegible] [illegible] މެންބަރެއް. [illegible] [illegible] އެއްވެސް [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑު [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ރިޕޯޓަށް އިތުރަށް އިތުރު ބޭފުޅަކު ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން އެދިވަޑައިގަންނަވާކަށް އަޅުގަނޑު ބަލައިލާނަން. އާދެ! އިތުރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު މި ރިޕޯޓަށް ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން އެދިވަޑައިގެންފައިނުވާތީ އެކު، މި ރިޕޯޓުގެ ބަހުސްގެ ވަގުތު އަޅުގަނޑު ނިންމާލަން. މި ރިޕޯޓަށް ވޯޓަށް އަހުން ދާނީ ޖަލްސާ ބާއްވާ ދުވަހެއްގެ ވޯޓު ގަޑީގައި އޮންނާނެ ވާހަކަ ދަންނަވަން.

ނިންމުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު މިހިސާބުން މިއަދުގެ އެޖެންޑާގައިވާ މަސައްކަތްތައް ނިންމާނަން. ދެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއް އޮންނާނީ، 11 ޑިސެންބަރު 2023 ވާ ހޯމަ ދުވަހުގެ ހެނދުނު 9 ޖަހާއިރު.

والحمد لله ربّ العالمين މަޖިލިސް ނިމުނީ.

Overall Voting Result 12/6/2023 9:17:29 AM

Voting Mode: Open

VOTE

Kulli massala ah bahuskurumaamedhu_MP Ahmed Abdulla

Results

Present:	41
Eligible to vote:	40
Yes:	33
No:	3
Abstain:	0
Voted:	36
Not Voted:	4

Note: All inserted cards will be counted as present by the system. Attached sheet shows the members present at the time of voting.

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Yes
11	Ali Azim (TD)	Medhu Henveyru	Yes
13	Hassan Latheef (TD)	Henveyru Hulhangu	Yes
14	Eva Abdulla (TD)	Galolhu Uthuru	Yes
19	Imthiyaz Fahmy (TD)	Maafannu Uthuru	Not Voted
20	Ibrahim Rasheed (TD)	Maafannu Medhu	Yes
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Yes
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Yes
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
28	Ibrahim Shareef (MDP)	Kelaa	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	No
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Yes
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
38	Mohamed Shahid (MDP)	Funadhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
45	Ismail Ahmed (MDP)	Dhuvaafaru	Yes
46	Hassan Ahmed (MDP)	Inguraidhoo	Yes
53	Abdul Ghani Abdul Hakeem (MD..	Kurendhoo	Yes
54	Abdulla Jabir (MDP)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (PNC)	Thulusdhoo	Not Voted
56	Ibrahim Shaaz (MDP)	Guraidhoo	Yes
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
64	Ikram Hassan (MDP)	Dhiggaru	Not Voted
67	Abdul Muhsin Hameed (MDP)	Nilandhoo	Yes
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	No
70	Hassan Afeef (TD)	Vilufushi	No
76	Moosa Siraj (IND)	Fonadhoo	Not Voted
83	Hussain Firushan (TD)	Madaveli	Yes
85	Ahmed Zahir (TD)	Gadhdhoo	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
89	Ilyas Labeeb (TD)	Hulhudhoo	Yes
93	Ahmed Rasheed (TD)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes

* Kulli massala ah bahuskurumaamedhu_MP Ahmed Abdulla

ވޯޓު ގަޑީގެ ހާޒިރީ

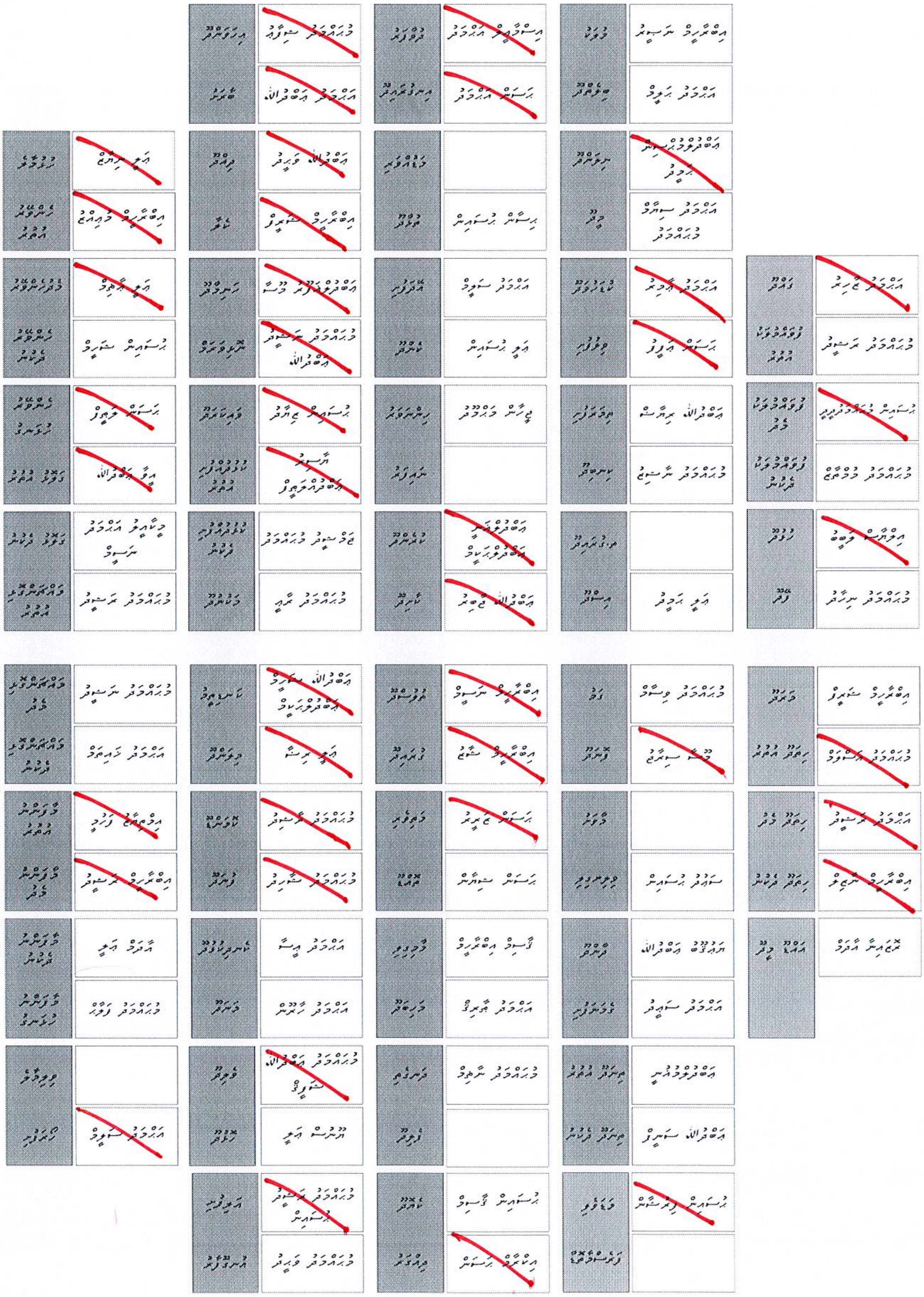

41 ☐ ހާޒިރީ

Overall Voting Result 12/6/2023 10:24:26 AM

Voting Mode: Open

VOTE

Kulli massalaige bahusge vaguthu ithurukurumaamedhu

Results

Present:	54
Eligible to vote:	53
Yes:	25
No:	0
Abstain:	0
Voted:	25
Not Voted:	28

Note: All inserted cards will be counted as present by the system. Attached sheet shows the members present at the time of voting.

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Not Voted
11	Ali Azim (TD)	Medhu Henveyru	Not Voted
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (TD)	Henveyru Hulhangu	Not Voted
14	Eva Abdulla (TD)	Galolhu Uthuru	Not Voted
19	Imthiyaz Fahmy (TD)	Maafannu Uthuru	Not Voted
20	Ibrahim Rasheed (TD)	Maafannu Medhu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Yes
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Not Voted
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
28	Ibrahim Shareef (MDP)	Kelaa	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Not Voted
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Not Voted
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Not Voted
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Not Voted
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
38	Mohamed Shahid (MDP)	Funadhoo	Yes
40	Ahmed Haroon (MDP)	Manadhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (TD)	Ungoofaaru	Not Voted
45	Ismail Ahmed (MDP)	Dhuvaafaru	Yes
46	Hassan Ahmed (MDP)	Inguraidhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
53	Abdul Ghani Abdul Hakeem (MD..	Kurendhoo	Yes
54	Abdulla Jabir (MDP)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (PNC)	Thulusdhoo	Not Voted
56	Ibrahim Shaaz (MDP)	Guraidhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Not Voted
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
64	Ikram Hassan (MDP)	Dhiggaru	Yes
65	Ibrahim Naseer (MDP)	Mulaku	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Not Voted
67	Abdul Muhsin Hameed (MDP)	Nilandhoo	Not Voted
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted
70	Hassan Afeef (TD)	Vilufushi	Not Voted
75	Mohamed Wisam (MDP)	Gamu	Yes
76	Moosa Siraj (IND)	Fonadhoo	Not Voted
79	Yaugoob Abdulla (MDP)	Dhaandhoo	Yes
83	Hussain Firushan (TD)	Madaveli	Not Voted
85	Ahmed Zahir (TD)	Gadhdhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Not Voted
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
89	Ilyas Labeeb (TD)	Hulhudhoo	Not Voted
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
93	Ahmed Rasheed (TD)	Hithadhoo Medhu	Not Voted
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes

*Kulli massalaige bahusge vagathu ihurukurumaavedhu

ވޯޓު ގަޑީގެ ހާޒިރީ

ހިންނަވަރު: މުޙައްމަދު ޝިފާޒް
[illegible]: އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ

[illegible]: ~~އިސްމާޢީލް އަޙްމަދު~~
[illegible]: ~~ޙަސަން އަޙްމަދު~~

[illegible]: ~~އިބްރާހީމް ނަސީރު~~
[illegible]: އަޙްމަދު ޙަމީދު

[illegible]: ~~ޢަލީ ނާޒިޢު~~
ހެންވޭރު އުތުރު: އިބްރާހީމް މުޠަލިބު

ދިއްދޫ: ~~ޢަބްދުﷲ ވަޙީދު~~
[illegible]: ~~އިބްރާހީމް ޝަރީފް~~

[illegible]:
ފޮނަދޫ: ޙަސަން ޙުސައިން

[illegible]: ޢަބްދުލްމުޙުސިން ޙަމީދު
[illegible]: އަޙްމަދު ސިއާމް މުޙައްމަދު

ހުޅުހެންވޭރު: ޢަލީ އާޒިމް
ހެންވޭރު ދެކުނު: ~~ޙުސައިން ޝަރީފް~~

[illegible]: ޢަބްދުލްޢަޒީޒު މޫސާ
ނޮޅިވަރަމް: މުޙައްމަދު ނަޝީދު ޢަބްދުﷲ

[illegible]: ~~އަޙްމަދު ސަލީމް~~
ކެންދޫ: ޢަލީ ޙުސައިން

[illegible]: ~~އަޙްމަދު ޝާރިޢު~~
[illegible]: ޙަސަން އަދީލް

ގައްދޫ: އަޙްމަދު ޢާރިފް
ފުވައްމުލަކު އުތުރު: މުޙައްމަދު ރަޝީދު

ހެންވޭރު ހުޅަނގު: ޙަސަން ލަޠީފް
ގަލޮޅު އުތުރު: ރިޔާ ޢަބްދުﷲ

ވައިކަރަދޫ: ~~ޙުސައިން ރިޔާޒު~~
ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު: ރާސިމް ޢަބްދުއްރަޙީމް

[illegible]: ޗިރާން މަޙްމޫދު
[illegible]:

[illegible]: ޢަބްދުﷲ ރިޔާޒް
ހިތަދޫ: މުޙައްމަދު ނާޝިޒު

ފުވައްމުލަކު މެދު: ~~ޙުސައިން މުޙައްމަދުދީދީ~~
ފުވައްމުލަކު ދެކުނު: މުޙައްމަދު މުޞްޠަފާ

ގަލޮޅު ދެކުނު: މީކާއިލު އަޙްމަދު ނަސީމް
މަޗަންގޮޅި އުތުރު: މުޙައްމަދު ނަޝީދު

ކުޅުދުއްފުށި ދެކުނު: ޖަމްޝީދު މުޙައްމަދު
[illegible]: މުޙައްމަދު ނާއީ

[illegible]: ~~ޢަބްދުލްމަޖީދު ޢަބްދުލްބާރީ~~
[illegible]: ~~ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު~~

[illegible]:
އިސްދޫ: ޢަލީ ޙަމީދު

ގައްދޫ: އިލްހާމް އަޙްމަދު
[illegible]: މުޙައްމަދު ނިހާދު

މަޗަންގޮޅި މެދު: މުޙައްމަދު ނަޝީދު
މަޗަންގޮޅި ދެކުނު: އަޙްމަދު ހަމީދު

[illegible]: ޢަބްދުﷲ ޝަރީފް ޢަބްދުލްބާރީ
މިލަންދޫ: ޢަލީ ރިޟާ

[illegible]: އިބްރާހީމް ނަސީމް
ގެމަނަފުށި: އިބްރާހީމް ޝާފިޢު

[illegible]: ~~މުޙައްމަދު ވިސާމް~~
[illegible]: ~~މޫސާ ސިރާޖު~~

[illegible]: ~~އިބްރާހީމް ޝަރީފް~~
ހިތަދޫ އުތުރު: ~~މުޙައްމަދު އަސްލަމް~~

މާފަންނު އުތުރު: އިލްޔާސް ލަބީބު
މާފަންނު މެދު: ~~އިބްރާހީމް ރަޝީދު~~

ތޮއްޑޫ: ~~މުޙައްމަދު ރަޝީދު~~
[illegible]: ~~މުޙައްމަދު ޝާހިދު~~

މަތިވެރި: ޙަސަން ޒަރީރު
[illegible]: ~~ޙަސަން ސިހާން~~

މާވަށު:
[illegible]: ސަޢުދު ޙުސައިން

ހިތަދޫ މެދު: އަޙްމަދު ނަޝީދު
ހިތަދޫ ދެކުނު: ~~އިބްރާހީމް ނާޒިލް~~

މާފަންނު ދެކުނު: އާދަމް ޝަރީފް
މާފަންނު ހުޅަނގު: ~~މުޙައްމަދު ފާއިޒު~~

ކެނދިކުޅުދޫ: އަޙްމަދު ރިޟާ
[illegible]: ~~އަޙްމަދު ނާޝިން~~

މާމިގިލި: ޤާސިމް އިބްރާހީމް
[illegible]: އަޙްމަދު ނާޒިމް

[illegible]: ~~ޙަމްދޫނު ޢަބްދުﷲ~~
ގުރައިދޫ: އަޙްމަދު ސަޢީދު

އައްޑޫ މީދޫ: ރޮޒައިނާ އާދަމް

ވިލިމާލެ:
[illegible]: ~~އަޙްމަދު ސަލީމް~~

[illegible]: ~~މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ ޝަރީފް~~
[illegible]: ~~ހުސްނާ ޢަލީ~~

ދަނގެތި: މުޙައްމަދު ނާޝިމް
[illegible]:

ހިތަދޫ އުތުރު: ޢަބްދުލްމުޙުސިން
ހިތަދޫ ދެކުނު: ޢަބްދުﷲ ސަޢީދު

[illegible]: ~~މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޙުސައިން~~
އުނގޫފާރު: މުޙައްމަދު ވަޙީދު

[illegible]: ޙުސައިން ޔާސިމް
[illegible]: ~~އިލްހާމް ޙަސަން~~

[illegible]: ~~ޙުސައިން ޝިހާބު~~
ހުޅުހެންވޭރު:

☒ ހާޒިރުވި

31

Overall Voting Result 12/6/2023 1:31:50 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Rayyithunge Majleehuge mi hin'gaa Dhauru 18 December 2023 ge niyalah ithurukurumaamedhu

Results

Present:	69
Eligible to vote:	68
Yes:	43
No:	0
Abstain:	0
Voted:	43
Not Voted:	25

Note: All inserted cards will be counted as present by the system. Attached sheet shows the members present at the time of voting.

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Yes
11	Ali Azim (TD)	Medhu Henveyru	Not Voted
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (TD)	Henveyru Hulhangu	Not Voted
14	Eva Abdulla (TD)	Galolhu Uthuru	Not Voted
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (TD)	Mahchangoalhi Uthuru	Not Voted
18	Ahmed Haitham (MDP)	Mahchangoalhi Dhekunu	Yes
19	Imthiyaz Fahmy (TD)	Maafannu Uthuru	Not Voted
20	Ibrahim Rasheed (TD)	Maafannu Medhu	Yes
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Yes
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Yes
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
28	Ibrahim Shareef (MDP)	Kelaa	Not Voted
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Not Voted
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
38	Mohamed Shahid (MDP)	Funadhoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
40	Ahmed Haroon (MDP)	Manadhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (TD)	Ungoofaaru	Not Voted
45	Ismail Ahmed (MDP)	Dhuvaafaru	Not Voted
46	Hassan Ahmed (MDP)	Inguraidhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Yes
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
53	Abdul Ghani Abdul Hakeem (MD..	Kurendhoo	Yes
54	Abdulla Jabir (MDP)	Kaashidhoo	Not Voted
55	Ibrahim Naseem (PNC)	Thulusdhoo	Not Voted
56	Ibrahim Shaaz (MDP)	Guraidhoo	Yes
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Not Voted
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
61	Mohamed Nazim (IND)	Dhangethi	Yes
64	Ikram Hassan (MDP)	Dhiggaru	Yes
65	Ibrahim Naseer (MDP)	Mulaku	Yes

ID	Name	Organisation	Result
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Not Voted
67	Abdul Muhsin Hameed (MDP)	Nilandhoo	Not Voted
68	Ahmed Siyam Mohamed (MDA)	Meedhoo	Yes
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted
70	Hassan Afeef (TD)	Vilufushi	Not Voted
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
75	Mohamed Wisam (MDP)	Gamu	Yes
76	Moosa Siraj (IND)	Fonadhoo	Not Voted
78	Saud Hussain (MDP)	Villingili	Yes
79	Yaugoob Abdulla (MDP)	Dhaandhoo	Yes
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
83	Hussain Firushan (TD)	Madaveli	Not Voted
85	Ahmed Zahir (TD)	Gadhdhoo	Not Voted
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (TD)	Hulhudhoo	Not Voted
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Not Voted
93	Ahmed Rasheed (TD)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

1)* Dhaanu extend kurumah.

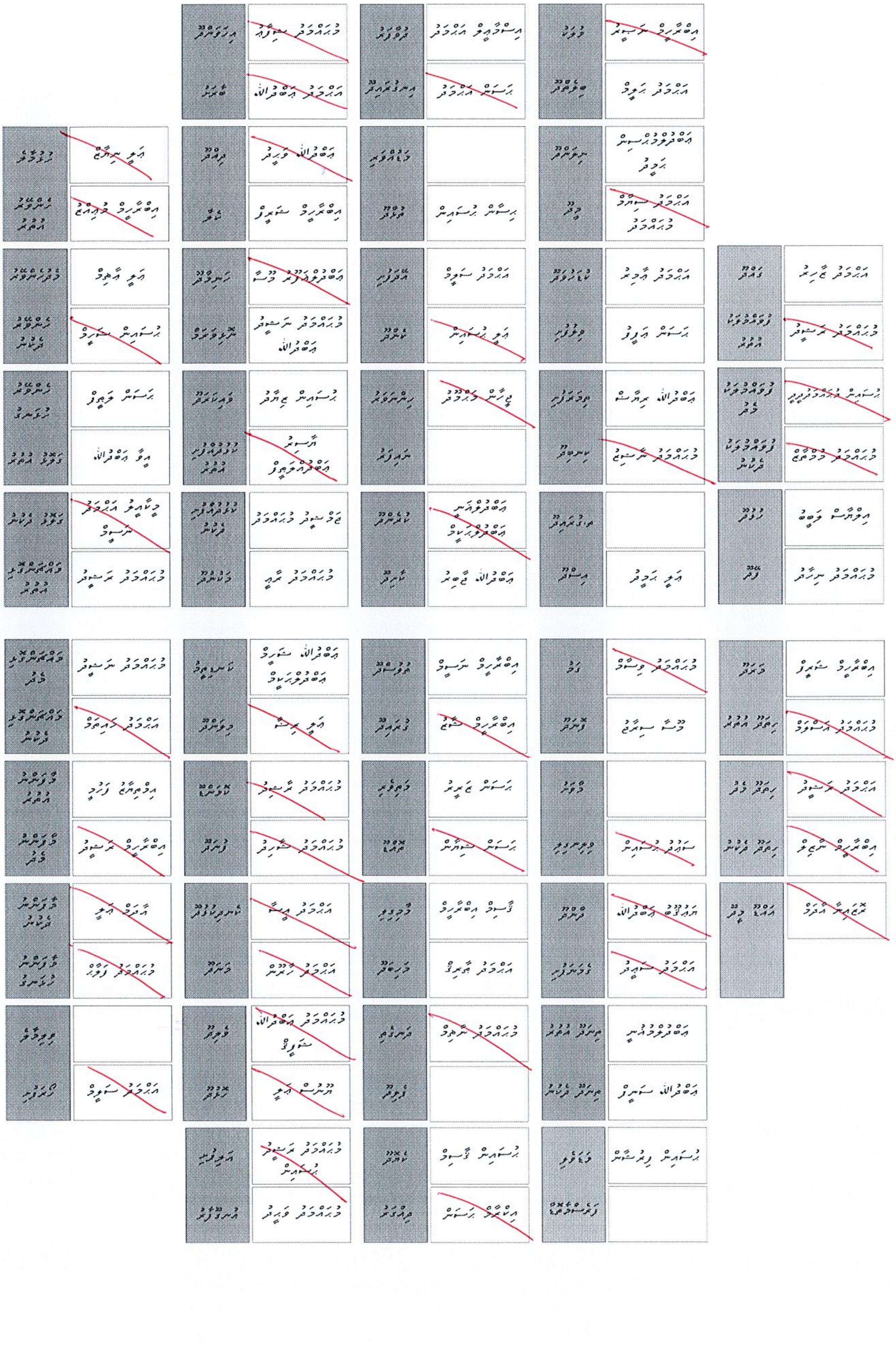

ވޯޓު ގަޑީގެ ހާޒިރީ

⧄ ހާޒިރުވި

Overall Voting Result 12/6/2023 1:33:59 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Emme kudaminun dheveyne ujoora kan'daelhumaa gulheygothun Rayyithunge Majleehah hushahalhaa qaraar, Iqthisodhy Committeen dhiraasaakoh nimmigothuge Report faaskurumah

Results

Present:	69
Eligible to vote:	68
Yes:	1
No:	41
Abstain:	1
Voted:	43
Not Voted:	25

Note: All inserted cards will be counted as present by the system. Attached sheet shows the members present at the time of voting.

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	No
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	No
11	Ali Azim (TD)	Medhu Henveyru	Not Voted
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	No
13	Hassan Latheef (TD)	Henveyru Hulhangu	Not Voted
14	Eva Abdulla (TD)	Galolhu Uthuru	Not Voted
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	No
16	Mohamed Rasheed (TD)	Mahchangoalhi Uthuru	Not Voted
18	Ahmed Haitham (MDP)	Mahchangoalhi Dhekunu	No
19	Imthiyaz Fahmy (TD)	Maafannu Uthuru	Not Voted
20	Ibrahim Rasheed (TD)	Maafannu Medhu	Not Voted
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	No
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	No
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	No
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	No
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	No
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	No
28	Ibrahim Shareef (MDP)	Kelaa	No
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	No
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	No
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Abstain
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	No
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	No
38	Mohamed Shahid (MDP)	Funadhoo	No
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	No
40	Ahmed Haroon (MDP)	Manadhoo	No
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Not Voted
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	No
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	No
44	Mohamed Waheed (TD)	Ungoofaaru	Not Voted
45	Ismail Ahmed (MDP)	Dhuvaafaru	Not Voted
46	Hassan Ahmed (MDP)	Inguraidhoo	No
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	No
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	No
53	Abdul Ghani Abdul Hakeem (MD..	Kurendhoo	No
54	Abdulla Jabir (MDP)	Kaashidhoo	Not Voted
55	Ibrahim Naseem (PNC)	Thulusdhoo	Not Voted
56	Ibrahim Shaaz (MDP)	Guraidhoo	No
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Not Voted
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	No
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
61	Mohamed Nazim (IND)	Dhangethi	No
64	Ikram Hassan (MDP)	Dhiggaru	No
65	Ibrahim Naseer (MDP)	Mulaku	No

ID	Name	Organisation	Result
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Not Voted
67	Abdul Muhsin Hameed (MDP)	Nilandhoo	Not Voted
68	Ahmed Siyam Mohamed (MDA)	Meedhoo	Yes
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted
70	Hassan Afeef (TD)	Vilufushi	Not Voted
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	No
75	Mohamed Wisam (MDP)	Gamu	No
76	Moosa Siraj (IND)	Fonadhoo	Not Voted
78	Saud Hussain (MDP)	Villingili	No
79	Yaugoob Abdulla (MDP)	Dhaandhoo	No
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	No
83	Hussain Firushan (TD)	Madaveli	Not Voted
85	Ahmed Zahir (TD)	Gadhdhoo	Not Voted
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	No
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	No
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	No
89	Ilyas Labeeb (TD)	Hulhudhoo	Not Voted
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Not Voted
93	Ahmed Rasheed (TD)	Hithadhoo Medhu	No
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	No
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	No

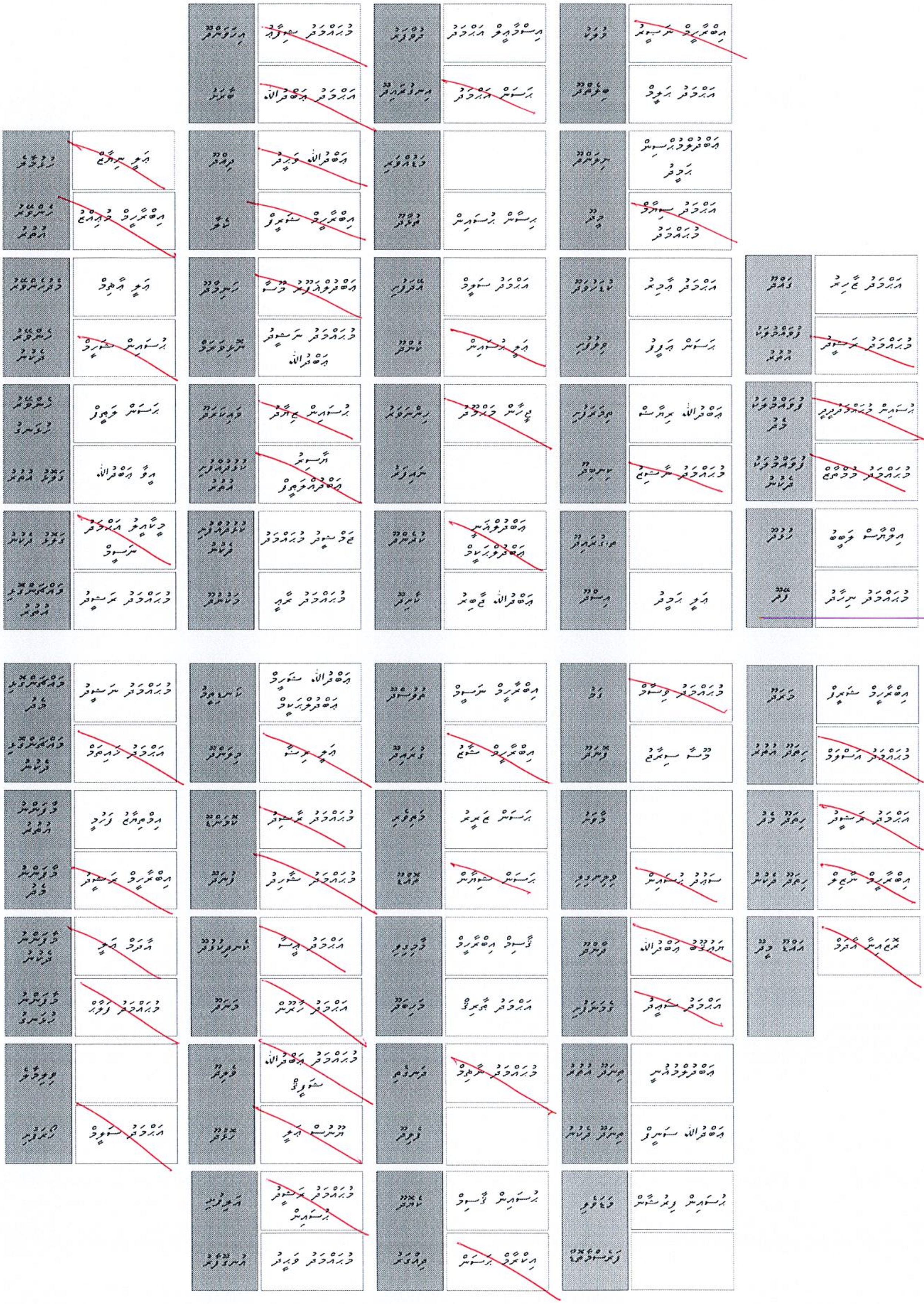

2)* minimum wage report faas kurumah ވޯޓު ގަޑީގެ ނަތީޖާ

☐ ހާޒިރު 46.

Overall Voting Result 12/6/2023 1:36:44 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Emme kudaminun dheveyne ujoora kan'daelhumaa gulheygothun Rayyithunge Majleehah hushahalhaa qaraar anbura Committee ah fonuvvumah

Results

Present:	69
Eligible to vote:	68
Yes:	41
No:	0
Abstain:	0
Voted:	41
Not Voted:	27

Note: All inserted cards will be counted as present by the system. Attached sheet shows the members present at the time of voting.

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Yes
11	Ali Azim (TD)	Medhu Henveyru	Not Voted
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (TD)	Henveyru Hulhangu	Not Voted
14	Eva Abdulla (TD)	Galolhu Uthuru	Not Voted
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (TD)	Mahchangoalhi Uthuru	Not Voted
18	Ahmed Haitham (MDP)	Mahchangoalhi Dhekunu	Not Voted
19	Imthiyaz Fahmy (TD)	Maafannu Uthuru	Not Voted
20	Ibrahim Rasheed (TD)	Maafannu Medhu	Not Voted
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Yes
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Yes
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
28	Ibrahim Shareef (MDP)	Kelaa	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
38	Mohamed Shahid (MDP)	Funadhoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
40	Ahmed Haroon (MDP)	Manadhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (TD)	Ungoofaaru	Not Voted
45	Ismail Ahmed (MDP)	Dhuvaafaru	Yes
46	Hassan Ahmed (MDP)	Inguraidhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Not Voted
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
53	Abdul Ghani Abdul Hakeem (MD..	Kurendhoo	Yes
54	Abdulla Jabir (MDP)	Kaashidhoo	Not Voted
55	Ibrahim Naseem (PNC)	Thulusdhoo	Not Voted
56	Ibrahim Shaaz (MDP)	Guraidhoo	Yes
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Not Voted
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
61	Mohamed Nazim (IND)	Dhangethi	Yes
64	Ikram Hassan (MDP)	Dhiggaru	Not Voted
65	Ibrahim Naseer (MDP)	Mulaku	Yes

ID	Name	Organisation	Result
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Not Voted
67	Abdul Muhsin Hameed (MDP)	Nilandhoo	Not Voted
68	Ahmed Siyam Mohamed (MDA)	Meedhoo	Yes
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted
70	Hassan Afeef (TD)	Vilufushi	Not Voted
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
75	Mohamed Wisam (MDP)	Gamu	Yes
76	Moosa Siraj (IND)	Fonadhoo	Not Voted
78	Saud Hussain (MDP)	Villingili	Yes
79	Yaugoob Abdulla (MDP)	Dhaandhoo	Yes
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
83	Hussain Firushan (TD)	Madaveli	Not Voted
85	Ahmed Zahir (TD)	Gadhdhoo	Not Voted
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (TD)	Hulhudhoo	Not Voted
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Not Voted
93	Ahmed Rasheed (TD)	Hithadhoo Medhu	Not Voted
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

3)* minimum wage report comity ah foruvunmae.

~~އިބްރާހީމް ނަޞީރު~~	ގަމު
އަޙްމަދު ރަޝީދު	މާވަށު
~~އިސްމާޢީލް އަޙްމަދު~~	ފޮނަދޫ
~~ޙަސަން އަޙްމަދު~~	އިސްދޫ
~~މުޙައްމަދު ސިޔާމް~~	ހިތަދޫ
~~އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ~~	ފޭދޫ
ޢަބްދުލްމުޙްސިން ޙަމީދު	ނިލަންދޫ
~~އަޙްމަދު ސިޔާމް މުޙައްމަދު~~	މީދޫ
	މަޑުއްވަރި
ހިސާން ޙުސައިން	ދުވާފަރު
~~ޢަބްދުﷲ ވަޙީދު~~	ދިއްދޫ
~~އިބްރާހީމް ޝަރީފް~~	ކެލާ
~~ޢަލީ ރިޔާޒް~~	ތުރާކުނު
~~އިބްރާހީމް މުޢިއްޒު~~	ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު
އަޙްމަދު ޤާދިރު	ގައްދޫ
~~މުޙައްމަދު ރަޝީދު~~	ފުވައްމުލަކު އުތުރު
އަޙްމަދު އާދިލް	ކުރެންދޫ
ޙަސަން އަފީފު	ވިލިނގިލި
އަޙްމަދު ސަލީމް	ކެންދޫ
ޢަލީ ޙުސައިން	ތުޅާދޫ
~~ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ~~	ހިންނަވަރު
މުޙައްމަދު ނަޝީދު ޢަބްދުﷲ	ނޮޅިވަރަމް
ޢަލީ އާޒިމް	މަކުނުދޫ
~~ޙުސައިން ޝަރީފް~~	ކުޅުދުއްފުށި ދެކުނު
~~ޙުސައިން މުޙައްމަދުދީދީ~~	ފުވައްމުލަކު މެދު
~~މުޙައްމަދު މުސްތަފާ~~	ފުވައްމުލަކު ދެކުނު
ޢަބްދުﷲ ރިޔާޒް	ތިމަރަފުށި
~~މުޙައްމަދު ނާޝިޒް~~	ކިނބިދޫ
~~ޤާސިމް އަޙްމަދު~~	ދާންދޫ
	ނައިފަރު
~~ޙުސައިން ޒާހިރު~~	ވައިކަރަދޫ
~~ނާޞިރު ޢަބްދުލްހަކީމް~~	ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު
ޙަސަން ލަޠީފް	ހަނިމާދޫ
ޢީސާ ޢަބްދުﷲ	ދިއްދޫ އުތުރު
އިލްޔާސް ލަބީބު	ހުޅުދޫ
މުޙައްމަދު ނާޝިދު	މީދޫ
	ވިލިނގިލި
ޢަލީ ރަޝީދު	އިސްދޫ
~~ޢަބްދުލްމަޖީދު ޢަބްދުލްބާރީ~~	ތުލުސްދޫ
ޢަބްދުﷲ ޖާބިރު	ކާށިދޫ
ރިޔާޒް މުޙައްމަދު	ތިނަދޫ ދެކުނު
މުޙައްމަދު ނާޒިރު	ތިނަދޫ އުތުރު
~~ޝިހާބު އަޙްމަދު ނަސީމް~~	ހިތަދޫ ދެކުނު
މުޙައްމަދު ނަޝީދު	މާފަންނު އުތުރު
އިބްރާހީމް ޝަރީފް	މަރަދޫ
~~މުޙައްމަދު އަސްލަމް~~	ހިތަދޫ ދެކުނު
އަޙްމަދު ނަޝީދު	ހިތަދޫ މެދު
~~އިބްރާހީމް ނާޒިލް~~	ހިތަދޫ އުތުރު
~~ރޮޒައިނާ އާދަމް~~	[illegible]
~~މުޙައްމަދު ވިސާމް~~	ގަން
މޫސާ ސިރާޖު	ފުނަދޫ
	ދިއްދޫ
~~ސަޢީދު ޙުސައިން~~	ވިލިނގިލި
~~ޙަމީދު ޢަބްދުﷲ~~	ދާންދޫ
~~އަޙްމަދު ސަޢީދު~~	ގެމަނަފުށި
ޢަބްދުލްމުޙްސިން	ހެންވޭރު އުތުރު
ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު	ހެންވޭރު ދެކުނު
ޙުސައިން ވިސާމް	ވިލިމާލެ
	ހުޅުހެންވޭރު
އިބްރާހީމް ނަސީމް	ތޮއްޑޫ
~~އިބްރާހީމް ޝާފިޢު~~	ދަނގެތި
ޙަސަން ޒަރީރު	ދިއްގަރު
~~ޙަސަން ސިހާން~~	މުލަކު
ޤާސިމް އިބްރާހީމް	މާމިގިލި
އަޙްމަދު ތޯރިޤު	މަހިބަދޫ
~~މުޙައްމަދު ނާޒިމް~~	ދިއްގަރު
	ދަނގެތި
ޙުސައިން ޝިހާބް	ކުރެންދޫ
~~އިލްހާމް ޙަސަން~~	ހިންނަވަރު
ޢަބްދުﷲ ޝަރީފް ޢަބްދުލްޢަޒީޒް	ނައިފަރު
~~ޢަލީ ވަޙީދު~~	ދުވާފަރު
~~މުޙައްމަދު ނާޝިދު~~	ކޮމަންޑޫ
~~މުޙައްމަދު ޝާހިދު~~	ފުނަދޫ
~~އަޙްމަދު ޢީސާ~~	ކެންދިކުޅުދޫ
~~އަޙްމަދު ޙަމްޒާ~~	މަނަދޫ
~~މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ ސަޢީދު~~	ވެލިދޫ
~~ޙުސައިން ޢަލީ~~	ކުޑަހުވަދޫ
~~މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޙުސައިން~~	އަލިފުށި
މުޙައްމަދު ވަޙީދު	އުނގޫފާރު
މުޙައްމަދު ނަޝީދު	މާފަންނު މެދު
~~އަޙްމަދު މަހްލޫފް~~	މާފަންނު ދެކުނު
[illegible]	މަޗަންގޮޅި އުތުރު
~~އިބްރާހީމް ނަޝީދު~~	މަޗަންގޮޅި ދެކުނު
~~އާދަމް ޢަލީ~~	ގަލޮޅު ދެކުނު
~~މުޙައްމަދު ފައިޒް~~	ގަލޮޅު އުތުރު
	ވިލިމާލެ
~~އަޙްމަދު ސަލީމް~~	ހުޅުމާލެ

45